

Justitie en Veiligheid

VI Justitie en Veiligheid: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	24.116	21.252	21.361	18.871	18.762	0
<i>Meevallers</i>	- 157	- 410	- 722	- 13	- 35	- 109
Veiligheid Overig	- 5	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
Ruimte artikel nog onverdeeld	- 10	2	4	- 2	- 25	- 99
Asiel: MPP - ODA	20	- 135	- 695			
Asiel: MPP - Rvdr	1	- 19	- 21			
Asiel: Dekking vrijval restant spreidingswet	- 162	- 140				
Asiel: Dekking vrijval Bespoediging Afdoening Asiel IND		- 107				
<i>Tegenvallers</i>	1.214	998	1.347	108	126	135
Asiel: MPP - COA	- 115	44	1.105			
Asiel: Afrekening COA	154					
Asiel: NvW - COA Crisisnoodopvang	600					
Asiel: COA Crisisnoodopvang	375	700				
Asiel: MPP - IND	- 25	144	117			
Asiel: MPP - NIDOS	4	27	52			
Asiel: MPP - IenR-straten	4	4	4			
Asiel: Overig	47	30				
Taakstelling minder verhoging Boetes & Transacties	19	20	24	25	25	25
Stijging Werkomgeving 1 zaken OM	15					
Schrijnende gevallen waterschade Limburg	11	11				
Financiële gevolgen nieuwe EU-richtlijnen	10	20	29	29	29	29
Samenwerkingsverbanden asielketen	20					
Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)	- 31	- 14	5	43	63	72
Overige tegenvallers	127	11	11	11	9	9
<i>Intensiveringen</i>	14	30	2	2	2	2
NAVO Top	12	28				
Amendement Ellian	2	2	2	2	2	2
<i>Ombuigingen</i>	- 226	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
Verlaging wetsvoorstel regulering sekswerk voor amendement Ellian	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
Ramingsbijstellingen	- 56					
Dekking Inzet Eindejaarsmarge	- 167					
<i>Kasschuiven</i>	- 93	- 89	- 110	- 37	154	175
Kasschuiven	- 93	- 89	- 110	- 37	154	175
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	199	323	25	25	25	25
Restant reserve spreidingswet	162	140				
Spreidingswet	35	75	25	25	25	25
WAU: Reizen met minderjarigen	0	1	0			
Bespoediging Afdoening Asiel IND		107				
Overheveling middelen Regiodeals voor amendement Hammelburg	2					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 16	123	678	- 17	- 17	- 18
Overboeking Uithuisplaatsingen Kindertoeslagaffaire	3	4				
Asiel: Overheveling ODA	- 20	135	695			

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overige overboekingen met andere begrotingen	0	- 16	- 18	- 17	- 17	- 18
<i>Plafondcorrecties</i>	13	0	0	0	0	
Accountability Oekraïne	13					
<i>Loonbijstelling</i>	854	855	859	816	810	812
Loonbijstelling	854	855	859	816	810	812
<i>Prijsbijstelling</i>	156	156	157	136	136	137
Prijsbijstelling	156	156	157	136	136	137
<i>Eindejaarsmarge</i>	167					
Eindejaarsmarge	167					
<i>Extrapolatie</i>						18.806
Extrapolatie						18.806
<i>Niet-plafondrelevant</i>	462	3.870	806			
Oekraïne	462	3.870	806			
Stand Voorjaarsnota	26.703	27.104	24.400	19.891	19.961	19.963

VI Justitie en Veiligheid: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.484	1.521	1.693	1.760	1.788	0
<i>Meevallers</i>	105	27	24	22	24	26
Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)	77	27	24	22	24	26
Asiel: Afroming eigen vermogen IND	28					
<i>Tegenvallers</i>	- 19					
Uitgestelde verhoging Boeten & Transacties	- 5					
Uitblijven indexering griffierechten 2023	- 14					
<i>Ombuigingen</i>	70					
Ramingsbijstellingen	70					
<i>Generaal dossier</i>	41	105	38	5	6	35
Boeten en Transacties	41	105	38	5	6	35
<i>Extrapolatie</i>						1.788
Extrapolatie						1.788
Stand Voorjaarsnota	1.680	1.653	1.756	1.786	1.818	1.849

Uitgaven

Meevallers

Veiligheid Overig

De uitvoeringskosten voor het amendement Van Wijngaarden, dat ziet op het onvermeld laten van bepaalde gegevens in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer, vallen lager uit dan verwacht. Dit levert een meevaller op, die wordt ingezet ter dekking van de problematiek op de JenV-begroting.

Ruimte artikel Nog onverdeeld

Op artikel 92 (Nog onverdeeld) wordt ruimte vrijgemaakt voor het dekken van de problematiek op de JenV-begroting.

Asiel: MPP - ODA

Conform de reguliere systematiek wordt een deel van de kosten van eerstejaarsasielopvang gefinancierd uit het Official Development Assistance (ODA) budget. Daarom wordt budget overgeheveld van de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking naar de JenV-begroting ter demping van de asieltegevaller (zie ook de *Overheveling ODA* bij overboekingen andere begrotingen).

Asiel: MPP - Rvdr

Op basis van de MPP 2024-I wordt een lager aantal rechtszaken verwacht bij de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) dan begroot. Dit levert een meevaller op.

Asiel: Dekking vrijval restant spreidingswet

Voor de bonussystematiek van de spreidingswet zijn in 2024 en 2025 naar verwachting minder middelen nodig dan op de Aanvullende Post gereserveerd. Het restant wordt ingezet ter dekking van de asieltegevaller.

Asiel: Dekking vrijval Bespoediging Afdoening Asiel IND

Het project Bespoediging Afdoening Asiel bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) wordt geïntegreerd in de reguliere bedrijfsvoering. De hiervoor in 2025 gereserveerde middelen op de Aanvullende Post worden ingezet ter dekking van de asieltegevaller.

Tegenvallers

Asiel: MPP - COA

Uit de meest recente Meerjaren Productie Prognose (MPP) 2024-I volgt meerjarig een hogere asielinstroom dan waar in de huidige begroting rekening mee is gehouden. Voor de budgettaire verwerking is het medio scenario uit de MPP 2024-I als uitgangspunt gehanteerd. De asielraming wordt incidenteel in de periode tot en met 2026 verwerkt, net als bij Voorjaarsnota 2023. Dit geldt voor alle mutaties in deze Verticale Toelichting die betrekking hebben op de MPP.

Voor het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) betekent de hogere asielinstroom die volgt uit de MPP 2024-I dat er meer opvang nodig is. Dit leidt tot een tegenvaller.

Asiel: Afrekening COA

De afrekening met het COA over 2023 levert een tegenvaller van 154 miljoen euro op.

Asiel: NvW - COA Crisisnoodopvang

Er is een gebrek aan reguliere opvangplekken en daarom is meer (crisis)noodopvang nodig. Met de 2de Nota van Wijziging¹⁸ op de ontwerp-begroting 2024 was daarom het budget van het COA al met 600 miljoen euro in 2024 opgehoogd ten opzichte van de ontwerp-begroting.

¹⁸ Zie Kamerstuk 36410-VI nr. 28

Asiel: COA Crisisnoodopvang

Er is een gebrek aan reguliere opvangplekken en daarom is meer (crisis)noodopvang nodig. De kosten voor (crisis)noodopvang vallen in 2024 en 2025 naar verwachting hoger uit dan geraamd, waardoor aanvullend budget nodig is. Omdat het lastig is (crisis)noodopvangbudget accuraat te ramen, zal de raming t.b.v. Miljoenennota 2025 opnieuw worden gezien op basis van de realisatie.

Asiel: MPP - IND

De hogere asielinstroom die de MPP 2024-I raamt leidt tot meer zaken voor de IND. Dit leidt tot een tegenvaller.

Asiel: MPP - NIDOS

De hogere instroom van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) die de MPP 2024-I raamt zorgt voor meer voogdij en opvang door het NIDOS. Dit leidt tot een tegenvaller.

Asiel: MPP - IenR-straten

De hogere asielinstroom die de MPP 2024-I raamt zorgt ervoor dat meer asielzoekers geregistreerd moeten worden bij de Identificatie- en Registratiestraten (IenR-straten). Dit leidt tot een tegenvaller.

Asiel: Overig

Deze post bestaat uit enkele mutaties. De grootste mutaties worden toegelicht. Ten eerste gaat het om de incidentele financiering van de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) in 2024 van 17 miljoen euro, waardoor opvangplekken vrijkomen. Ten tweede wordt de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) incidenteel gefinancierd in 2024 voor 16 miljoen euro. Ten derde wordt de subsidie aan Vluchtelingenwerk Nederland in 2024 met 10 miljoen euro verhoogd. Ten vierde verwacht de IND ten minste in 2025 extra dwangsommen te moeten betalen aan asielzoekers waarvan de asielaanvraag niet binnen de wettelijke beslistermijn wordt afgehandeld (30 miljoen euro). Met de huidige geraamde asielinstroom, afhandeling van asielaanvragen en bij ongewijzigd beleid rondom dwangsommen is het risico aanwezig dat ook na 2025 asielaanvragen niet binnen de wettelijke beslistermijn zullen worden afgehandeld.

Taakstelling minder verhoging Boetes & Transacties

Vanuit de Voorjaarsbesluitvorming 2023 resteerde nog een taakstelling op de JenV-begroting ter invulling van de Rijksbrede dekkingsopgave. De beoogde structurele invulling was een verdere beleidsmatige verhoging van de (verkeers)boetes. Deze verhoging vindt geen doorgang. De taakstelling wordt structureel gedekt door inzet van nog onverdeelde middelen op de JenV-begroting.

Stijging Werkomgeving 1 zaken OM

Het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) raamt een stijging van het aantal zaken bij het Openbaar Ministerie (OM). Vooral het aantal overtredingen stijgt ten opzichte van de vorige PMJ-raming. Omdat vanuit het laatste kwartaal van 2023 nog een grote voorraad zaken resteert, krijgt het OM aanvullend budget omdat de achterstanden binnen deze werkomgeving anders te groot worden.

Schrijvende gevallen waterschade Limburg

Het kabinet stelt een aanvullende coulanceregeling beschikbaar bovenop de Wet tegemoetkoming waterschade Limburg. Deze aanvullende regeling ziet op een tegemoetkoming aan mensen die in financiële nood terecht zijn

gekomen vanwege dubbele woonlasten of herstellkosten als gevolg van hoogwater en overstromingen in juli 2021. Het kabinet stelt hiervoor in 2024 en in 2025 in totaal 22 miljoen euro beschikbaar.

Financiële gevolgen nieuwe EU-richtlijnen

De verwerking van nieuwe EU-richtlijnen op het gebied van NIS2 (*Network and Information Security directive*), E-Evidence en E-Justice in nationale wet- en regelgeving brengt kosten met zich mee. De onvermijdelijke kosten worden ingepast op de JenV-begroting.

Samenwerkingsverbanden asielketen

In 2023 zijn middelen beschikbaar gekomen voor het sluiten van samenwerkingsverbanden met gemeenten om asielopvanglocaties te openen. Een deel van de afspraken komt pas in 2024 tot afronding of betaling. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de eindejaarsmarge van 20 miljoen euro.

Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)

Het prognosemodel Justitiële Ketens raamt de capaciteitsbehoefte voor de organisaties binnen de justitiële keten. De financiële consequenties van de capaciteitsramingen zijn binnen de JenV-begroting ingepast. De grootste mutaties doen zich voor binnen de forensische zorg. Bij de Dienst Justitiele Inrichtingen (DJI) zijn namelijk meer tbs-plekken nodig. Daarnaast is er sprake van aanvullende capaciteitsbehoefte bij de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) en het OM. Bij de Rvdr en het OM zijn de reeksen anders verwerkt in de JenV-begroting dan de PMJ-capaciteitsramingen omdat rekening wordt gehouden met een teruglopend aantal Mulderzaken door nieuwe regelgeving voor proceskostenvergoeding. Ook is de oploop in de reeks voor de rechtsbijstand gestabiliseerd op het niveau van 2027.

Overige tegenvallers

Deze post bestaat uit enkele mutaties. De grootste mutaties worden toegelicht. Ten eerste betreft het middelen voor de versterking vreemdelingenketen (15 miljoen euro). Ten tweede gaat het om de financiering van het aandeel van JenV bij het Entry-Exit-Systeem (EES) op Amsterdam Schiphol Airport (13 miljoen euro). Ten derde wordt een beroep gedaan op de eindejaarsmarge voor het afhandelen van nog openstaande dossiers bij de Vangnetregeling veilig en gezond werken bij de politie (11 miljoen euro).

Intensiveringen

NAVO Top

In 2025 wordt in Nederland de NAVO-top georganiseerd. Voor de voorbereiding en uitvoeringskosten ontvangt JenV in 2024 en 2025 middelen uit de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS). Het budget voor JenV ziet onder andere op de beveiligingskosten. Bij Voorjaarsnota 2025 wordt bezien of het beschikbare budget voldoende is voor de noodzakelijke beveiliging of moet worden bijgesteld.

Amendement Ellian

Bij de begrotingsbehandeling 2024 van JenV is het amendement Ellian door de Tweede Kamer aangenomen. Het amendement beoogt hoog beveiligde celcapaciteit te realiseren. De Tijdelijke Extra Beveiligde Inrichting (TEBI) in Vught wordt hiervoor verbouwd zodat meer extra beveiligde cellen beschikbaar zijn. Met deze mutatie worden de hiervoor structureel benodigde middelen vrijgemaakt.

Ombuigingen

Verlaging wetsvoorstel regulering sekswerk voor amendement Ellian

Deze mutatie betreft de dekking voor het amendement Ellian, door het verlagen van de begrote uitgaven voor het wetsvoorstel regulering sekswerk.

Ramingsbijstellingen

Op basis van een analyse van de onderuitputting van budgetten in voorgaande jaren wordt een incidentele ramingsbijstelling in de JenV-begroting verwerkt. Deze middelen worden ingezet om problematiek binnen de JenV-begroting te dekken.

Dekking Inzet Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge voor JenV over 2023 was 167 miljoen euro. Deze ruimte is ingezet voor het dekken van problematiek.

Kasschuiven

Kasschuiven

De post kasschuiven bestaat uit een aantal mutaties. De grootste mutaties worden toegelicht. Ten eerste gaat het om een kasschuif voor de incidentele implementatiekosten voor de vervanging van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de implementatie vertraagd is. Ten tweede betreft het kasschuiven voor Law Delta Zeeland en het Justitieel Complex Vlissingen, omdat door vertraging bij de bouw de ingebruikname van de gebouwen pas later plaatsvindt. Hierdoor treedt de nieuwe, hogere gebruikersvergoeding aan het Rijksvastgoedbedrijf ook pas later in werking. Ten derde wordt het kasritme voor het Beslag Informatie Systeem (BIS) voor het bestrijden van ondermijnende criminaliteit bijgesteld naar een meer realistisch kasritme.

Overboekingen Aanvullende Post

Restant reserve spreidingswet

De resterende gereserveerde middelen in 2024 en 2025 worden overgeheveld naar de JenV-begroting ter dekking van de asieltegevaller. Zie ook de gerelateerde post onder meevallers.

Spreidingswet

Vanwege de inwerkingtreding van de spreidingswet wordt budget overgeheveld naar de JenV-begroting. Dit ziet op structurele middelen voor de uitvoeringskosten (25 miljoen euro) en de bonussystematiek voor 2024 en 2025. De middelen voor de bonussystematiek in latere jaren blijven gereserveerd op de Aanvullende Post tot er meer inzicht is in een realistisch kasritme.

WAU: verbeteren toestemmingsformulier reizen met minderjarigen

Vanuit het project Werk aan Uitvoering (WAU) zijn middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van uitvoeringsorganisaties. In afwachting van concrete plannen staan deze middelen op de Aanvullende Post gereserveerd. Voor het verbeteren van het toestemmingsformulier «Reizen met minderjarigen» voor minderjarige kinderen die naar het buitenland reizen worden nu middelen naar de JenV-begroting overgeheveld.

Bespoediging Afdoening Asiel IND

De in 2025 gereserveerde middelen op de Aanvullende Post voor het project Bespoediging Afdoening Asiel bij de IND worden overgeheveld naar de JenV-begroting. Zie ook de gerelateerde post onder meevallers.

Overheveling middelen Regiodeals voor amendement Hammelburg
Deze mutatie betreft het overhevelen van de middelen voor de Regiodeals voor de dekking voor het amendement Hammelburg naar de JenV-begroting.

Overboekingen met andere begrotingen

Overboeking Uithuisplaatsingen Kindertoeslagaffaire

Dit betreft de overboeking ter ophoging van het budget voor het herstelprogramma Uithuisplaatsingen Kindertoeslagaffaire (UHP KOT). In het najaar van 2023 werd duidelijk dat de aanpak UHP KOT in 2024 wordt voortgezet. Het ministerie van Financiën stelt hiervoor middelen beschikbaar.

Asiel: Overheveling ODA

Conform de reguliere systematiek wordt een deel van de kosten van eerstejaarsasielopvang gefinancierd uit het Official Development Assistance (ODA) budget. Daarom wordt met deze mutatie budget overgeheveld van de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking naar de JenV-begroting ter demping van de asieltegenvaller.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Deze post betreft reguliere overboekingen naar andere begrotingen en het gemeentefonds. De grootste mutaties worden toegelicht. Ten eerste gaat het om het overhevelen van structurele middelen voor werkdrukverlaging jeugdbescherming (30 miljoen euro) naar het Gemeentefonds. Ten tweede om de bijdrage vanuit het ministerie van BZK voor het Recherchesamenwerkingsteam (incidenteel 14 miljoen euro).

Plafondcorrecties

Accountability Oekraïne

JenV maakt kosten voor het instellen van hoven en tribunalen in Nederland die zich richten op de agressie tegen Oekraïne. Deze kosten zien onder andere op beveiliging en de bescherming van getuigen. Het kabinet stelt voor 2024 budget beschikbaar op de JenV-begroting.

Loonbijstelling

De tranche 2024 van de loonbijstelling wordt overgeboekt naar de JenV-begroting.

Prijsbijstelling

De tranche 2024 van de prijsbijstelling wordt overgeboekt naar de JenV-begroting.

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge voor JenV over 2023 was 167 miljoen euro. Deze ruimte is ingezet voor het dekken van problematiek.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de JenV-begroting.

Niet-plafondrelevant

Binnenlandse Opvang Oekraïne

Met de MPP 2024-I is ook een nieuwe prognose opgesteld voor het aantal Oekraïense ontheemden in Nederland. Voor de budgettaire verwerking wordt uitgegaan van het mediaan scenario (een wekelijkse instroom van 540 ontheemden). Dit resulteert in een gemiddeld aantal ontheemden van 122.500 in 2024 en 136.000 in 2025. Aan het einde van 2024 zijn naar

verwachting circa 120.000 gemeentelijke opvangplekken nodig. Op basis hiervan zijn de budgetten voor binnenlandse Oekraïneregelingen herzien voor 2024 tot en met maart 2026. Dit sluit aan bij de huidige looptijd van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB).

Het kabinet stelt ook incidenteel 25 miljoen euro beschikbaar voor een pilot om duurzame opvangplekken te creëren met meer ruimte om transitiekosten te financieren. Een voorwaarde hierbij is dat als de opvangplekken niet meer nodig zijn voor ontheemden deze beschikbaar komen voor reguliere asielzoekers. Zomer 2024 vindt een evaluatie van de pilot plaats en wordt over een eventueel vervolg beslist.

Ontvangsten

Meevallers

Asiel: afroaming eigen vermogen IND

In 2024 wordt het teveel aan eigen vermogen bij de IND afgeroomd door JenV. Het gaat om 28 miljoen euro.

Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)

Uit het Prognosemodel Justitiële Ketens volgen enkele ontvangstenmeevallers. Ten eerste is er een incidentele meevaller o.b.v. de afrekening met de Dienst Justitiële Instellingen (DJI) waardoor incidenteel 69 miljoen euro wordt teruggestort naar de JenV-begroting. Ten tweede is er een meevaller op de griffierechtenontvangsten (16 miljoen euro structureel). Tot slot is er een meevaller op de ontvangsten voor administratiekosten bij het Centraal Justitieel Incassobureau (9 miljoen euro structureel).

Tegenvallers

Uitgestelde verhoging B&T

De raming voor de ontvangsten uit boeten en transacties is lager door de latere inwerkingtreding van de beleidsmatige verhoging van de boetetarieven (1 maart 2024 in plaats van 1 januari 2024). Deze ontvangstenderving wordt ingepast binnen de JenV-begroting.

Uitblijven indexering griffierechten 2023

De reguliere indexatie van de tarieven voor de griffierechten is in 2023 uitgesteld. Door dit uitstel zijn de ontvangsten op de griffierechten lager. Deze ontvangstenderving wordt ingepast binnen de JenV-begroting.

Ombuigingen

Zie hiervoor de gelijknamige post bij uitgaven.

Generaal dossier

Boeten en transacties

De raming voor ontvangsten uit boetes en transacties laat een stijging zien. Hierdoor is er sprake van een meerjarige meevaller.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de JenV-begroting.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inclusief Staten-Generaal, Hoge Colleges van Staat, Koninkrijksrelaties en BES-fonds

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	11.200	10.279	9.439	9.393	9.562	0
<i>Meevallers</i>	- 21	- 148	- 114	- 82	- 66	- 73
Raming huurtoeslag	- 21	- 148	- 114	- 82	- 66	- 73
<i>Tegenvallers</i>	57	1			5	63
Flexwoningen	46					
Problematiek Rijksvastgoedbedrijf	11	1				
Renovatie Binnenhof					5	63
<i>Intensiveringen</i>	465	124	120	85	58	28
Amendement doorbouwgarantie	175					
Grootschalige woningbouwgebieden	86					
Amendement zonnepanelen scholen	40					
Amendement fonds betaalbare koopwoningen	30					
Amendement stimuleringsmiddelen woningcoöperaties	30					
Amendement studentenwoningenstartbouwimpuls	20					
Stimuleringsregeling flexwoningen	20					
Ontmoetingsruimte ouderenhuisvesting	15					
Aankoop compensatiegronden	5	5	5	5	5	5
Problematiek Rijksvastgoedbedrijf	5	7	1	1	1	1
Democratische rechtstaat	4	3	3	3	3	3
Energieprestatie gebouwen	4	4	3	2	2	2
Programma Beter Samen Werken	4	6	6	1	1	1
BZK-brede activiteiten	3	6	6	6	6	6
Opvang evacuees	3	3	3	3	3	3
Doorontwikkeling directie woningbouw	2	9	10	11	7	3
FTE digitalisering en informatiebeveiliging	2	2	2	2	2	2
Stelsel omgevingswet	2	3	3	4	5	4
Subsidie politieke partijen	0	4				
Investeringen in Nederlandse halffeileidersector (microchipsector)		69	79	40	25	
Overige intensiveringen	16	6	0	9		
<i>Ombuigingen</i>	- 293	- 60	- 39	- 43	- 40	- 35
Omgevingsloket online	- 1	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
Dekking FTE digitalisering en informatiebeveiliging	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
Dekking prijsbijstelling	- 11	- 12	- 12	- 12	- 13	- 12
Ramingbijstellingen	- 13	- 13	- 13	- 15	- 15	- 15
Verlaging WBI ter dekking amendement studentenwoningenstartbouwimpuls	- 20					
Dekking eindejaarsmarge	- 26					
Verlaging WBI en versnelling tijdelijke huisvesting ter dekking amendement fonds betaalbare koopwoningen	- 30					
Verlaging WBI en versnelling tijdelijke huisvesting ter dekking amendement stimuleringsmiddelen woningcoöperaties	- 30					
Investeringen in Nederlandse halffeileidersector (microchipsector)	- 31	- 22				

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Dekking woningbouwimpuls	-127	-9	-10	-11	-7	-3
Overige ombuigingen	-3					
<i>Kasschuiven</i>	-382	168	127	109	65	-87
Tegemoetkoming herplaatsingskosten flexwoningen	114					-114
Dekking woningbouwimpuls	93	-24	-90	11	7	3
Regeling Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	39	-39				
Werk aan Uitvoering	-12	0	-1	5		8
Subsidie Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen	-27		19	8		
Slavernijverleden	-37	-38	24	25	15	11
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	-49	49				
Regiodeals	-127		127			
Kwijtschelden publieke schulden	-140	20	40	40	40	
Amendement doorbouwgarantie	-175	175				
Overige kasschuiven	-61	25	6	21	3	6
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	235	332	207	118	125	112
Regiodeals	127	130				
Klimaatfonds: Nationaal Isolatie Programma	91		7	32	37	42
Werk aan Uitvoering	9	2	2	2	2	0
Klimaatfonds: Bio Based Bouwen	0	7	11	1		
Klimaatfonds: Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed		119	7	7	11	11
Klimaatfonds: Warmtefonds		35	35	35	35	35
Subsidie Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen			39	39	39	22
Woningbouwimpuls		33	100			
Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	8	6	6	2	2	1
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	6	0	0	0	3	0
Risico's versnelling tijdelijke huisvesting	6					
Overig overboekingen Aanvullende Post	0	0	0	0	3	0
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	61	22	37	42	44	50
Correctie koopkrachtcijfers	66					
Slavernijverleden Koninkrijksrelaties	-3	-27	-11	-11	-10	-5
Overboeking SZW amendement verhoging minimumloon	-10	60	60	60	60	60
Overige overboekingen met andere begrotingen	9	-11	-12	-7	-6	-5
<i>Plafondcorrecties</i>	11	84	83	83	76	76
Woningbouwproject Zuider C	11	18	17	17	10	10
Correctie koopkrachtcijfers		66	66	66	66	66
<i>Loonbijstelling</i>	75	71	68	67	66	66
Loonbijstelling	75	71	68	67	66	66
<i>Prijsbijstelling</i>	116	83	55	48	45	46
Prijsbijstelling	116	83	55	48	45	46
<i>Eindejaarsmarge</i>	214					
100% Eindejaarsmarge woningbouwimpuls	122					
100% Eindejaarsmarge slavernijverleden	3					
Overige eindejaarsmarge	90					
<i>Extrapolatie</i>						9.800
Extrapolatie						9.800

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Technisch</i>	151	0	0	0	0	0
Tariefgefinancierde dienstverlening	130					
Overig technisch	21	0	0	0	0	0
<i>Niet-plafondrelevant</i>	29					
Generale dossiers	29					
Stand Voorjaarsnota	11.926	10.957	9.984	9.822	9.943	10.047

VII Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	631	523	511	507	500	0
<i>Meevallers</i>	157	20	25	17	17	11
Flexwoningen	82					
Afrekening voorschotten Rijksvastgoedbedrijf	19					
Raming huurtoeslag	19	20	25	17	17	11
Surplus Rijksvastgoedbedrijf	12					
Surplus SSC-ICT	11					
Surplus O&P Rijk	9					
Generale dossiers	6					
Overige meevallers	0					
<i>Tegenvallers</i>	- 16					
RVB- Verminderde inkomsten pacht	- 3					
Flexwoningen	- 13					
<i>Ombuigingen</i>	5	5	5	5	5	5
Aankoop compensatiegronden	5	5	5	5	5	5
<i>Plafondcorrecties</i>			13	13	20	20
Woningbouwproject Zuider C			13	13	20	20
<i>Extrapolatie</i>						502
Extrapolatie						502
<i>Technisch</i>	150					
Tariefgefinancierde dienstverlening	130					
Overig technisch	20					
Stand Voorjaarsnota	927	548	553	542	542	538

Uitgaven

Meevallers

Raming huurtoeslag

De huurtoeslagraming is mede bijgesteld op basis van de raming van het CEP (Centraal Economisch Plan). Vanaf 2024 wordt de raming structureel verlaagd omdat minder mensen in de huurtoeslag instromen dan eerder werd verwacht.

Tegenvallers

Flexwoningen

Door een latere matching van flexwoningen, die ingekocht zijn door het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), met afnemers worden de flexwoningen later gefactureerd dan geraamd. De uitgavenraming voor 2023 is daarom met 41,8 miljoen euro verlaagd. Deze middelen worden in 2024 weer toegevoegd aan de begroting. Daarnaast leidt de vertraagde matching tot een tegenvaller van 4,3 miljoen euro bij de distributielocaties en werkzaamheden van het RVB. Deze uitgaven worden gedekt door gedesaldeerde ontvangsten die eveneens vertraagd zijn en een overboeking van de AP.

Problematiek Rijksvastgoedbedrijf

Dit betreft onder meer beveiligings- en leegstandskosten van het Binnenhofcomplex (7 miljoen euro), en het beheer van monumenten (circa 4 miljoen euro).

Renovatie Binnenhof

In 2024 zijn geactualiseerde ontwerpen van de Tweede Kamer, Algemene Zaken, de Raad van State en de Eerste Kamer opgeleverd. Daarnaast is circa 80% van de onderzoeken (archeologie, bouwkundig en asbest) afgerond. Eind 2023 zijn ook de eerste prijsopgaven van aannemers ontvangen voor de renovatie van de Tweede Kamer en de Kelderbak, waarvan de contractvorming in 2024 staat gepland. Op basis van deze ontwerpramingen, de onderzoeksuitkomsten en prijsopgaven is de huidige prognose dat langjarig extra middelen nodig zijn voor de huisvesting van de bewoners van het Binnenhof. Om de contracten af te kunnen sluiten wordt in 2028 5,3 miljoen euro en vanaf 2029 structureel 63,1 miljoen euro aan de begroting toegevoegd. Bij de voorjaarsbesluitvorming 2024 zijn alleen middelen aan de begroting toegevoegd voor zover deze daadwerkelijk tot de voorjaarsbesluitvorming 2025 nodig zijn om verplichtingen aan te kunnen gaan. Daarnaast zijn op de aanvullende post middelen gereserveerd voor verplichtingen die na deze periode worden aangegaan en voor mogelijke tegenvallers als gevolg van marktspanning. Het betreft 3 miljoen euro in 2028 en structureel 36,7 miljoen euro vanaf 2029. In de 11e voortgangsrapportage Binnenhof renovatie wordt de Kamer nader geïnformeerd over de opbouw en oorzaken van deze tegenvaller.

Intensiveringen

Amendement doorbouwgarantie

Bij de behandeling van de ontwerpbegroting van BZK in oktober is per amendement 175 miljoen euro vrijgemaakt voor een doorbouwgarantie. Op basis van onderzoek van Capital Value naar een doorbouwgarantie is geconcludeerd dat het instrument te risicovol is en dat de gereserveerde 175 miljoen euro onvoldoende is om de woningbouwproductie effectief te steunen. BZK onderzoekt komende tijd of een doorbouwfaciliteit een mogelijk alternatief kan zijn op de doorbouwgarantie. Hierover wordt de Kamer voor de zomer geïnformeerd.

Grootschalige woningbouwgebieden

Er wordt 85,7 miljoen euro van de woningbouwimpuls naar grootschalige woningbouwgebieden gerealloceerd voor bijdragen ten behoeve van de voorfinanciering van het publieke tekort in de grondexploitaties van woningbouwontwikkelingen.

Amendement zonnepanelen scholen

Tijdens de behandeling van de ontwerpbegroting van EZK is een amendement aangenomen waarmee 40 miljoen euro van de Investerings-subsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) wordt afgeboekt en wordt toegevoegd aan de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA). Met deze 40 miljoen euro moeten schoolgebouwen van zonnepanelen worden voorzien.

Amendement fonds betaalbare koopwoningen

Het budget voor het Fonds betaalbare koopwoningen wordt verhoogd met 30 miljoen euro, vanwege het amendement Grinwis en de Groot op de ontwerpbegroting van BZK.

Amendement stimuleringsmiddelen woningcoöperaties

De stimuleringsmiddelen woningcoöperaties worden aangevuld met 30 miljoen euro, vanwege het amendement Beckerman c.s. op de ontwerp-begroting van BZK.

Amendement studentenwoningenstartbouwimpuls

Via dit amendement is 20 miljoen euro van de woningbouwimpuls afgeboekt met als doel om studentenwoningen te realiseren.

Stimuleringsregeling flexwoningen

De Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen (SFT) wordt met 20 miljoen euro verhoogd. Met deze regeling wordt de bouw van flex- en transformatieprojecten voor ontheemde Oekraïners, mensen met een verblijfsvergunning en anderen die met spoed een woning zoeken gestimu-leerd. Dit wordt gedekt uit de woningbouwimpuls.

Programma Beter Samen Werken

In het programma Beter Samen Werken (BSW) werken FIN, SZW, VWS en BZK samen om te komen tot een voor Rijksambtenaren betere gebruiks-vriendelijkere ondersteuning van het werkproces ten behoeve van de infor-matiehuishouding en informatievoorziening (voornamelijk met betrekking tot WOO).

Ontmoetingsruimte ouderenhuisvesting

De regeling Stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in Ouderenhuis vesting (SOO) wordt in 2024 opnieuw opengezet voor de derde tranche. De aanvragen die in 2023 niet gehonoreerd konden worden omdat het plafond was bereikt, kunnen hierdoor opnieuw ingediend worden. Ook kunnen nieuwe aanvragen ingediend worden. In totaal wordt er vanuit BZK 15 miljoen euro aan middelen beschikbaar gesteld. Hiervan komt 14 miljoen van de woningbouwimpuls en 1 miljoen euro uit de regeling Grote Gezinnen.

Aankoop compensatiegronden

Wegens het uitbreiden van de bevoegdheden van het RVB omtrent agrarische compensatiegronden is er meer vraag naar het gebruik van compensatiegronden en neemt de beschikbare voorraad af. Om de voorraad op peil te houden wordt zowel aan de uitgaven als de ontvangst-enkant 5 miljoen euro toegevoegd.

Problematiek Rijksvastgoedbedrijf

Onder andere de meevallers bij de ontvangsten van het Rijksvastgoed-bedrijf worden ingezet om een variatie aan problematiek te dekken. Dit betreffen onder meer uitgaven door aanvullende eisen aan de veiligheid,

functionaliteit en instandhouding van de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer (circa 8 miljoen euro). Ook wordt het programmabureau Binnenhof hiermee gefinancierd (3,5 miljoen euro).

Democratische rechtstaat

BZK zet structureel 2,5 miljoen euro van de prijsbijstelling in om de democratische rechtstaat te versterken. Dit gebeurt onder meer naar aanleiding van verschillende aangenomen moties tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling van BZK.

Energieprestatie gebouwen

2 miljoen euro van de prijsbijstelling wordt structureel ingezet om de huidige bepaling van energieprestatie voor gebouwen door te ontwikkelen en aan te passen. Ook wordt onderzoek gedaan naar duurzaamheidseisen van gebouwen en energielabels.

Opvang evacuees

BZK is verantwoordelijk voor de opvang van Nederlandse burgers uit conflictgebieden en de doorstroming van deze burgers naar reguliere woonruimten. Omdat het de verwachting is dat repatrianten ook in de komende jaren naar Nederland zullen (terug)komen, wordt hier nu structureel 2,5 miljoen euro voor vrijgemaakt.

BZK-brede activiteiten

BZK zet prijsbijstelling in om te investeren in haar stafonderdelen om te kunnen voorzien in structurele dienstverlening voor diverse ontwikkelingen en actuele thema's.

Doorontwikkeling directie woningbouw

Om woningbouwdoelstellingen te realiseren acht BZK het noodzakelijk om de directie woningbouw uit te breiden. BZK zet circa 40 miljoen euro in van de woningbouwimpuls om meerjarig 60 FTE aan te trekken waarbij in principe geen beroep wordt gedaan op externe inhuur. Het Rijk neemt meer regie op de volkshuisvesting en hiervoor moet zowel beleid ontwikkeld als woningen gerealiseerd worden. Omdat het incidentele middelen betreffen wordt, indien geen additionele middelen beschikbaar komen, de extra personele inzet bezien in 2028 en 2029.

FTE digitalisering en informatiebeveiliging

BZK wendt structureel opdrachtenbudget aan om capaciteit aan te kunnen trekken. Het departement acht additioneel personeel nodig om in te kunnen spelen op bepaalde ontwikkelingen zoals generatieve AI en de steeds belangrijker wordende informatiebeveiliging.

Stelsel omgevingswet

BZK moet volgens interbestuurlijke afspraken een bijdrage leveren aan beheerbegroting Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarnaast is er een verplichting om de Omgevingswet te evalueren en (financieel) te monitoren.

Subsidie politieke partijen

De structurele financiering van landelijke politieke partijen zou per 2025 3,7 miljoen euro lager worden in verband met het aflopen van de Jetten-gelden. De hogere financiering wordt nu, mede naar aanleiding van motie Grinwis bij de afgelopen begrotingsbehandeling van BZK, voor één jaar verlengd. Dit wordt gedekt vanuit de Eindejaarsmarge.

Investerings in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

Het kabinet heeft in het voorjaar middelen ter beschikking gesteld aan OCW, EZK, BZK, IenW en de regio Eindhoven om het vestigingsklimaat te verbeteren. BZK draagt als onderdeel hiervan zorg voor verschillende maatregelen op het gebied van woningbouw in de regio Eindhoven, te weten het realiseren van additionele (studenten)woningen en gebiedsmaatregelen. Onder gebiedsmaatregelen vallen verbeteringen van de leefbaarheid zoals groen- en watermaatregelen. De dekking komt voor een deel (53 miljoen euro) van de departementale begroting van BZK zelf en de rest (159,5 miljoen euro) komt uit het Nationaal Groeifonds. De regio Eindhoven draagt eenzelfde bedrag bij aan de maatregelen op basis van 50% cofinanciering. Rijk en regio maken afspraken over de nadere invulling van deze maatregelen bij het BO Leefomgeving 2025.

Overige intensiveringen

Dit betreffen verschillende incidentele intensiveringen, zoals de afronding van de transformatie van SSC-ICT, de doorontwikkeling van DOC-Direkt en de vervanging van het HR IT-landschap van O&P Rijk (in 2027). Ook zet BZK 5,5 miljoen euro van de woningbouwimpuls in voor de ondersteuning van woondeals.

Ombuigingen

Omgevingsloket online

De middelen voor de voorganger van digitaal stelsel omgevingswet (DSO) worden ingezet voor het stelsel van de omgevingswet.

Dekking FTE digitalisering en informatiebeveiliging

Dit betreffen programmamiddelen op artikel 6 (overheidsdienstverlening en informatiesamenleving) en artikel 7 (werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid).

Dekking prijsbijstelling

Circa 12 miljoen aan prijsbijstelling wordt structureel ingezet ter dekking van hierboven genoemde problematiek.

Ramingbijstellingen

Voornamelijk op het gebied van digitalisering en werkgeversbeleid heeft er het afgelopen jaar relatief grote onderuitputting plaatsgevonden. Bij de voorjaarsbesluitvorming is besloten om de begroting met 15 miljoen euro structureel naar beneden bij te stellen. Dit betreft bijna 10 miljoen euro aan ramingbijstellingen op artikel 6 (overheidsdienstverlening en informatiesamenleving) en 3 miljoen euro op artikel 7 (werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid). De resterende 2,5 miljoen euro komt uit de bijstelling van de uitvoeringskosten van een aflopende regeling op artikel 3 (Bevordering Eigen Woningbezit).

Verlaging WBI ter dekking

amendement studentenwoningstartbouwimpuls

Voor de dekking van het amendement studentenwoningstartbouwimpuls wordt 20 miljoen euro van de middelen woningbouwimpuls afgeboekt (Kamerstukken II 2023/24, [36410 VII, nr. 26](#)).

Dekking eindejaarsmarge

Circa 26 miljoen euro van de (reguliere) eindejaarsmarge wordt ingezet ter dekking van problematiek.

Verlaging WBI en versnelling tijdelijke huisvesting ter dekking amendement fonds betaalbare koopwoningen

De ophoging van het budget voor het Fonds betaalbare koopwoningen vanwege het amendement Grinwis en de Groot op de ontwerpbegroting van BZK is gedekt uit de woningbouwimpuls en de versnelling tijdelijke huisvesting (flex).

Verlaging WBI en versnelling tijdelijke huisvesting ter dekking amendement stimuleringsmiddelen woningcoöperaties

De aanvulling van de stimuleringsmiddelen woningcoöperaties, vanwege het amendement Beckerman c.s. op de ontwerpbegroting van BZK is gedekt uit de woningbouwimpuls en de versnelling tijdelijke huisvesting (flex).

Dekking woningbouwimpuls

In totaal wordt bij de voorjaarsnota 170 miljoen euro van de woningbouwimpuls ingezet voor de hierboven genoemde doelen. Dit bedrag is exclusief de dekking voor de verschillende amendementen en investeringen in de halfgeleidersector.

Investeringsmiddelen in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

BZK dekt zelf een deel (53 miljoen euro) van de investering in de halfgeleidersector. In 2024 wordt 31 miljoen euro gedekt uit de loon- en prijsbijstelling voor de Woningbouwimpuls. In 2025 wordt 22 miljoen euro van het budget van de doorbouwgarantie gereserveerd voor investeringen in het ondernemingsklimaat microchipsector in de regio Eindhoven.

Overige ombuigingen

Dit betreffen een aantal kleinere incidentele ombuigingen, waaronder op de regeling grote gezinnen (1 miljoen euro).

Kasschuiven

Tegemoetkoming herplaatsingskosten flexwoningen

Voor de financiële herplaatsingsgarantie worden middelen naar voren gehaald en gestort in de begrotingsreserve om risico's op te kunnen vangen.

Dekking woningbouwimpuls

De middelen van de woningbouwimpuls die worden ingezet ter dekking van (woningbouw)problematiek worden in een juist ritme gezet.

Regeling Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

De belangstelling voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) blijft groot. Daarom worden er middelen naar voren geschoven om het subsidieplafond voor de derde tranche te kunnen verhogen in 2024.

Werk aan uitvoering

BZK krijgt dit voorjaar circa 20 miljoen euro overgeboekt van het interdepartementale budget Werk aan Uitvoering op de Aanvullende Post. Het grootste deel hiervan moet nog in het juiste kasritme worden gezet.

Slavernijverleden

Voordat (een deel van) de 200 miljoen euro van het slavernijfonds wordt overgeboekt naar de overige begrotingen voor beleidsintensivering, worden de middelen in het juiste ritme gezet.

Subsidie Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen

De subsidieregeling verduurzaming en onderhoud huurwoningen (SVOH) is beschikbaar voor kleine particuliere verhuurders. Het verduurzamings-tempo in deze sector is echter nog niet hoog. Naar verwachting zal richting 2027 dit tempo toenemen, o.a. vanwege de aangekondigde normering over het uifasieren van slechte energielabels. Een deel van het SVOH-budget wordt daarom doorgeschoven naar 2027 en 2028.

Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe

Deze middelen zijn bestemd voor de isolatieaanpak voor woningen in Groningen en Noord-Drenthe. Op dit moment wordt deze aanpak samen met de regio uitgewerkt. Om de middelen in het juiste kasritme te krijgen, wordt er circa. 49 miljoen euro naar 2025 doorgeschoven.

Regiodeals

De zesde tranche van de Regio Deals wordt conform afspraak vanaf de zomer van 2024 opengezet. Uitbetaling van de zesde tranche vindt plaats in 2025 en 2026. Daarom worden de middelen die in 2024 van de Aanvullende Post (AP) komen doorgeschoven naar 2026.

Kwijtschelden publieke schulden

Voor het kwijtschelden van publieke schulden door medeoverheden, in verband met de gevolgen van de kinderopvangtoeslag affaire, is door het kabinet 230 miljoen euro beschikbaar gesteld. Met de medeoverheden is afgesproken dat compensatie van de uitgaven en de derving van inkomsten plaatsvindt op basis van nacalculatie (werkelijke kosten). Voor 2024 bedraagt het budget 160 miljoen euro. Op basis van de realisatie van 2023 (20 miljoen euro) is een lager bedrag per jaar realistisch. Daarom wordt 140 miljoen euro van het beschikbare budget van 2024 door middel van een kasschuif verspreid over de jaren 2025 tot en met 2028.

Amendement doorbouwgarantie

De middelen voor de doorbouwgarantie worden conform de toelichting van het amendement in 2025 gereserveerd.

Overige kasschuiven

Dit betreffen verschillende kasschuiven van in totaal circa 15 miljoen euro of minder. In de meeste gevallen worden middelen die in 2024 staan in een realistischer kasritme gezet. Voorbeelden zijn emissiearm aanbesteden en de verduurzaming van Rijksgebouwen.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Regiodeals

Om de brede welvaart in de regio te versterken is er in het coalitieakkoord incidenteel 900 miljoen euro gereserveerd voor nieuwe tranches Regio Deals. Ruim 250 miljoen euro wordt overgeboekt vanuit de Aanvullende Post voor de 6e tranche. Hiermee is de volledige 900 miljoen euro overgeboekt naar BZK.

Klimaatfonds: Nationaal Isolatie Programma

Voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) wordt t/m 2030 250 miljoen euro cumulatief beschikbaar gesteld uit het Klimaatfonds meerjarenprogramma 2025. Hiervan is o.a. 125 miljoen euro bestemd voor de subsidie verduurzaming vereniging voor eigenaars (SVVE), 49,9 miljoen euro bestemd voor de regeling lokale aanpak, en 40,7 miljoen euro voor natuur-

inclusief isoleren. Ook is er jaarlijks tot en met 2030 ca. 5 miljoen euro beschikbaar als bijdrage aan het innovatiebudget Meerjarige Missiegedreven Innovatie Programma's (MMIP) binnen het NIP.

Werk aan Uitvoering

BZK krijgt dit voorjaar circa 20 miljoen euro overgeboekt van het interdepartementale budget Werk aan Uitvoering op de Aanvullende Post. Dit gaat onder meer naar de VNG en het invoeren van een BSN-nummer in Caribisch Nederland.

Klimaatfonds: Bio Based Bouwen

Vanuit het Klimaatfonds meerjarenprogramma 2025 ontvangt BZK in totaal 19 miljoen euro voor Bio Based bouwen. Hiermee wordt ingezet op het ontwikkelen van de markt voor biobased bouwmaterialen. De middelen zijn bestemd voor het ontwikkelen van biobased productkaarten in de Nationale Milieudatabase, monitoring en de financiering van de uitvoeringsorganisatie.

Klimaatfonds Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

Vanuit het Klimaatfonds meerjarenprogramma 2025 ontvangt BZK middelen voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Hiervan is 75 miljoen euro bestemd voor dotaties in bestaande fondsen, zoals de Regionale energiefondsen, het Nationaal Restauratiefonds en het BNG duurzaamheidsfonds. Daarnaast is 50 miljoen euro bestemd voor de programmatische aanpak van maatschappelijk vastgoed en 37 miljoen euro voor de subsidieregeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA).

Klimaatfonds: Warmtefondsen

Aan het warmtefonds wordt vanaf 2025 jaarlijks 35 miljoen euro extra toegevoegd vanuit het Klimaatfonds, meerjarenprogramma 2025.

Subsidie Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen

Van de structurele middelen beschikbaar voor de subsidieregeling verduurzaming en onderhoud huurwoningen (SVOH) wordt 22,4 miljoen euro vanaf de AP overgeheveld naar de BZK-begroting.

Woningbouwimpuls

Voor de huisvestingsopgave van Oekraïense ontheemden heeft het kabinet 133 miljoen incidenteel beschikbaar gesteld. Dit is in eerste instantie gedekt uit de woningbouwimpuls op de begroting van BZK. Op 1 januari 2024 is het beeld opgemaakt van hoeveel Oekraïners in Nederland zijn gebleven. Hiervoor vindt met terugwerkende kracht generale compensatie plaats vanuit de reservering op de AP.

Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Dit betreffen meerdere kleinere overboekingen vanaf de Aanvullende Post, zoals voor de tijdelijke huisvesting van de Algemene Rekenkamer (2,5 miljoen euro) en de overboeking van overgebleven LPO.

Overboekingen Aanvullende Post

Risico's versnelling tijdelijke huisvesting

In 2023 is 5,7 miljoen euro op de Aanvullende Post gereserveerd voor het geval dat risico's bij de versnelling tijdelijke huisvesting (flexwoningen) zouden leiden tot onverwachte kosten. Er zijn additionele kosten voor de distributielocaties van flexwoningen waarvoor deze middelen benodigd zijn.

Overboekingen met andere begrotingen

Correctie koopkrachtcijfers

De huurtoeslag is in de augustusbesluitvorming 2023 verhoogd ten behoeve van koopkrachtbehoud. Er is een fout ontdekt die leidt tot de neerwaartse bijstelling van de koopkrachtcijfers voor een deel van de huurtoeslag ontvangers, voornamelijk mensen in de bijstand. Er wordt vanaf 2024 structureel 66 miljoen euro toegevoegd aan de begroting van BZK om dit te herstellen. In 2024 gebeurt dit middels een overboeking vanuit SZW.

Slavernijverleden Koninkrijksrelaties

Naar aanleiding van besluitvorming in de ministeriële stuurgroep slavernijverleden komt één derde van de 200 miljoen van het slavernijfonds beschikbaar voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Dit betreft 33 miljoen euro voor maatschappelijke initiatieven en 33 miljoen euro voor beleidsintensivering. De middelen komen terecht op een nieuw artikel op de Koninkrijksrelaties-begroting.

Overboeking SZW amendement verhoging minimumloon

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een wetsvoorstel ingediend waarbij het wettelijk minimumloon (WML) per 1 juli 2024 met 1,2% omhoog gaat en daarnaast wordt geïndexeerd. De extra verhoging van het minimumloon komt voort uit een amendement van de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2023/2024, [36410 XV, nr. 7](#)). In dit amendement is ook dekking voorzien voor de hogere uitgaven huurtoeslag als gevolg van de verhoging van het WML, via de inkomensparameters.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Dit betreffen tientallen kleinere overboekingen van en naar andere begrotingen, waaronder de middelen van het artikel slavernijverleden, die worden overgeboekt voor verschillende beleidsintensivering van andere departementen.

Plafondcorrecties

Woningbouwproject Zuider C

Er wordt gestart met fase 1 van het grootschalige woningbouwproject ZuiderC in Lelystad. De benodigde middelen worden voor de jaren 2024 (11,1 miljoen euro) tot en met 2029 (10,1 miljoen euro) beschikbaar gesteld. Daarnaast worden ook de geprognostiseerde ontvangsten vanaf 2026 (12,7 miljoen euro) tot en met 2029 (20,3 miljoen euro) gedesaldeerd.

Correctie koopkrachtcijfers

Om de fout in de koopkrachtcijfers te herstellen wordt vanaf 2024 structureel 66,0 miljoen euro toegevoegd aan de begroting van BZK, waarmee de huurtoeslag wordt verhoogd met 3,05 euro per maand voor de doelgroep. Vanaf 2025 wordt dit middels een plafondcorrectie aan de begroting toegevoegd.

Loonbijstelling

De 2024 tranche van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar BZK.

Prijsbijstelling

De 2024 tranche van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar BZK.

Eindejaarsmarge

100% Eindejaarsmarge woningbouwimpuls

De woningbouwimpuls heeft een 100% eindejaarsmarge, waardoor 122 miljoen euro aan niet bestede middelen in 2023 wordt toegevoegd aan de begroting.

100% Eindejaarsmarge slavernijverleden

Op artikel 14 is in 2023 circa 3 miljoen euro niet besteed. Deze middelen worden doorgeschoven naar 2024.

Overige eindejaarsmarge

Dit betreft (voornamelijk) de reguliere eindejaarsmarge van ruim 80 miljoen euro. De maximale (reguliere) eindejaarsmarge is namelijk 1% van de totale begroting.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Binnenlandse Zaken.

Technisch

Tariefgefinancierde dienstverlening

Jaarlijks worden bij voorjaar op basis van de jaarplanraming de uitgaven- en ontvangstenbudgetten van tariefgefinancierde uitvoeringsorganisaties vastgesteld en verwerkt. Hier staan voor eenzelfde bedrag aan ontvangsten tegenover.

Overig technisch

Dit betreffen technische reallocaties van middelen en desalderingen, waar hetzelfde bedrag aan ontvangsten tegenover staan.

Niet-plafondrelevant

Generale dossiers

Dit betreft de afdracht van vennootschapsbelasting door het RVB.

Ontvangsten

Meevallers

Flexwoningen

Door een latere matching van flexwoningen die ingekocht zijn door het RVB komen bijbehorende ontvangsten later binnen dan geraamd. De ontvangstenraming voor 2023 is daarom in totaal met 75,3 miljoen euro verlaagd. Deze ontvangsten worden in 2024 toegevoegd aan de begroting. Ook wordt 6,6 miljoen euro aan geraamde ontvangsten toegevoegd vanwege aanvullende indexering van de flexwoningen.

Afrekening voorschotten

De meevaller bij het RVB is ontstaan door een combinatie van factoren. Enerzijds zijn er meer ontvangsten gerealiseerd dan geraamd op met name de ingebruikgeving. Anderzijds zijn er minder uitgaven geweest op o.a. de zakelijke lasten en door het doorschuiven van een aantal projecten voor het beheer van monumenten.

Raming huurtoeslag

Ook aan de ontvangstenkant kent de raming van de huurtoeslag een substantiële meevaller.

Surplus RVB

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft over het jaar 2023 een positief resultaat behaald. Conform de regeling agentschappen mag 5% aangehouden worden als eigen vermogen. Dat wat de 5% overstijgt, in dit geval circa 12 miljoen euro, wordt afgeroomd door de eigenaar.

Surplus SSC-ICT

SSC-ICT heeft over het jaar 2023 een positief resultaat behaald. Conform de regeling agentschappen mag 5% aangehouden worden als eigen vermogen. Dat wat de 5% overstijgt, circa 11 miljoen euro, wordt afgeroomd door de eigenaar.

Surplus O&P Rijk

O&P Rijk heeft over het jaar 2023 een positief resultaat behaald. Conform de regeling agentschappen mag 5% aangehouden worden als eigen vermogen. Dat wat de 5% overstijgt, circa 9 miljoen euro, wordt afgeroomd door de eigenaar.

Generale dossiers

Dit betreft de ontvangsten uit de verkoop van bodemmaterialen.

Tegenvallers

RVB- Verminderde inkomsten pacht

Het Rijksvastgoedbedrijf verwacht verminderde pachtinkomsten door de verkoop van pachtboerderijen en gemaximeerde pachtprizen. Dit wordt gedekt uit de meevallers bij het RVB.

Flexwoningen

Bij de tweede suppletoire begroting van 2023 12,5 miljoen euro afgeboekt aan de uitgavenkant vanwege een lagere totale opdrachtwaarde. De ontvangsten worden nu bijgesteld met hetzelfde bedrag.

Ombuigingen

Aankoop compensatiegronden

Met de aankoop van extra compensatiegronden zullen ook de ontvangsten van het RVB toenemen.

Plafondcorrecties

Woningbouwproject Zuider C

Dit betreffen de hogere verwachte ontvangsten door het grootschalige woningbouwtraject Zuider C in Lelystad.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Binnenlandse Zaken.

Technisch

Tariefgefinancierde dienstverlening

Jaarlijks worden bij voorjaar op basis van de jaarplanraming de uitgaven- en ontvangstenbudgetten van tariefgefinancierde uitvoeringsorganisaties vastgesteld en verwerkt. Hier staan voor eenzelfde bedrag aan uitgaven tegenover.

Overig technisch

Dit betreffen technische reallocaties van middelen en desalderingen, waar hetzelfde bedrag aan uitgaven tegenover staan.

Staten-Generaal

IIA Staten-Generaal: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	239	233	237	230	228	0
<i>Tegenvallers</i>	23	9	5	4	16	2
Tweede Kamer - Fractiekosten	7				5	
Tweede Kamer - Pensioenen en wachtgeld	6	1			6	
Tweede Kamer - Waarborgen veiligheid	4	1	0	0	0	0
Tweede Kamer - Parlementaire enquêtes	3	3	2			
Tijdelijke huisvesting Eerste en Tweede Kamer	1	3	1	2	2	0
Tweede Kamer - Schadeloosstelling	1	1	1	1	1	1
Overige tegenvallers	2			0	2	0
<i>Intensiveringen</i>	9	9	9	9	9	9
Tweede Kamer - Bedrijfsvoering	4	2	2	2	2	2
Tweede Kamer - Uitbreiding Kamerondersteuning	3	4	4	4	4	4
Eerste Kamer - Ondersteuningsbudget fracties	2	2	2	2	2	2
Overige intensiveringen	1	1	1	1	1	1
<i>Kasschuiven</i>	4	-3	-1		4	-4
Kasschuif - Fractiekosten	4	-3	-1		3	-3
Kasschuif - Pensioenen en wachtgeld					1	-1
<i>Loonbijstelling</i>	9	9	9	8	8	9
Loonbijstelling	9	9	9	8	8	9
<i>Prijsbijstelling</i>	3	2	3	2	2	2
Prijsbijstelling	3	2	3	2	2	2
<i>Eindejaarsmarge</i>	2					
Eindejaarsmarge	2					
<i>Extrapolatie</i>						232
Extrapolatie						232
<i>Technisch</i>	0	0	0	0	0	0
Technisch	0	0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	290	260	261	254	266	250

IIA Staten-Generaal: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	4	4	4	4	4	0
<i>Extrapolatie</i>						4
Extrapolatie						4
Stand Voorjaarsnota	4	4	4	4	4	4

Uitgaven

Tegenvallers

Tweede Kamer - Fractiekosten

De stijging van de fractiekosten komt voort uit de verkiezingen van 22 november 2023. Volgens de regeling voor financiële ondersteuning van fracties Tweede Kamer, hebben krimpende fracties recht op één jaar doorbetaling van de oude maandelijkse bijdragen.

Tweede Kamer - Pensioenen en wachtgeld

Ook de uitgaven aan de pensioenen en wachtgeld stijgen naar aanleiding van de vervroegde verkiezingen.

Tweede Kamer - Waarborgen veiligheid

De veiligheidssituatie van het pand, de systemen en de leden van de Tweede Kamer vragen volgens de Tweede Kamer om een structurele investering in personeel en materieel.

Tweede Kamer - Parlementaire enquêtes

In 2024 zal gestart worden met de Parlementaire Enquête Corona, hiervoor heeft de Tweede Kamer aanvullend budget nodig (2,5 miljoen euro). Daarnaast wordt 0,9 miljoen euro aan het vervolg van de Parlementaire Enquête Fraudebeleid en Dienstverlening.

Tijdelijke huisvesting Eerste en Tweede Kamer

Door de vertraging van de verbouwing van het Binnenhof zullen de Eerste en Tweede Kamer langer in de tijdelijke huisvesting verblijven. Er zullen hiervoor advieskosten gemaakt worden en vervangingsinvesteringen worden gedaan.

Tweede Kamer - Schadeloosstelling

Het budget voor de schadeloosstelling wordt structureel met 1,2 miljoen euro opgehoogd als gevolg van een hoger dan begroot beroep op de Werkkostenregeling in de voorgaande jaren.

Overige tegenvallers

Dit betreffen met name incidentele kosten die de Tweede Kamer als gevolg van de Tweede Kamerverkiezingen maakt. Zo wordt 0,7 miljoen uitgegeven aan de interne verhuizing en 0,8 miljoen aan het formatieproces.

Intensiveringen

Tweede Kamer - Bedrijfsvoering

De Tweede Kamer heeft op het gebied van bedrijfsvoering aanvullend budget nodig voor IV-initiatieven, aanpassingen van contracten en onderhoud en beheer op ICT-gebied.

Tweede Kamer - Uitbreiding Kamerondersteuning

Dit betreft een (apparaat)intensivering van 4,1 miljoen euro structureel voor de uitbreiding van de (ambtelijke) Kamerondersteuning. De ondersteunende diensten worden zwaarder belast met het uitvoeren van complexere opdrachten.

Eerste Kamer - Ondersteuningsbudget fracties

Dit betreft de financiële regeling ondersteuningsbudget fracties, waardoor alle fracties in de Eerste Kamer een extra medewerker (1 fte) in dienst kunnen nemen. De intensivering wordt door de Kamer noodzakelijk geacht, mede gelet op de toenemende complexiteit van wetgeving.

Overige intensiveringen

Hieronder valt onder meer structurele ondersteuning voor de Eerste Kamer op het gebied van informatiehuishouding, digitalisering en AI.

Kasschuiven

Fractiekosten

De middelen voor de fractiekosten moeten in verband met de vervroegde verkiezingen in het juiste ritme worden gezet.

Pensioenen en wachtgeld

De beschikbare middelen voor pensioenen en wachtgeld moeten in verband met de vervroegde verkiezingen in het juiste ritme worden gezet. De piek in de uitbetaling van wachtgeld aan Kamerleden volgt direct na verkiezingen.

Loonbijstelling

De 2024 tranche van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar De Staten-Generaal

Prijsbijstelling

De 2024 tranche van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar De Staten-Generaal.

Eindejaarsmarge

De maximale eindejaarsmarge (1% van de begroting) die niet tot uitputting is gekomen in 2023 wordt toegevoegd aan de begroting.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Staten-Generaal.

Ontvangsten

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Staten-Generaal.

Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

IIB Overige Hoge Colleges van Staat: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	183	178	168	177	168	0
<i>Tegenvallers</i>	1					
Begrotingskoersproblematiek	1					
<i>Loonbijstelling</i>	9	9	8	9	8	8
Loonbijstelling	9	9	8	9	8	8
<i>Prijsbijstelling</i>	1	1	1	1	1	1
Prijsbijstelling	1	1	1	1	1	1
<i>Eindejaarsmarge</i>	2					
Eindejaarsmarge	2					
<i>Extrapolatie</i>						167
Extrapolatie						167
<i>Technisch</i>	0	0	0	0	0	0
Technisch	0	0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	195	188	177	187	177	176

IIB Overige Hoge Colleges van Staat: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	6	6	6	6	6	0
<i>Extrapolatie</i>						6
Extrapolatie						6
Stand Voorjaarsnota	6	6	6	6	6	6

Uitgaven

Tegenvallers

Begrotingskoersproblematiek

Gezien de vastgestelde wisselkoers voor 2024 wordt er een tekort voorzien op de begroting bij de kabinetten van de Gouverneurs van Sint Maarten en Aruba.

Loonbijstelling

De 2024 tranche van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar De Hoge Colleges van Staat.

Prijsbijstelling

De 2024 tranche van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar De Hoge Colleges van Staat.

Eindejaarsmarge

De maximale eindejaarsmarge (1% van de begroting) die niet tot uitputting is gekomen in 2023 wordt toegevoegd aan de begroting.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Overige Hoge Colleges van Staat.

Ontvangsten

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Overige Hoge Colleges van Staat.

Koninkrijksrelaties

IV Koninkrijksrelaties: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	223	173	173	193	156	0
<i>Ombuigingen</i>	0	0	0	0	0	0
Dekking verhoging vrije uitkering uit onverdeelde middelen	0	0	0	0	0	0
<i>Generaal dossier</i>	-8	2	3	3	2	3
Wisselkoersactualisatie	-8	2	3	3	2	3
<i>Kasschuiven</i>	-32	18	7	7		
Kasschuif Klif Sint Eustatius	-8	8				
Kasschuif Onderwijshuisvesting Curaçao	-11	11				
Kasschuif TWO	-13	0	7	7		
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	1	1	1	1		
Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	1	1	1	1		
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	-37	27	10	11	10	5
Slavernijverleden	3	27	11	11	10	5
Overige overboekingen met andere begrotingen	-40	0	0	0	0	0
<i>Loonbijstelling</i>	5	5	5	6	5	5
Loonbijstelling	5	5	5	6	5	5
<i>Prijsbijstelling</i>	3	2	2	2	1	1
Prijsbijstelling	3	2	2	2	1	1
<i>Eindejaarsmarge</i>	3					
Eindejaarsmarge	3					
<i>Extrapolatie</i>						139
Extrapolatie						139
<i>Desalderingen</i>	1					
Desalderingen	1					
Stand Voorjaarsnota	159	228	200	221	174	153

IV Koninkrijksrelaties: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	50	187	204	128	219	0
<i>Generaal dossier</i>	73					
Raming rente ontvangsten	73					
<i>Extrapolatie</i>						219
Extrapolatie						219
<i>Desalderingen</i>	1					
Desalderingen	1					
<i>Niet-plafondrelevant</i>	22	18	20	20	20	84
Raming aflossing liquiditeitsleningen	23	23	23	23	23	23
Raming aflossing kapitaaleningen	-1	-5	-3	-3	-3	61
Stand Voorjaarsnota	146	205	224	148	239	303

Uitgaven

Ombuigingen

Dekking verhoging vrije uitkering uit onverdeelde middelen

Vanuit de nog onverdeelde middelen wordt structureel 200 duizend euro ingezet ter dekking van de verhoging van de vrije uitkering (BES-fonds).

Generaal dossier

Wisselkoersactualisatie

Vanaf het huidige begrotingsjaar worden de wisselkoerseffecten voor de begroting van Koninkrijksrelaties generaal gedekt. Meevallers vloeien daarmee terug naar het generale beeld, tegenvallers worden generaal gedekt. Ook wordt er een eenmalige correctie gedaan om bij alle posten op de begroting uit te gaan van dezelfde basis wisselkoers.

Kasschuiven

Kasschuif Sint Eustatius

Vanwege vertragingen in de herstelwerkzaamheden aan de klif op Sint Eustatius, wordt een deel van de beschikbare middelen doorgeschoven naar 2025.

Kasschuif Onderwijshuisvesting Curaçao

De middelen voor onderhoud aan scholen op Curaçao worden beschikbaar gesteld in tranches. De voorbereiding voor de derde tranche duurt langer dan gepland. Daarom wordt een deel van de in 2024 beschikbare middelen doorgeschoven naar 2025.

Kasschuif Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)

De uitvoering van de landspakketten kent vertraging. Zo nemen de voorbereidingen van verschillende hervormingen meer tijd in beslag dan voorzien of duurt besluitvorming over hervormingen langer. Hierdoor zijn niet alle middelen begroot in 2024 ook dit jaar nodig en wordt het budget deels doorgeschoven naar latere jaren.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Het kabinet heeft in het coalitieakkoord 2021-2025 vastgelegd dat het wil werken aan een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. Het programma Werk aan Uitvoering dient daartoe. Middelen voor de verbetering van de (digitale)dienstverlening van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) vanuit de één-loket-gedachte worden vanaf de AP overgeheveld.

Overboekingen met andere begrotingen

Slavernijverleden

Uit de middelen voor het slavernijverleden wordt 66,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. De helft van het budget is bestemd voor maatschappelijke initiatieven en de andere helft voor beleidsintensiveringen. De middelen worden overgeheveld van de BZK-begroting naar de begroting van Koninkrijksrelaties.

Overige overboekingen met andere begrotingen.

Dit betreft onder andere een overboeking van ca. 17 miljoen euro naar Defensie, als bijdrage aan de inzet van de Koninklijke Marechaussee voor grenstoezicht, en ca. 14 miljoen euro aan ondernemingsmiddelen naar Justitie en Veiligheid voor het Recherchesamenwerkingsteam (RST). Ook wordt 2,9 miljoen euro overgeheveld naar het apparaatsartikel van BZK.

Loonbijstelling

De 2024 tranche van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van Koninkrijksrelaties.

Prijsbijstelling

De 2024 tranche van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van Koninkrijksrelaties.

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge wordt toegevoegd aan de begroting van Koninkrijksrelaties.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Koninkrijksrelaties.

Desalderingen

Dit betreft een desaldering van resterende subsidiemiddelen voor hervormingen in Aruba, in het kader van de landspakketten.

Ontvangsten

Generaal dossier

Raming rente ontvangsten

Jaarlijks worden de rente-ontvangsten geraamd tegen de huidige begrotingskoers.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Koninkrijksrelaties.

Desalderingen

Dit betreft een desaldering van resterende subsidiemiddelen voor hervormingen in Aruba, in het kader van de landspakketten.

Niet-plafondrelevant

Raming aflossing liquiditeitsleningen

Jaarlijks worden de aflossingen op de liquiditeitsleningen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hergewaardeerd tegen de actuele wisselkoers plus toevoeging laatste jaar.

Raming aflossing kapitaalleningen

Jaarlijks worden de aflossingen op de kapitaalleningen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hergewaardeerd tegen de actuele wisselkoers plus toevoeging laatste jaar.

BES-fonds

BES-fonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	71	59	58	57	57	0
<i>Intensiveringen</i>	15	16	18	19	20	22
Verhoging vrije uitkering	14	14	14	14	14	14
BBP-indexatiesystematiek	2	3	4	5	7	8
<i>Ombuigingen</i>	- 1	0	- 1	- 1	- 1	- 1
Dekking verhoging vrije uitkering uit zekerheidsfonds (AP)	- 1	0	- 1	- 1	- 1	- 1
<i>Generaal dossier</i>	- 6	10	10	10	10	10
Wisselkoersactualisatie	- 6	10	10	10	10	10
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	1	0	1	1	1	1
Overboekingen Aanvullende Post	1	0	1	1	1	1
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	1	0				
Overboekingen met andere begrotingen	1	0				
<i>Prijsbijstelling</i>	3	2	2	2	2	2
Prijsbijstelling (volgens BBP-indexatiesystematiek)	3	2	2	2	2	2
<i>Extrapolatie</i>						57
Extrapolatie						57
Stand Voorjaarsnota	84	88	88	89	90	91

Uitgaven

Intensiveringen

Verhoging vrije uitkering

Dit betreft een structurele verhoging van de vrije uitkering (VU) in het BES-fonds van 8,6 miljoen euro, naast structureel 5 miljoen euro ten behoeve van de doorwerking van de verhoging van het Wettelijk Minimumloon (WML).

BBP-indexatiesystematiek

Er is afgesproken om voor het BES-fonds over te stappen naar een nieuw indexatie-systeem op basis van BBP-cijfers. Dit in plaats van de huidige indexatie op basis van loon- en prijsontwikkeling. Hiermee sluit de indexatie-systeem aan op de (nieuwe) systematiek van het Gemeente- en Provinciefonds. Gespiegeld aan het Gemeente- en Provinciefonds zal ook het BES-fonds per 2024 overgaan op de nieuwe wijze van indexatie. De reservering en uitkering van het prijsdeel van deze indexatie loopt via de prijsbijstelling. De reservering en de uitkering van het volumedeel van deze systematiek loopt via de begroting van het BES-fonds. Deze reeks betreft de 2024 tranche van het volume-deel van de systematiek en de reservering voor toekomstige tranches.

Ombuigingen

Dekking verhoging vrije uitkering uit zekerheidsfonds (AP)

Ter dekking van de verhoging van de vrije uitkering worden de resterende middelen t.b.v. het zekerheidsfonds op de Aanvullende Post ingezet.

Generaal dossier

Wisselkoersactualisatie

Vanaf huidig begrotingsjaar worden de wisselkoerseffecten voor Koninkrijksrelaties generaal gedekt. Meevallers vloeien daarmee terug naar het generale beeld, tegenvallers worden generaal gedekt. Ook wordt er een eenmalige correctie gedaan om de posten op de begroting om te zetten naar dezelfde basis begrotingskoers.

Overboekingen Aanvullende Post

Dit betreft de overheveling van de resterende middelen t.b.v. het zekerheidsfonds op de Aanvullende Post naar het BES-fonds, ter dekking van de verhoging van de vrije uitkering.

Overboekingen met andere begrotingen

De overboekingen naar het BES-fonds bestaan uit middelen van LNV ten behoeve van het Natuur- en milieubeleidsplan Caribisch Nederland, uit een bijdrage van JenV voor de ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis op Bonaire. Ook boekt OCW middelen over aan de Openbare Lichamen voor activiteiten rondom het herdenkingsjaar slavernijverleden.

Prijsbijstelling (volgens BBP-indexatiesystematiek)

De 2024 tranche van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar het BES-fonds. Dit is het prijsdeel van de nieuwe BBP-indexatiesystematiek.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het BES-fonds.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: Uitgaven						
In miljoenen euro's	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Miljoenennota 2024	55.467	57.542	55.937	55.712	55.547	0
<i>Meevallers</i>	- 184	- 741	- 818	- 887	- 936	- 985
Meevaller referentieraming	- 38	- 409	- 531	- 567	- 550	- 569
Meevaller studiefinancieringsraming R	- 64	- 271	- 275	- 300	- 366	- 396
Meevaller School en Omgeving	- 45	- 45				
Meevaller nieuwkomers vo		- 4	- 8	- 17	- 17	- 17
Overige meevallers	- 37	- 13	- 4	- 3	- 3	- 3
<i>Tegenvallers</i>	192	158	172	224	334	345
Tegenvaller referentieraming	63			24	69	69
Tegenvaller studiefinancieringsraming R	52	29	42	71	89	99
Tegenvaller nieuwkomers po	47	89	87	84	84	84
Tegenvaller DUO	21	22	19	18	19	19
Tegenvaller Koninklijke Bibliotheek huisvesting		1	3	5	6	8
Tegenvaller Wetsvoorstel screening kennisveiligheid		1	2	4	6	7
Overige tegenvallers	9	17	19	19	62	60
<i>Intensiveringen</i>	25	49	44	35	35	35
Ophoging budget zij-instroom	6	8				
Lerarenbeurs ophogen	2	6	2			
Commissariaat voor de Media	1	3	3	3	3	3
Digitaal examineren	1	5	5	5	5	5
Masterplan Campussen Groningen	1	10	10	10	10	10
Overige intensiveringen	14	17	24	17	16	16
<i>Ombuigingen</i>	- 52	- 56	- 31	- 29	- 157	- 78
Energie 2024	- 31					
G5		- 18				
Investerings in ondernemingsklimaat microchipsector: talentopgave					- 128	- 48
Overige ombuigingen	- 22	- 38	- 31	- 29	- 28	- 29
<i>Kasschuiven</i>	841	- 878	- 169	194	34	- 22
Kasschuif OV-bedrijven	1.000	- 1.000				
Kasschuif basisvaardigheden		90	- 228	138		
Overige kasschuiven	- 159	31	59	56	34	- 22
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 26	19	6	1		
Kasschuiven investeringsplafond	- 26	19	6	1		
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	3	0	8	1	1	0
Klimaatfonds		0	7	0	0	0
Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	3	0	1	1	1	0
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	2	0	15	15		
Taallessen	2	0	0			
Verhoging aantal gedupeerden KOT			15	15		
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 173	105	168	167	40	27
NGF	24	77	142	136	14	

In miljoenen euro's	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overige overboekingen met andere begrotingen	- 197	28	26	31	27	27
<i>Plafondcorrecties</i>	1					
Cultuur Oekraïne	1					
COVID-19	0					
<i>Loonbijstelling</i>	2.330	2.333	2.327	2.316	2.306	2.299
Loonbijstelling	2.330	2.333	2.327	2.316	2.306	2.299
<i>Prijsbijstelling</i>	513	574	520	519	520	529
Prijsbijstelling R	315	386	329	327	325	324
Prijsbijstelling NR	198	187	190	193	195	206
<i>Eindejaarsmarge</i>	340					
Eindejaarsmarge R	236					
Eindejaarsmarge I	104					
<i>Extrapolatie</i>						55.684
Extrapolatie						55.684
<i>Technisch</i>	53	47	42	42	42	42
Eindejaarsmarge	- 10	0	0	0	0	0
Desalderingen	63	47	42	42	42	42
Overig technisch	0	0	0	0	0	0
<i>Niet-plafondrelevant</i>	- 1.125	- 1.072	- 1.119	- 1.233	- 1.269	- 1.533
Meevaller studiefinancieringsraming NR	- 1.125	- 1.072	- 1.119	- 1.233	- 1.269	- 1.533
Stand Voorjaarsnota 2024	58.206	58.079	57.102	57.077	56.496	56.344

VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: Ontvangsten

In miljoenen euro's	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Miljoenennota 2024	2.038	2.221	2.293	2.369	2.446	0
<i>Meevallers</i>	0	4	8	11	14	19
Meevaller studiefinancieringsraming R	0	4	8	11	14	19
<i>Tegenvallers</i>	- 17	- 18	- 19	- 20	- 21	- 22
Tegenvaller studiefinancieringsraming R	- 17	- 18	- 19	- 20	- 21	- 22
<i>Intensiveringen</i>	- 1	- 2	- 2			
Wettelijke rente DUO	- 1	- 2	- 2			
<i>Generaal dossier</i>	- 43	- 47	- 18	17	56	94
Renteraming R	- 43	- 47	- 18	17	56	94
<i>Kasschuiven</i>	9	- 2	- 4	- 4		
Kasschuiven	9	- 2	- 4	- 4		
<i>Plafondcorrecties</i>	26					
COVID-19 Retour restant OML	26					
<i>Extrapolatie</i>						2.519
Extrapolatie						2.519

In miljoenen euro's	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Technisch</i>	53	47	42	42	42	42
Eindejaarsmarge	- 10					
Desalderingen	63	47	42	42	42	42
<i>Niet-plafondrelevant</i>	87	71	53	35	16	- 5
Meevaller studiefinancieringsraming NR	87	71	53	35	16	- 5
Stand Voorjaarsnota 2024	2.151	2.274	2.354	2.451	2.552	2.647

Uitgaven

Meevallers

Meevaller referentieraming

Er doet zich structureel een meevaller van 568,5 miljoen euro voor op de leerling- en studentenraming (Referentieraming). Hier liggen vele bewegingen onder. In het primair onderwijs daalt het aantal leerlingen structureel doordat het CBS in zijn nieuwe bevolkingsprognose minder geboortes en minder immigratie voorziet dan vorig jaar. Deze trends leiden ook tot een lagere raming in het voortgezet onderwijs. In het hbo leidt lagere doorstroom vanuit (onder andere) de havo tot minder bachelorstudenten. En in het wo zijn er bijvoorbeeld minder internationale studenten dan eerder verwacht.

Meevaller studiefinancieringsraming R

Er doet zich een meevaller voor op de relevante (R) studiefinancieringsraming van structureel 395,8 miljoen euro. Dit heeft diverse oorzaken, waarvan de neerwaartse bijstellingen van de studentenaantallen in het hoger onderwijs de belangrijkste is. Daarnaast is in 2023 het contract voor het studentenreisproduct herijkt op basis van de reisbewegingen van studenten. Dit wordt nu structureel verwerkt en circa 207 miljoen euro van de structurele meevaller wordt hierdoor verklaard. In afwachting van het extra herijkingsonderzoek eind 2024, wordt een reservering van structureel 75 miljoen euro aangemaakt op de Aanvullende Post (AP), die beschikbaar is voor de OCW begroting wanneer er sprake is van een eventuele tegenvaller bij de aankomende herijking. Deze reservering wordt bij de Aanvullende Post nader toegelicht.

Meevaller School en omgeving

Het budget voor 2024 en 2025 is cumulatief met 89,0 miljoen euro verlaagd omdat een deel van de uitgaven voor de lopende subsidietranche onbedoeld reeds in 2023 is uitbetaald en daardoor vrijvalt in latere jaren.

Meevaller nieuwkomers vo

Op de nieuwkomersbesteding in het voortgezet onderwijs is een meevaller ontstaan van structureel 17,2 miljoen euro. Op basis van de CBS-bevolkingsprognose worden er minder nieuwkomersleerlingen in het voortgezet onderwijs geraamd ten opzichte van de vorige prognose.

Overige meevallers

Naast de bovengenoemde meevallers doen zich ook nog een aantal andere meevallers voor, waaronder meevallers bij de onderwijsregio's (14,5 miljoen euro), bij de subsidieregeling hoogbegaafden (tweemaal ca. 8,5 miljoen euro) en op de wisselkoers voor Caribisch Nederland (3,3 miljoen euro structureel).

Tegenvallers

Tegenvaller referentieraming

In 2024 worden er meer leerlingen in de basisschoolleeftijd verwacht ten opzichte van de raming van vorig jaar, wat leidt tot een tegenvaller in 2024 van 62,8 miljoen euro. In latere jaren is sprake van een meevaller. Daarnaast wordt voor de jaren 2027 en verder een correctie doorgevoerd op de doorrekening van de Referentieraming van 2023 omdat in die doorrekening met een te laag leerlingenaantal werd gerekend. Voor de jaren 2024 tot en met 2026 was dit reeds gecorrigeerd.

Tegenvaller studiefinancieringsraming R

Er doet zich een tegenvaller voor op de relevante (R) studiefinancieringsraming van structureel 98,6 miljoen euro. De grootste oorzaak hiervan is een tegenvaller op de uitgaven op de aanvullende beurs, omdat uit realisatiegegevens blijkt dat er meer aanvullende beurzen worden toegekend. Daarnaast zijn de kwijtscheldingen naar boven bijgesteld als gevolg van een hogere realisatie.

Tegenvaller nieuwkomers po

Het aantal nieuwkomers in de basisschoolleeftijd blijft volgens de CBS-raming de komende jaren hoog. Daarnaast is de ramingsmethodiek verbeterd door te rekenen met de beleidsmatig vastgestelde bedragen voor nieuwkomers in het primair onderwijs en een nauwkeurigere inschatting van de werkelijke instroom. Dit samen zorgt voor een tegenvaller op de nieuwkomersbekostiging in het primair onderwijs van 83,6 miljoen euro structureel.

Tegenvaller DUO

Er doet zich een tegenvaller voor bij DUO van structureel 18,9 miljoen euro. Dit betreft middelen voor de bedrijfsvoering van DUO, zoals de huisvesting, het voldoen aan wet- en regelgeving en ICT-systemen.

Tegenvaller Koninklijke Bibliotheek huisvesting

Er wordt structureel 8,0 miljoen euro vrijgemaakt voor de huisvesting van de Koninklijke Bibliotheek (KB). Het pand van de KB aan het Prins Willem-Alexanderhof in Den Haag voldoet namelijk niet meer aan de veiligheidseisen. Daarom wordt de huidige locatie gerenoveerd en zal de KB zijn magazijn verhuizen naar een nieuw te bouwen depot in de Harnaschpolder. Dit vraagt om incidenteel extra middelen voor de renovatie en de bouw van het depot en structureel hogere huisvestingskosten.

Tegenvaller Wetsvoorstel screening kennisveiligheid

De kosten voor het invoeren van de screeningswet zijn structureel 7,0 miljoen euro hoger, doordat het aantal te screenen wetenschappers in werkelijkheid hoger ligt dan eerder geraamd.

Overige tegenvallers

Naast de hierboven genoemde tegenvallers doet zich nog een aantal tegenvallers voor, waaronder voor de implementatiekosten van de Nieuwe Archiefwet (2,9 miljoen euro structureel) en de regeling onderwijsvoorzieningen jonggehandicapten (4,0 miljoen euro structureel).

Intensiveringen

Ophoging budget Zij-instroom

De regeling Zij-instroom is een instrument in het bestrijden van het leraren-tekort, waarbij het aantal aanvragen momenteel het budget overstijgt. De regeling wordt opgehoogd met cumulatief 14,8 miljoen euro om aan het stijgend aantal aanvragen te kunnen voldoen.

Lerarenbeurs ophogen

De Lerarenbeurs stimuleert de verhoging van het opleidings- en kwalificatieniveau van leraren. Gezien de overvraging van de beurs in het afgelopen jaar, wordt het budget voor de komende jaren opgehoogd met cumulatief 9,3 miljoen euro.

Commissariaat voor de Media

In verband met de uitbreiding van de (wettelijke) taken van het Commissariaat voor de Media in de afgelopen jaren, is er meer personeel nodig. Daarnaast dalen de verwachte inkomsten uit de toezichtskostenregeling. Om deze extra kosten en lagere inkomsten te dekken wordt het budget van het Commissariaat structureel met 3,1 miljoen euro verhoogd.

Digitaal examineren

OCW zal met deze middelen een programma opzetten waarmee onderzocht wordt op welke manier het verder digitaliseren van het examineren kan worden vormgegeven, enerzijds om het examen nauwer aan te kunnen laten sluiten op belangrijke vaardigheden van leerlingen en anderzijds om processen rondom het examineren efficiënter in te richten. Het betreft incidentele middelen voor het voorbereiden en uitvoeren van een experimenteer- en leerfase tot en met 2029.

Masterplan Campussen Groningen

Naar aanleiding van de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen is door het kabinet een meerjarig investeringspakket toegezegd ten behoeve van brede sociaal-economische ontwikkeling in Groningen. Onderdeel van dit pakket is het versterken van het kennis- en innovatie ecosysteem, door middel van campusontwikkeling. Deze toegezegde eenmalige 50,0 miljoen euro cumulatief wordt gedekt via extensiveringen binnen de OCW-begroting op de artikelen 4, 6/7 en 16.

Overige intensiveringen

Naast de hierboven genoemde intensiveringen doet OCW nog een aantal andere intensiveringen, zoals de uitvoeringskosten die CDHO gaat maken voor uitvoering voor de Wet internationalisering in balans (1,2 miljoen euro structureel) en extra middelen voor de opvolging van het onderzoek controle van DUO op de uitwonendenbeurs voor studenten (cumulatief 2 miljoen euro). Ook wordt de tegemoetkoming (bedrag) voor studenten die deelnamen aan het inmiddels afgelopen experiment flexstuderen met twee jaar verlengd. Deze zijn allen gedekt met extensiveringen op de OCW-begroting.

Ombuigingen

Energie 2024

In 2023 is structureel een extra tranche loon- en prijsbijstelling (LPO) toegekend aan de OCW-begroting in verband met gestegen energielasten. De LPO-middelen voor 2024 voor het funderend onderwijs (30,6 miljoen euro) worden geëxtensiveerd.

G5

Door de overgang van een betaling per schooljaar naar een betaling per kalenderjaar voor de convenanten G5 valt er in 2025 eenmalig 18,4 miljoen euro vrij.

Investerings in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector): structurele dekking talentopgave

De structurele kosten vanaf 2031 van het versterkingsplan Microchiptalent bedragen 80 miljoen. De helft hiervan wordt gedekt op de OCW-begroting. Hiervoor worden vanaf 2028 de resterende middelen van de maatregel afschaffing halvering van collegegeld ingezet (deze maatregel is stopgezet vanaf collegejaar 2024/2025). Ook worden van de Aanvullende Post de resterende middelen voor het fonds Onderzoek & Wetenschap in 2030 en 2031 hiervoor ingezet. Voor de resterende dekking wordt vanaf 2031 structureel omgebogen op de bekostiging van het mbo, hbo, wo en de onderzoeksbekostiging bij NWO.

Overige ombuigingen

Naast de uitgelichte ombuigingen doet OCW nog een aantal kleinere ombuigingen om intensiveringen te dekken.

Kasschuiven

Kasschuif OV-bedrijven

Er vindt een kasschuif plaats op de reisvoorziening van de studiefinanciering om het kasritme van de Staat te optimaliseren. Concreet betekent dit dat er 1 miljard euro in het najaar van 2024 wordt betaald aan de vervoerbedrijven als voorlopige vergoeding, in plaats van in januari 2025.

Kasschuif basisvaardigheden

Voor de subsidie basisvaardigheden wordt het kasritme aangepast zodat er een soepele overgang van subsidie naar bekostiging kan worden gemaakt. Met deze kasschuif wordt vanuit 2026 90,4 miljoen euro vanuit 2026 naar 2025 verplaatst en 137,9 miljoen euro naar 2027.

Overige kasschuiven

Er zijn diverse andere kasschuiven van kleinere omvang, die ook dienen om middelen in het juiste kasritme te zetten.

Kasschuiven investeringsplafond

Er worden middelen naar achter geschoven bij twee Nationaal Groeifondsprojecten (NGF). De voorbereiding van deze investeringen vraagt namelijk meer tijd dan eerder was voorzien. Het gaat om de Biotech booster waarbij er 25,1 miljoen vanuit 2024 wordt geschoven naar latere jaren en het NGF Collectief Laaggeletterdheid waarbij er 1,0 miljoen van 2024 naar 2025 wordt geschoven.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Klimaatfonds

In het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025 zijn twee OCW-voorstellen goedgekeurd. De toegekende middelen worden bij Voorjaarsnota overgeheveld naar de OCW-begroting. Het gaat om het voorstel Vrouwen in de techniek (Gendergelijkheid) (cumulatief 1,7 miljoen euro) en een eenmalige aanvullende regeling op de Subsidieregeling praktijkleren (7,0 miljoen euro).

Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Vorig jaar is een voorstel goedgekeurd voor het verstrekken van een BSN voor studenten uit Caribisch Nederland vanuit de in het Coalitieakkoord Rutte IV vrijgemaakte middelen Werk aan Uitvoering, die lopen tot en met 2031, met als doel BSN-nummers te kunnen verstrekken aan studenten uit Caribisch Nederland, voordat zij naar Europees Nederland komen. De resterende middelen worden van de Aanvullende Post (AP) opgevraagd. Deze middelen stonden in een ander ritme op de AP en worden, na overheveling van de AP naar de OCW-begroting, middels een kasschuif in het juiste ritme gezet.

Overboekingen Aanvullende Post

Taallessen

Deze middelen worden overgeboekt van de Aanvullende Post om de SPUK Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) te verhogen. Met deze SPUK worden taallessen aan Oekraïense ontheemden en EU-arbeidsmigranten via gemeenten aangeboden. De middelen vanuit het Web-budget konden al worden ingezet voor deze groepen, met de ophoging kan er meer prioriteit gegeven worden aan deze groepen. Het verbeteren van de taalvaardigheden van EU-arbeidsmigranten is een van de aanbevelingen van de commissie Roemer.

Verhoging aantal gedupeerden KOT

De raming van het aantal gedupeerden in het kader van het herstel van de toeslagenaffaire is naar boven bijgesteld van 42.000 naar 45.000. Dit leidt tot extra kwijtscheldingen op de studiefinanciering. De extra middelen (cumulatief 30 miljoen) hiervoor zullen naar de OCW-begroting worden overgeheveld.

Overboekingen met andere begrotingen

NGF

In de derde ronde van het Nationaal Groeifonds (NGF) zijn de middelen voor een aantal OCW-projecten (deels) toegekend en worden bij Voorjaarsnota overgeheveld naar de OCW-begroting. Het gaat om de NGF-projecten Innovatie huisvesting (cumulatief 124,2 miljoen euro), Investeren in het talent van de Toekomst! (cumulatief 145,8 miljoen euro), Creative Industries Immersive Impact Coalition (CIIC) (cumulatief 102,3 miljoen euro) en Impuls open leermiddelen (cumulatief 19,5 miljoen euro).

Overige overboekingen met andere begrotingen

Bij de Voorjaarsnota worden diverse overboekingen gedaan met andere begrotingen en het Gemeente- en Provinciefonds, waaronder een overboeking aan Buitenlandse zaken voor waarheidsvinding en gerechtigheid voor Oekraïne (*accountability*). Conform afspraak worden de incidentele en structurele kosten gedekt door middel van evenredige bijdragen van de verschillende departementale begrotingen.

Plafondcorrecties

Cultuur Oekraïne

Van de middelen die OCW in 2023 heeft ontvangen voor de financiering van hulp en ondersteuning aan Oekraïense cultuur kon circa 1,3 miljoen euro niet in 2023 beschikbaar worden. Dit wordt in 2024 opnieuw toegekend.

COVID-19

Door het aflopen van het Nationaal Programma Onderwijs vallen de resterende middelen vrij. Daarnaast worden hier enkele openstaande verplichtingen verwerkt voor het Nationaal Programma Onderwijs met betrekking tot monitoring en evaluatie en de maatwerkregeling ventilatie wegens vertraging in de afhandeling van bezwaarschriften.

Loonbijstelling

De tranche 2024 van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van OCW.

Prijsbijstelling

Prijsbijstelling R

De tranche 2024 van de plafond-relevante prijsbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van OCW.

Prijsbijstelling NR

De tranche 2024 van de niet plafond-relevante prijsbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van OCW.

Eindejaarsmarge

Eindejaarsmarge R

Conform de begrotingsregels wordt de onderuitputting van 2023 als eindejaarsmarge toegevoegd aan de OCW begroting van 2024. De maximale Eindejaarsmarge bedroeg voor OCW 470,9 miljoen euro. OCW zet 236,0 miljoen euro van de Eindejaarsmarge in, welke wordt overgeheveld naar de OCW-begroting. De resterende 234,9 miljoen euro wordt niet overgeheveld naar de OCW-begroting en ingezet ter verbetering van het Rijksbrede beeld.

Eindejaarsmarge I

Conform de begrotingsregels hebben alle middelen op het investeringsplafond een 100% eindejaarsmarge. Deze zijn toegevoegd aan de OCW begroting van 2024.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Technisch

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge (EJM) wordt opgeboekt op de begroting (zie toelichting onder Eindejaarsmarge R) en doorverdeeld voor verschillende doelen. Zowel de inzet voor de verschillende doelen als de bijbehorende dekking vanuit de EJM zit in deze reeks, waardoor deze per saldo bijna op 0 sluit. 10 miljoen euro EJM wordt ingezet aan de ontvangstenkant van de begroting en is daarom zichtbaar in zowel de uitgaven- en de ontvangstenkant van de begroting en staat bij de ontvangsten toegelicht. Onder de inzet aan de uitgavenkant vallen openstaande verplichtingen, waaronder 103,5 miljoen voor het kwijtschelden van DUO-schulden bij gedupeerden en ex-partners als gevolg van de kinderopvangtoeslagenaffaire en 23,8 miljoen voor de uitbetaling van middelen voor nieuwkomers uit Oekraïne die onvoorzien plaatsvindt in januari 2024 in plaats van december 2023. Ook wordt een deel van de EJM ingezet voor het intensiveren van bestaand beleid, zoals dekking van de regeling schoolmaaltijden voor 22 miljoen euro en het ophogen van het beschikbare budget voor de specifieke uitkering

'Lokale bibliotheekvoorzieningen' met 11,3 miljoen euro. Tenslotte wordt de implementatie van de uit NIS2-richtlijn voor 2024 deels gedekt uit de EJM (2,1 miljoen euro).

Desalderingen

Hieronder vallen meerdere desalderingen. De grootste is desaldering van de STER reclame-inkomsten van 41,8 miljoen euro structureel. Op basis van de geactualiseerde STER-raming worden de ontvangsten aangepast.

Voor 2023 zal de huisvestingssubsidie voor de museale instellingen met een wettelijke taak voor het onderhoud en het beheer van de Rijkscollectie 9,6 miljoen lager worden vastgesteld door het vervallen van de btw-compensatie. Met de Belastingdienst hebben deze instellingen afgesproken dat de btw over deze activiteiten verrekend mag worden, waardoor de btw-compensatie niet langer nodig is. Via een desaldering worden deze middelen opnieuw beschikbaar gesteld aan de musea via het NRF voor verduurzaming van de rijksmusea.

Het NRF-scholenfonds is gesaldeerd met 7,0 miljoen euro. Afgelopen jaren is weinig gebruik gemaakt van het Duurzame Scholenfonds omdat dit een lening betreft en er in de tussentijd al veel middelen voor verduurzaming via de bekostiging of andere instrumenten beschikbaar zijn gesteld aan scholen. De middelen worden nu via een andere route ingezet voor hetzelfde doel, namelijk de verduurzaming van schoolgebouwen door de middelen toe te voegen aan een aparte DUMAVA-tranche voor schoolgebouwen n.a.v. het amendement van het lid-Boucke.

Er is een desaldering van het eigen vermogen van het Nationaal Archief van 0,9 miljoen euro en een desaldering van de Restitutiecommissie Oorlogskunst WO2 van 0,1 miljoen euro.

Overig technisch

Hieronder vallen diverse technische mutaties, zoals doorverdelingen van de loon- en prijsbijstelling en interne overboekingen binnen en tussen artikelen, zoals het herschikken van de budgetten van artikel 3 Voortgezet Onderwijs naar artikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid voor de Onderwijsregio's.

Niet-plafondrelevant

Meevaller studiefinancieringsraming NR

De meevaller op de niet-plafondrelevante (NR) uitgaven op de studiefinanciering wordt verklaard door het lagere aantal studenten in de Referentieraming en doordat op alle niveaus het percentage daalt van de studenten dat leent.

Ontvangsten

Meevallers

Meevaller studiefinancieringsraming R

Door de hogere aantallen studenten in de voltijds beroepsopleidende leerweg (BOL) in de Referentieraming 2024 is er een structurele meevaller op de lesgeld-ontvangsten van 18,6 miljoen euro.

Tegenvallers

Tegenvaller studiefinancieringsraming R

De structurele tegenvaller van 22,2 miljoen euro op de ontvangstenraming van de studiefinancieringsuitgaven wordt met name veroorzaakt door een tegenvaller op de lesgeldontvangsten. Meer studenten kiezen ervoor om het lesgeld in termijnen te betalen, waardoor de ontvangsten structureel naar achter schuiven.

Intensivering

Wettelijke rente DUO

De wettelijke rente die DUO rekent aan studenten die een betalingsregeling willen treffen bij DUO wordt op 0 procent gezet in de jaren 2024, 2025 en 2026. Hiermee wordt voorkomen dat het voor studenten financieel gunstiger is om geen betalingsregeling af te sluiten met DUO, maar direct met het CJIB, omdat het CJIB geen rente rekent. Dit leidt tot cumulatief 4,3 miljoen lagere ontvangsten.

Generaal dossier

Renteraming R

De relevante renteontvangsten zijn vanaf 2027 omhoog bijgesteld als gevolg van de hogere rentestand. De relevante renteontvangsten vallen in de eerste jaren tegen doordat er bij de vorige raming geen rekening was gehouden met het deel van de studenten voor wie er wel rente wordt gerekend maar nog niet hoeft af te lossen. Dit leidt tot een incidentele tegenvaller van 108,2 miljoen euro cumulatief tot 2027 en een structurele meevaller van 93,9 miljoen euro. De mee- en tegenvallers worden opgenomen in het generale beeld.

Kasschuiven

Kasschuiven

Dit betreft een kasschuif op de middelen voor het op 0 procent zetten van de rente op de gepauzeerde schulden van gedupeerden en ex-partners als gevolg van de KOT. Middels een kasschuif worden deze middelen in het juiste kasritme gezet.

Plafondcorrecties

COVID-19 Retour restant OML

Van de coronamiddelen die op de cultuurbegroting beschikbaar waren voor de Opengestelde Monumenten Lening (OML) is 25,6 miljoen euro niet benut.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Technisch

Eindejaarsmarge

Dit betreft de doorverdeling van de toegevoegde Eindejaarsmarge aan de uitgavenkant. 10 miljoen euro van de EJM wordt ingezet aan de ontvangstenkant. Dit is bedoeld voor ouders die zich aanmelden bij de Uitvoeringsorganisatie Hersteloperatie Toeslagen (UHT) als mogelijk gedupeerde in de toeslagenaffaire. Hiervan worden de gegevens verstrekt aan publieke schuldeisers om de schulden tijdelijk te pauzeren. Dit geldt ook voor de schulden van hun partner. Bij het instellen van de pauzering was de rente bij DUO nog 0%. Dat is niet langer het geval. De Belastingdienst heeft de rente wel op 0% gezet voor deze doelgroep. Deze mutatie zorgt dat DUO dit ook kan doen.

Desalderingen

Hieronder vallen meerdere desalderingen. De grootste is desaldering van de STER reclame-inkomsten van 41,8 miljoen euro structureel. Op basis van de geactualiseerde STER-raming worden de ontvangsten aangepast.

Voor 2023 zal de huisvestingssubsidie voor de museale instellingen met een wettelijke taak voor het onderhoud en het beheer van de Rijkscollectie 9,6 miljoen lager worden vastgesteld door het vervallen van de btw-compensatie. Met de Belastingdienst hebben deze instellingen afgesproken dat de btw over deze activiteiten verrekend mag worden, waardoor de btw-compensatie niet langer nodig is. Via een desaldering worden deze middelen opnieuw beschikbaar gesteld aan de musea via het NRF voor verduurzaming van de rijksmusea.

Het NRF-scholenfonds is gesaldeerd met 7,0 miljoen euro. Afgelopen jaren is weinig gebruik gemaakt van het Duurzame Scholenfonds omdat dit een lening betreft en er in de tussentijd al veel middelen voor verduurzaming via de bekostiging of andere instrumenten beschikbaar zijn gesteld aan scholen. De middelen worden nu via een andere route ingezet voor hetzelfde doel, namelijk de verduurzaming van schoolgebouwen door de middelen toe te voegen aan een aparte DUMAVA-tranche voor schoolgebouwen n.a.v. het amendement van het lid-Boucke.

Er is een desaldering van het eigen vermogen van het Nationaal Archief van 0,9 miljoen euro en een desaldering van de Restitutiecommissie Oorlogskunst WO2 van 0,1 miljoen euro.

Niet-plafondrelevant

Meevaller studiefinancieringsraming NR

De niet-plafondrelevante ontvangsten zijn op de ontvangsten van de studiefinancieringsraming in de eerste jaren hoger dan geraamd door extra ontvangsten op de rentedragende studielening. Dit wordt mogelijk verklaard door de positieve rente. Structureel worden geen hogere ontvangsten verwacht.

Financiën

Financiën

IXB Financiën: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	11.827	10.652	10.064	9.845	9.393	0
<i>Tegenvallers</i>	338	543	69	49	19	11
Niet bestede middelen Toeslagen Herstel 2023	203	30				
Toeslagen Herstel	60	434				
Herstel invorderingsrente	38					
Uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving	21					
Invordering coronaschulden		34	19	13	2	1
Uitvoering regeling vervroegd uittreden (RVU)		33	37	26	8	
Overige tegenvallers	16	12	14	10	10	10
<i>Intensiveringen</i>	58	37	46	40	37	37
IOO middelen	26	17	17	10	10	10
Bereikbaarheid belastingtelefoon	22	9	7	7	7	7
Multibanking			12	15	15	15
Overige intensiveringen	10	11	10	8	5	5
<i>Ombuigingen</i>	-85	-81	-95	-79	-46	-38
Gereserveerde IOO middelen	-22	-8	-6	-3	-3	-3
Ombuigingen FIN-begroting	-38	-50	-65	-66	-35	-27
Overige ombuigingen	-26	-24	-24	-11	-8	-8
<i>Kasschuiven</i>	-172	58	52	27	23	11
Kasschuif uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving	-16	6	-1	8	3	
Kasschuif FSV/MSNP	-70	50	20			
Kasschuif artikel 10	-84	1	32	19	21	11
Overige kasschuiven	-2	1	1	0	-1	
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	18	27	11	13	17	16
Uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving (AP)	19	24	11	13	17	17
Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	-1	4	0	-1	-1	-1
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	339	312	113	15	15	15
Vertragsrente TEM	199					
Toeslagen Herstel (AP)	104	299	99			
Herijking herstel Box 3 (AP)	25					
POK Dienstverlening t.b.v. de Belastingtelefoon (AP)	11	12	14	14	14	14
Overig overboekingen Aanvullende Post		1	1	1	1	1
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	-16	-3	1	0	0	0
Wereldbank - IFC	-19					
Overige overboekingen met andere begrotingen	4	-3	1	0	0	0
<i>Plafondcorrecties</i>	7	3	2	2	2	2
Overboekingen met andere begrotingen	82	3	2	2	2	2
Correctie EBRD	-75					
Overige plafondcorrecties	0	0	0	0	0	
<i>Loonbijstelling</i>	240	220	213	209	208	208

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Loonbijstelling	240	220	213	209	208	208
<i>Prijsbijstelling</i>	51	42	40	38	37	37
Prijsbijstelling	51	42	40	38	37	37
<i>Eindejaarsmarge</i>	68					
Eindejaarsmarge	68					
<i>Extrapolatie</i>						9.448
Extrapolatie						9.448
<i>Technisch</i>	65	42	32	26	28	29
Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten	29	33	27	22	22	24
Overig technisch	36	9	5	5	6	5
<i>Niet-plafondrelevant</i>	13.263	11.900	3	- 10		
Lening TenneT	13.100	11.900				
Correctie EBRD	75					
Hybride kapitaal Wereldbank	68					
Kapitaalverhoging EBRD	25					
Schadeloosstelling SRH	- 5	0	3	- 10		
Stand Voorjaarsnota	26.001	23.751	10.552	10.175	9.732	9.776

IXB Financiën: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	4.548	2.936	2.901	3.023	2.827	0
<i>Meevallers</i>	248	165	110	10	80	60
Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten	200	130	90		70	50
Meevaller belasting- en invorderingsrente	38	25	10			
Meevaller apparaatsontvangsten	10	10	10	10	10	10
<i>Generaal dossier</i>	193	- 96	- 12	- 43	- 3	2
Dividenden staatsdeelnemingen	193	- 98	- 14	- 45	- 5	
Renteontvangsten hybride kapitaal Wereldbank		2	2	2	2	2
<i>Plafondcorrecties</i>	259	704	912	912	912	912
Renteontvangsten lening TenneT	259	704	912	912	912	912
<i>Extrapolatie</i>						2.822
Extrapolatie						2.822
<i>Technisch</i>	65	42	32	26	28	29
Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten	29	33	27	22	22	24
Overig technisch	36	9	5	5	6	5
<i>Niet-plafondrelevant</i>	422	- 129	23	25	28	28
Verkoop aandelen ABN AMRO	460					
Dividenden financiële staatsdeelnemingen	116	37	28	28	28	28
Ramingsbijstelling renteontvangsten lening Griekenland	6	- 6	- 5	- 3	0	0
Bijstelling aflossing lening Griekenland	- 160	- 160				
Stand Voorjaarsnota	5.734	3.621	3.965	3.953	3.872	3.852

Uitgaven

Tegenvallers

Niet bestede middelen Toeslagen Herstel 2023

De programmamiddelen voor de Hersteloperatie Toeslagen in 2023 zijn niet volledig besteed. Deze middelen (233 miljoen euro) worden verdeeld toegevoegd aan de budgetten in 2024 en 2025 om mensen die gedupeerd zijn door de problemen met toeslagen te kunnen compenseren. Dit is ontstaan doordat het kasritme in 2023 niet in lijn was met het aantal afgehandelde schadebeoordelingen, doordat er sprake was van een langere doorlooptijd dan verwacht voor het kwijtschelden van private schulden, en doordat een gedeelte van de betalingen van het herstelprogramma voor kinderen niet kon worden uitgevoerd door missende gegevens vanuit het kind, de ouder, of de bewindvoerder.

Toeslagen Herstel

Programma DG Herstel en DG Toeslagen/Uitvoering Hersteloperatie Toeslagen (UHT) hebben een herijking van de meerjarige raming voor toeslagenherstel opgesteld (huidige budget: 7,2 miljard euro). Uit deze herijking blijkt dat er meer budget benodigd is ter hoogte van ruim 900 miljoen euro. Deze tegenvaller wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal aanmeldingen, een stijging van het aantal bezwaren en beroepen en een vooralsnog lagere productiviteitsstijging in het bezwaar- en beroepsproces. Tot en met 2025 wordt er circa 500 miljoen euro toegevoegd aan de financiën begroting. Voor 2026 en 2027 worden de middelen (circa 400 miljoen euro) op de Aanvullende Post geplaatst. Als er meer duidelijkheid is over de precieze uitgaven in deze jaren zullen de middelen overgeboekt worden vanaf de Aanvullende Post.

Daarnaast is er voor de compensatie van aanvullende schade (SGH-route) op de aanvullende post in totaal 1,2 miljard euro tot en met 2027 gereserveerd. Deze stijging wordt veroorzaakt door de verbreding van de aanvullende schaderoutes na de IB. Deze raming wordt nader geconcretiseerd n.a.v. de uitkomsten van de evaluatie van de pilot SGH-route. Vanwege onzekerheid in de raming is dit bedrag (voorlopig) op de AP gereserveerd. Hiermee komt de meerjarenraming voor Toeslagen Herstel uit op 9,3 miljard euro.

Herstel invorderingsrente

De herstelactie invorderingsrente (terugbetalen van te veel ontvangen invorderingsrente door de Belastingdienst) is vertraagd en start in 2024. De kosten schuiven daarom door van 2023 naar 2024.

Uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving

De uitvoeringskosten voortvloeiend uit de fiscale wetgeving worden geraamd en in 2024 gedekt binnen de huidige budgetten van de Belastingdienst. Het betreft uitvoeringskosten voor de uitvoering van diverse wetgeving op basis van goedgekeurde uitvoeringstoetsen.

Invordering coronaschulden

Voor de inning van de coronaschulden die tijdens de coronacrisis door ondernemers zijn opgebouwd is er extra capaciteit nodig. Dit vanwege onder andere de vele sanerings-, faillissements-, en uitstelverzoeken. Hiervoor wordt cumulatief 69 miljoen euro tot en met 2029 beschikbaar gesteld.

Uitvoering regeling vervroegd uittreden (RVU)

De Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) wordt binnen de begroting van de Belastingdienst ingepast. Hierbij heeft, conform de CAO, personeel recht op (gedeeltelijke) compensatie van loon bij eerder stoppen met werken.

Overige tegenvallers

Diverse tegenvallers waarvan voornamelijk tekorten op de Shared service organisaties (SSO) budgetten en implementatie Wet open overheid (Woo).

Intensiveringen

IOO middelen

Vanuit het rijksbrede programma Informatie Open Overheid zijn middelen beschikbaar. Dit wordt op basis van ingediende plannen beschikbaar gesteld aan de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Daarnaast wordt een deel binnen de bestaande budgetten ingepast.

Bereikbaarheid belastingtelefoon

De extra capaciteit die benodigd is om de bereikbaarheid van de belastingtelefoon op peil te houden wordt deels gedekt binnen de bestaande budgetten bij de Belastingdienst, het overige deel komt van de aanvullende post. De bereikbaarheid van de belastingtelefoon blijft achter bij de verwachting. Dit komt mede door een hogere vraag door externe ontwikkelingen zoals complexe regelgeving maar ook door maatschappelijke ontwikkelingen en een lagere capaciteit doordat bij het personeel bij de belastingtelefoon een groot verloop is.

Multibanking

1 mei 2026 loopt het huidige contract af met de huisbank van de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Er is geen verlenging van het contract mogelijk waardoor dit opnieuw moet worden aanbesteed. Dit wordt dubbel uitgevoerd: één huisbank voor Douane en één huisbank voor de Belastingdienst en Toeslagen waarbij de twee banken over en weer elkaars stand-by bank zijn. Dit om risico's voor de overheidsfinanciën, burgers en bedrijven te mitigeren.

Overige intensiveringen

Diverse intensiveringen waarvan voornamelijk bijdrage aan de klimaat-coalitie, voortzetting dienstverlening Toeslagen en een nieuw Treasury Management Systeem.

Ombuigingen

Gereserveerde IOO middelen

In het kader van Informatie Open Overheid (IOO) worden bestaande budgetten vanuit artikel 10 overgeheveld naar de directoraten-generaal.

Ombuigingen FIN-begroting

Knelpunten op de Financiën-begroting, zoals Bereikbaarheid belastingtelefoon en multibanking, worden binnen de bestaande budgetten ingepast op overig materieel, eigen personeel en inhuur externen.

Overige ombuigingen

Dit betreft de inzet van middelen vanuit artikel 10 (nog onverdeeld) ter dekking van diverse tegenvallers en intensiveringen.

Kasschuiven

Kasschuif uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving

De middelen op de voorziening uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving worden in een ander kasritme geplaatst om de uitvoeringskosten in latere jaren te kunnen dekken.

Kasschuif FSV/MSNP

Er is een ramingsbijstelling doorgevoerd voor de kosten van de uitvoering van zowel minnelijke schuldsanering natuurlijke rechtspersonen (Msnp) als Fraude Signalering Voorziening (FSV). Op basis van de huidige inzichten lijkt het herstel over een langere periode plaats te vinden. Maar het herstel zal niet eerder ingaan dan 1 januari 2025. Hierdoor zullen de kosten in 2025 en 2026 doorlopen.

Kasschuif artikel 10

Niet alle middelen op artikel 10 (Nog onverdeeld) zijn nodig in het jaar 2024 en worden daarom doorgeschoven naar latere jaren, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor onvoorziene uitgaven.

Overige kasschuiven

Dit betreft voornamelijk de kasschuif op het fiscaal onderzoeksbudget.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving (AP)

Dit betreft de overheveling vanuit de Aanvullende Post (AP) voor uitvoeringskosten fiscale wet- en regelgeving Belastingdienst.

Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Dit betreft verschillende overboekingen waarvan voornamelijk Werk aan Uitvoering- en klimaatfonds middelen.

Overboekingen Aanvullende Post

Vertragingsrente TEM.

De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie in verschillende dossiers (zonnepanelen, voortvarendheid en onderwaardering textiel en schoenen) aangegeven dat ze van mening is dat Nederland te weinig Traditionele Eigen Middelen (TEM, douanerechten) heeft afgedragen en dat een nabetaling nodig is. Over het definitief af te dragen bedrag is op basis van EU-regels verdragingsrente verschuldigd. Deze betalingen lopen via de Douane. Op de openstaande dossiers is er overeenstemming met de Europese Commissie¹⁹. Voor de betaling van de verdragingsrente is eerder budget gereserveerd waarvan nu 199,4 miljoen euro wordt opgevraagd. Naast deze betaling zijn er meerdere meevallers op de TEM. Deze meevallers zijn terug te vinden in de verticale toelichting van Buitenlandse Zaken en de AP.

Toeslagen Herstel (AP)

Ten behoeve van verschillende onderdelen van de hersteloperatie wordt er een beroep gedaan op de reservering op de AP.

Herijking herstel Box 3 (AP)

Voor de uitvoering van de overbruggingswetgeving van Box 3 worden middelen van de AP overgeheveld naar de Belastingdienst.

¹⁹ Kamerstuk 31934, nr. 78

POK Dienstverlening t.b.v. de Belastingtelefoon (AP)

Middelen die beschikbaar zijn op de Aanvullende Post in het kader van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) dienstverlening worden ingezet om de bereikbaarheid van de Belastingtelefoon te verbeteren en stabiliteit te borgen, de middelen worden gebruikt voor de inzet van extra personele capaciteit.

Overig overboekingen Aanvullende Post

Dit betreft de AP overboeking voor de aanloopkosten voor Betalen naar Gebruik (BNG). Hoewel nog niet duidelijk is of en hoe een volgend kabinet het dossier BNG wil voortzetten, is ook zonder BNG extra capaciteit nodig voor de fiscale behandeling van mobiliteit.

Overboekingen met andere begrotingen

Wereldbank – IFC

Er wordt in 2024 een ontvangst van circa 19 miljoen euro verwacht, vanwege een terugbetaling van International Finance Corporation (IFC). Deze betaling is in 2023 de eerste keer niet gelukt omdat deze op een tussenrekening is blijven staan. Hierdoor, is de betaling een tweede keer gestart. De teruggave van het bedrag is net over de jaargrens gegaan en daarom ontstaat een extra ontvangst in 2024. Deze teruggave wordt middels een overboeking vanuit FIN toegevoegd aan het ODA-budget voor 2024 bij BHOS.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft verschillende overboekingen met andere begrotingen, voornamelijk naar het Btw-compensatiefonds. Daarnaast betreft dit een overboeking naar JenV omwille van het Ondersteuningsteam Uithuisplaatsingen Toeslagenaffaire (UHP KOT).

Plafondcorrecties

Overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft verschillende overboekingen met andere begrotingen, voornamelijk naar het Btw-compensatiefonds. De herkomst van deze overboekingen betreft een ander plafond (investeringen en sociale zekerheid).

Correctie EBRD

Correctie op de kapitaalinjectie aan de European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) die bij eerste suppletioire begroting 2023 is geboekt. Deze uitgave is destijds ten onrechte als plafondrelevant geboekt, dit wordt middels deze boeking gecorrigeerd.

Overige plafondcorrecties

Enkele technische mutaties die per saldo op nul sluiten.

Loonbijstelling

De tranche 2024 van de loonbijstelling wordt toegevoegd aan de begroting van Financiën.

Prijsbijstelling

De tranche 2024 van de prijsbijstelling wordt toegevoegd aan de begroting van Financiën.

Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge 2023 van 68 miljoen euro wordt toegevoegd aan de begroting van Financiën.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Financiën.

Technisch

Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten

De raming van de niet-belastingontvangsten (belasting- en invorderingsrente, doorbelasten kosten vervolging en boetes) wordt bijgesteld naar aanleiding van realisaties in 2023, een hogere meerjarige belastinggrondslag en de recente renteramingen uit het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit betreft de hogere uitgaven die per saldo gelijk zijn met een deel van de hogere ontvangsten. Daarnaast leidt dit per saldo tot een meevaller (zie meevallers ontvangsten).

Overig technisch

Dit betreft een totaal van meerdere beperkte desalderingen en daarnaast enkele technische mutaties die per saldo op nul sluiten.

Niet-plafondrelevant

Lening TenneT

Vanuit de Staat heeft TenneT een lening van in totaal 25 miljard euro ontvangen²⁰. TenneT heeft in 2024 een financieringsbehoefte van 13,1 miljard euro voor de geplande investeringen in zowel Nederland als Duitsland. Voor het jaar 2025 gaat het om 11,9 miljard euro. Verondersteld is dat TenneT voor deze financieringsbehoefte geheel gebruik maakt van de aandeelhouderslening.

Correctie EBRD

Correctie op de kapitaalinjectie aan de EBRD die bij eerste suppletoire begroting 2023 is geboekt. Deze uitgave is destijds ten onrechte als plafondrelevant geboekt, dit wordt middels deze boeking gecorrigeerd.

Hybride kapitaal Wereldbank

Tijdens de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank kondigt Nederland, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring, deelname aan in aankoop van hybride kapitaal (68 miljoen euro). Dit is een schuldinstrument met eigenschappen van kapitaal; er wordt rente ontvangen maar het geeft geen stemrecht. De looptijd is oneindig, maar tijdens een toekomstige middelenaanvulling kan het hybride kapitaal worden omgezet in een reguliere kapitaalbijdrage. De Wereldbank kan op basis van hybride kapitaal nieuwe obligaties uitgeven. De komende 10 jaar kan de hiermee opgehaalde financiering worden ingezet voor projecten ten behoeve van de 'Global Public Goods', zoals klimaatverandering, pandemieparaatheid en fragiliteit.

Kapitaalverhoging EBRD

De initiële reservering van 75 miljoen euro wordt verhoogd naar 100 miljoen euro omdat de kapitaaluitbreiding bij de EBRD hoger is geworden dan initieel geraamd.

Schadeloosstelling SRH

De gereserveerde budgetten voor de schadeloosstelling SNS REAAL Holding (SRH) worden meerjarig aangepast. Aan de hand van een nieuwe inschatting van het totale belang van alle bezwaarzaken, kan een deel van de gereserveerde middelen vrijvallen.

²⁰ Kamerstuk 36487, nr. 1

Ontvangsten

Meevallers

Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten

De raming van de niet-belastingontvangsten (belasting- en invorderingsrente, doorbelasten kosten vervolging en boetes) wordt bijgesteld naar aanleiding van realisaties in 2023, een hogere meerjarige belastinggrondslag en de recente renteramingen uit het CEP. Dit leidt per saldo tot een meevaller.

Meevaller belasting- en invorderingsrente

Er worden meer ontvangsten belasting- en invorderingsrente verwacht. Een deel van de meevaller wordt ingezet voor de herstelactie invorderingsrente en voor de tegenvaller bij de Belastingdienst ten behoeve van de invordering coronaschulden.

Meevaller apparaatsontvangsten

Dit betreft een meevaller op de apparaatsontvangsten bij de Belastingdienst.

Generaal dossier

Dividenden staatsdeelnemingen

De dividendraming wordt aangepast naar de meest recente informatie over het verwachte dividend van de reguliere staatsdeelnemingen, als gevolg van de huidige marktomstandigheden. Er worden hogere autonome ontvangsten verwacht, daartegenover staan lagere ontvangsten vanwege wijzigingen in het dividendbeleid.

Renteontvangsten hybride kapitaal Wereldbank

Dit betreft de renteontvangsten die voortkomen uit het hybride kapitaal Wereldbank.

Plafondcorrecties

Renteontvangsten lening TenneT

Vanuit de Staat heeft TenneT een lening van in totaal 25 miljard euro ontvangen²¹. Hierover ontvangt de Staat een rentevergoeding van Tennet. Deze renteontvangsten zijn niet meerjarig beschikbaar gesteld voor het uitgavenplafond omdat het in principe een overgangskrediet betreft. Bij een mogelijke verkoop van TenneT Duitsland, waarbij de lening grotendeels terugbetaald zou worden, leidt deze behandeling dan ook niet tot budgettaire tegenvallers die zouden moeten worden ingepast.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Financiën.

Technisch

Ramingsbijstelling niet-belastingontvangsten

De raming van de niet-belastingontvangsten (belasting- en invorderingsrente, doorbelasten kosten vervolging en boetes) wordt bijgesteld naar aanleiding van realisaties in 2023, een hogere meerjarige belastinggrondslag en de recente renteramingen uit het CEP. Dit betreft de hogere ontvangsten die per saldo gelijk zijn met de hogere uitgaven. Daarnaast leidt dit per saldo tot een meevaller (zie meevallers ontvangsten).

²¹ Kamerstuk 36487, nr. 1

Overig technisch

Dit betreft een totaal van meerdere beperkte desalderingen en daarnaast enkele technische mutaties die per saldo op nul sluiten.

Niet-plafondrelevant

Verkoop aandelen ABN AMRO

De verwachte ontvangsten worden met 460 miljoen euro naar boven bijgesteld, als gevolg van de verkoopopbrengst van aandelen ABN AMRO.

Dividenden financiële staatsdeelnemingen

De meest recente informatie over het verwachte dividend van de financiële staatsdeelnemingen laat in alle jaren een meevaller zien als gevolg van de huidige marktomstandigheden.

Ramingsbijstelling renteontvangsten lening Griekenland

Op basis van de meest recente renteramingen van het Centraal Planbureau (CPB) en andere relevante ontwikkelingen worden de verwachte ontvangsten van de lening aan Griekenland bijgesteld.

Bijstelling aflossing lening Griekenland

De raming voor de aflossing (ontvangsten) van de lening Griekenland wordt bijgesteld. Bij Najaarsnota 2023 zijn de vervroegde aflossingen ingeboekt en ontvangen, maar is de meerjarenraming niet aangepast. Dit wordt nu verwerkt.

Nationale Schuld (Transactiebasis)

IXA Nationale Schuld: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	45.486	33.610	46.626	50.854	51.308	0
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	0	0				
Overboekingen met andere begrotingen	0	0				
<i>Plafondcorrecties</i>			- 380	- 272	- 280	- 384
Rente vlottende schuld			290	381	447	326
Rentelasten kasbeheer			- 218	- 140	- 99	- 103
Rente vaste schuld			- 452	- 513	- 628	- 607
<i>Extrapolatie</i>						45.463
Extrapolatie						45.463
<i>Technisch</i>	- 58	- 480				
Rente vlottende schuld	274	250				
Rentelasten kasbeheer	- 77	- 291				
Rente vaste schuld	- 255	- 439				
<i>Niet-plafondrelevant</i>	- 512	- 765	1.820	- 531	- 405	- 57
Verstrekte leningen	500	500	500	500	500	500
Rente derivaten	22					
Aflossing vaste schuld	- 49		2.495		- 1	
Rentelasten kasbeheer	- 985	- 1.265	- 1.175	- 1.031	- 904	- 557
Stand Voorjaarsnota	44.917	32.365	48.066	50.051	50.623	45.022

IXA Nationale Schuld: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	66.693	68.514	88.610	79.867	86.227	0
<i>Plafondcorrecties</i>			- 6	3	13	50
Rentebaten kasbeheer			- 6	3	13	50
<i>Extrapolatie</i>						78.616
Extrapolatie						78.616
<i>Technisch</i>	- 18	- 13				
Rentebaten kasbeheer	- 18	- 13				
<i>Niet-plafondrelevant</i>	14.646	9.804	8.143	2.745	2.570	4.502
Mutatie vlottende schuld	24.140					
Mutatie in rekening courant en deposito	1.816	- 1.148	453	2.246	4.002	4.254
Aflossingen op leningen	- 19	7	35	54	76	97
Uitgifte vaste schuld	- 11.283	10.939	7.647	453	- 1.498	136
Overig niet-plafondrelevant	- 8	6	8	- 8	- 10	15
Stand Voorjaarsnota	81.321	78.305	96.747	82.615	88.811	83.169

Uitgaven

Overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft een overboeking van 0,4 miljoen euro in 2024 en 2025 vanuit Financiën voor een nieuw Treasury Management Systeem.

Plafondcorrecties

Rente vlottende schuld

De raming van de rentelasten vlottende schuld valt per saldo hoger uit als gevolg van een verwachte toename van de vlottende schuld. Dit is het gevolg van de bijgestelde raming van het kastekort in toekomstige begrotingsjaren.

Rentelasten kasbeheer

De raming van de rentelasten kasbeheer is lager dan geraamd bij de ontwerpbegroting 2024. Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisatie en de nieuwe rentestanden in de Centraal Economisch Plan (CEP)-raming van het Centraal Planbureau (CPB).

Rente vaste schuld

De rentelasten vaste schuld vallen naar verwachting lager uit dan geraamd bij de ontwerpbegroting 2024. Dit komt met name doordat er ten opzichte van ontwerpbegroting 2024 gerekend wordt met lagere rentepercentages zoals die door het CPB zijn geraamd in het CEP.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Nationale Schuld.

Technisch

Rente vlottende schuld

De raming van de rentelasten vlottende schuld valt per saldo hoger uit als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld en de hoogte van de korte rente. De korte rente is door het CPB lager geraamd in de CEP dan de rente waarmee in de ontwerpbegroting 2024 rekening is gehouden. Echter doordat de omvang van de kortlopende schuld is toegenomen, ontstaat een tegenvaller van 274 miljoen euro in 2024.

Rentelasten kasbeheer

De raming van de rentelasten kasbeheer is lager dan geraamd bij de ontwerpbegroting 2024. Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisatie en de nieuwe rentestanden in de CEP-raming van het CPB.

Rente vaste schuld

De rentelasten vaste schuld vallen naar verwachting lager uit dan geraamd bij de ontwerpbegroting 2024 met name als gevolg van het financieeringsplan 2024. Hierin is bepaald dat er voor de financiering van de staatschuld een lager beroep op de kapitaalmarkt (vaste schuld) zal worden gedaan. Daarnaast is er gerekend met lagere rentepercentages zoals die door het CPB zijn geraamd in het CEP. Hierdoor ontstaat per saldo een meevaller van 255 miljoen euro in 2024.

Niet-plafondrelevant

Verstreckte leningen

Naar verwachting worden er meer leningen verstrekt aan de deelnemers van het schatkistbankieren dan eerder geraamd. De raming is daardoor structureel met 500 miljoen euro naar boven bijgesteld.

Rente derivaten

De raming van de rentelasten op de langlopende derivaten is met 22 miljoen euro naar boven bijgesteld voor 2024 als gevolg van de gewijzigde rentepercentages zoals die door het CPB zijn geraamd in de CEP.

Aflossing vaste schuld

Door een vervroegde aflossing van een obligatie in 2023 zal in het lopende jaar minder afgelost worden. In 2026 neemt de aflossing van de vaste schuld met circa 2,5 miljard euro toe als gevolg van de uitgifte van leningen met een aflosdatum in 2026.

Rentelasten kasbeheer

De raming van de rentelasten kasbeheer daalt ten opzichte van de ontwerp-begroting 2024 als gevolg van de nieuwe raming sociale fondsen.

Ontvangsten

Plafondcorrecties

Rentebaten kasbeheer

De raming van de rentebaten kasbeheer is bijgesteld als gevolg van het bijwerken van de realisatie van verstrekte leningen en de nieuwe rentestanden in de CEP-raming van het CPB.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Nationale Schuld.

Technisch

Rentebaten kasbeheer

De raming van de rentebaten kasbeheer is lager dan geraamd bij de ontwerp-begroting 2024. Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisatie van verstrekte leningen en de nieuwe rentestanden in de CEP-raming van het CPB.

Niet-plafondrelevant

Mutatie vlottende schuld

De vlottende schuld stijgt in 2024 met circa 24,1 miljard euro. Dit is het gevolg van een hogere financieringsbehoefte doordat de raming van het kastekort voor het lopende begrotingsjaar is toegenomen. Schommelingen in de financieringsbehoefte in een lopend begrotingsjaar worden zo veel mogelijk opgevangen op de geldmarkt.

Mutatie in rekening courant en deposito

Uit de actualisatie van de raming van uitgaven en inkomsten van sociale fondsen blijkt dat deze fondsen meer middelen storten in de schatkist. Dit betekent dat de geraamde mutatie in het saldo op de rekeningen-courant en deposito's stijgt ten opzichte van de ontwerp-begroting 2024.

Aflossingen op leningen

Op basis van actuele inzichten wordt verwacht dat de aflossingen op de leningen, die door de agentschappen, rechtspersonen met een wettelijke taak en derden in het kader van schatkistbankieren zijn afgesloten, in 2024 per saldo lager en vanaf 2025 hoger uitvallen dan eerder geraamd.

Uitgifte vaste schuld

De raming van de uitgifte vaste schuld is voor het lopende jaar met circa 11,3 miljard euro naar beneden bijgesteld als gevolg van het financieringsplan 2024. Het financieringsplan geeft een beschrijving van de

geschatte omvang en de totstandkoming van de financieringsbehoefte van de Nederlandse staat voor 2024 en een overzicht van de manier waarop het Agentschap van plan is deze in te vullen. De raming voor 2025 en verder is hoger dan geraamd bij de ontwerpbegroting 2024 als gevolg van het verwachte kastekort.

Overig niet-plafondrelevant

Deze post bestaat uit diverse niet-plafondrelevante mutaties die onder de ondergrens vallen.

Defensie (inclusief Defensiematerieelbegrotingsfonds)

Defensie

X Defensie: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	21.298	20.684	20.280	19.748	19.576	9.742
<i>Meevallers</i>	- 251	- 153	- 99	- 99	- 91	- 59
Meevallers	- 251	- 153	- 99	- 99	- 91	- 59
<i>Tegenvallers</i>	213	118	69	69	61	29
Tegenvallers	213	118	69	69	61	29
<i>Intensiveringen</i>	0					
Amendement Boswijk (VST) veteranen search team	0					
<i>Ombuigingen</i>	0					
Amendement Boswijk (VST) veteranen search team	0					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	82	3	3	3	3	3
Overboekingen met andere begrotingen	82	3	3	3	3	3
<i>Plafondcorrecties</i>	57	103	141	182	183	220
Overboekingen met andere begrotingsfondsen	3	3	3	3	3	3
Overige plafondcorrecties	54	101	138	180	180	218
<i>Loonbijstelling</i>	450	456	450	451	447	447
Loonbijstelling	450	456	450	451	447	447
<i>Prijsbijstelling</i>	47	48	49	50	51	50
Prijsbijstelling	47	48	49	50	51	50
<i>Eindejaarsmarge</i>	73					
Eindejaarsmarge	73					
<i>Extrapolatie</i>						9.559
Extrapolatie						9.559
<i>Technisch</i>	- 1.627	- 594	1.667	781	1.191	552
Mutaties met Defensiematerieelbegrotingsfonds	- 1.627	- 594	1.667	781	1.191	552
<i>Niet-plafondrelevant</i>	2.089	1.701	2.000			
Oekraïne steunpakket nota van wijziging	999	501				
Ontwerpbegroting 2024						
Meerjarig steunpakket Oekraïne	800	1.200	2.000			
Overheveling onderrealisatie steunpakketten 2023 Oekraïne	290					
Stand Voorjaarsnota	22.431	22.367	24.560	21.185	21.420	20.543

X Defensie: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	229	189	225	342	143	0
<i>Extrapolatie</i>						143
Extrapolatie						143
<i>Niet-plafondrelevant</i>	268	28	50	42		
Oekraïne	240	0	0	0		
EPF terugontvangsten	28	28	50	42		
Stand Voorjaarsnota	497	217	275	384	144	144

Uitgaven*Meevallers*

Binnen de Defensiebegroting en het Defensiematerieelbegrotingsfonds doen zich mee- en tegenvallers voor. Meevallers betreffen met name lagere uitgaven aan eigen personeel wegens ondervulling door krapte op de arbeidsmarkt.

Tegenvallers

Binnen de Defensiebegroting en het Defensiematerieelbegrotingsfonds doen zich mee- en tegenvallers voor. Tegenvallers betreffen met name extra kosten voor materiële exploitatie door gestegen energieprijzen en transportkosten en externe inhuur wegens ondervulling op eigen personeel door krapte op de arbeidsmarkt. Één tegenvaller valt onder het Defensiematerieelbegrotingsfonds, en wordt daar toegelicht.

*Intensiveringen**Amendement Boswijk (VST) veteranen search team*

Bij de begrotingsbehandeling is 0,15 miljoen euro in 2024 beschikbaar gesteld voor het veteranen search team dat de politie ondersteunt bij de vermissing van personen.

*Ombuigingen**Amendement Boswijk (VST) veteranen search team*

De materiële uitgaven worden verlaagd met 0,15 miljoen euro voor de dekking van dit amendement.

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post bestaat uit overboekingen van andere begrotingen. De grootste betreft de toevoeging van 43 miljoen euro HGIS-eindejaarsmarge aan de begroting van Defensie. Overige mutaties betreffen onder andere bijdrages van Buitenlandse Zaken van 25 miljoen euro aan de Koninklijke Marechaussee ten behoeve van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) waarvan 19 miljoen euro op de Defensiebegroting en 6 miljoen euro op het Defensiematerieelbegrotingsfonds, en 17 miljoen euro van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor grensbewaking van de Caribische landen.

Plafondcorrecties

Overboekingen met andere begrotingsfondsen

Dit betreft bijdragen vanuit het Mobiliteitsfonds ten behoeve van de kustwacht Nederland.

Overige plafondcorrecties

Deze post bestaat uit meerdere technische mutaties, met name op het gebied van uitdelen van exploitatiebudgetten en diverse herschikkingen vanuit het Defensiematerieelbegrotingsfonds naar de Defensieonderdelen op de reguliere begroting. Het betreft met name de personele component van investeringsmiddelen voor onderhoud.

Loon- en prijsbijstelling

De tranche 2024 van de loon- en prijsbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van Defensie.

Eindejaarsmarge

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2023 van 73 miljoen euro aan de begroting van Defensie.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Defensie.

Technisch

Mutaties met Defensiematerieelbegrotingsfonds

De onderliggende mutaties worden uitgesplitst en toegelicht in de verticale toelichting op de uitgavenzijde van het Defensiematerieelbegrotingsfonds.

Niet-plafondrelevant

Oekraïne steunpakket nota van wijziging Ontwerpbegroting 2024

Dit betreft de toevoeging van 1,5 miljard euro aan de Defensiebegroting ten behoeve van commerciële aankopen. Dit maakt deel uit van het militaire steunpakket van 2 miljard euro voor Oekraïne dat is aangeboden met een nota van wijziging op de Ontwerpbegroting 2024.

Meerjarig steunpakket Oekraïne

Het kabinet heeft besloten voor de periode 2024-2026 aanvullend 4 miljard euro beschikbaar te stellen voor militaire steun aan Oekraïne. Het kabinet kent met deze Voorjaarsnota 1 miljard euro (2024), 1 miljard euro (2025) en 2 miljard euro (2026) vanuit de generale middelen toe aan de Defensiebegroting. Daarnaast wordt 200 miljoen euro aan bestaande middelen voor militaire steun aan Oekraïne uit 2024 in het juiste ritme gezet door deze door te schuiven naar 2025.

Overheveling onderrealisatie steunpakketten 2023

Dit betreft de overheveling van de resterende middelen uit 2023 voor de militaire steun aan Oekraïne.

Ontvangsten

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Defensie.

Niet-plafondrelevant

Oekraïne

Defensie is een aantal co-financieringsprojecten aangegaan met bondgenoten met betrekking tot de militaire leveringen aan Oekraïne. De uitgaven voor deze projecten zijn in eerste instantie via de begroting van Defensie gelopen. Bondgenoten compenseren Defensie voor deze uitgaven. Het betreft ontvangsten die in 2023 verwacht werden en nu in 2024 worden verwacht.

EPF terugontvangsten

Uit de Europese Vredesfaciliteit (EPF) krijgt Nederland een deel van de waarde van aan Oekraïne geleverde militaire steun terug. Deze EPF terugontvangsten horen bij tranche 4.

Defensiematerieelbegrotingsfonds

K Defensiematerieelbegrotingsfonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	10.724	10.946	10.852	10.261	10.155	9.889
<i>Tegenvallers</i>	38	35	30	30	30	30
Tegenvallers	38	35	30	30	30	30
<i>Intensiveringen</i>	200	75	75	80	570	
Oekraïne steunpakket nota van wijziging Ontwerpbegroting 2024	200	75	75	80	70	
Intensivering munitie en luchtverdediging					500	
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 2.100	- 900	1.400	600	500	500
Kasschuif investeringen	- 2.100	- 900	1.400	600	500	500
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	15	12	14	15	51	
Overboekingen met andere begrotingsfondsen	15	12	14	15	51	
<i>Plafondcorrecties</i>	- 69	- 101	- 138	- 180	- 180	- 218
Overboekingen met andere begrotingen	- 15	0	0	0	0	0
Overige plafondcorrecties	- 54	- 101	- 138	- 180	- 180	- 218
<i>Prijsbijstelling</i>	322	329	326	308	305	297
Prijsbijstelling	322	329	326	308	305	297
<i>Eindejaarsmarge</i>	695					
Eindejaarsmarge	695					
<i>Desalderingen</i>	19	13	- 6	- 6		
Desalderingen	19	13	- 6	- 6		
<i>Technisch</i>	- 34	- 44	- 39	- 73	- 86	- 57
Valutaschommelingen	- 34	- 44	- 39	- 73	- 86	- 57
Stand Voorjaarsnota	9.811	10.365	12.514	11.036	11.346	10.441

K Defensiematerieelbegrotingsfonds: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	10.724	10.946	10.852	10.261	10.155	9.889
<i>Desalderingen</i>	- 1.608	- 581	1.661	775	1.191	552
Mutaties met Defensiebegroting	- 1.627	- 594	1.667	781	1.191	552
Overige desalderingen	19	13	- 6	- 6		
<i>Niet-plafondrelevant</i>	696					
Niet-plafondrelevant	696					
Stand Voorjaarsnota	9.812	10.365	12.514	11.036	11.346	10.441

Uitgaven

Tegenvallers

Binnen het Defensiematerieelbegrotingsfonds doet zich een enkele tegenvaller voor. De tegenvaller betreft hogere kosten dan verwacht voor het onderhoud van IT systemen.

Intensiveringen

Oekraïne steunpakket nota van wijziging Ontwerpbegroting 2024

Dit betreft de toevoeging van 500 miljoen euro aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds voor de vervanging van aan Oekraïne geleverde eigen voorraad. Dit maakt deel uit van het militaire steunpakket van 2 miljard euro voor Oekraïne dat is aangeboden met een nota van wijziging op de Ontwerpbegroting 2024.

Intensivering munitie en luchtverdediging

Het kabinet stelt in 2028 incidenteel 500 miljoen euro beschikbaar voor versterking van de luchtverdediging en voor munitie voor de eigen krijgsmacht.

Kasschuif investeringsplafond

Kasschuif investeringen

Toegenomen geopolitieke onrust leidt tot spanning in de mondiale defensiemarkt. Dit, in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt, zorgt dat het tempo van de geplande investeringen van Defensie onder druk staat. Op basis van recente ramingen heeft het kabinet besloten om de defensie-investeringen in een ritme te plaatsen dat beter aansluit bij het moment waarop Defensie deze middelen verwacht uit te kunnen geven. De geplande investeringsmiddelen blijven beschikbaar voor Defensie en kunnen op een zo ambitieus mogelijk tempo worden voortgezet. Hiermee is een eerste stap gezet om de investeringsmiddelen van defensie in een realistischer groeipad te plaatsen.

Van de kasschuif wordt 500 miljoen euro in 2029 toegevoegd. Deze middelen worden na de meerjarenperiode structureel in de begroting verwerkt ten behoeve van munitie en luchtverdediging.

Overboekingen met andere begrotingsfondsen

Dit betreft voornamelijk de uitdeling van middelen vanuit het Nationaal Groeifonds aan het POLARIS project. POLARIS is een samenwerking met de Nederlandse hoogtechnologische industrie ten behoeve van de (door)ontwikkeling van innovatieve (maritieme) radartechnologie in Nederland.

Plafondcorrecties

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post bestaat voornamelijk uit een bijdrage aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor gezamenlijke opdrachten.

Overige plafondcorrecties

Deze post bestaat uit meerdere technische mutaties, met name op het gebied van uitdelen van exploitatiebudgetten en diverse herschikkingen vanuit het Defensiematerieelbegrotingsfonds naar de Defensieonderdelen op de reguliere begroting. Het betreft met name de personele component van investeringsmiddelen voor onderhoud.

Prijsbijstelling

De tranche 2024 van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds.

Eindejaarsmarge

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2023 van 695,5 miljoen euro aan de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds. Deze is met 1 miljoen euro neerwaarts bijgesteld vanwege een correctieboeking.

Desalderingen

Dit betreft voornamelijk een aanpassing voor de geraamde extra leveringen bij de instandhouding van martiem materieel en een aanpassing van het tijdspad voor de verkoop van F16 materiaal.

Valutaschommelingen

Ontwikkelingen in de wisselkoersen van US Dollars en Zweedse Kronen leiden tot lagere benodigde compensatie die Defensie heeft ontvangen in eerdere jaren voor valutaschommelingen. Jaarlijks worden op basis van het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau de verwachte effecten van de wisselkoersmutaties verwerkt op de begroting van Defensie. Defensie is met name gevoelig voor schommelingen in wisselkoersen bij aanschaf en in mindere mate bij instandhouding van materieel. Daarom worden de middelen overgeheveld van de begroting hoofdstuk X Defensie naar het hoofdstuk K Defensiematerieelbegrotingsfonds.

Ontvangsten

Desalderingen

Mutaties met de Defensiebegroting

Deze mutaties zijn technisch nodig om het fonds in evenwicht te houden. De inhoudelijke mutaties zijn toegelicht bij de uitgaven.

Overige desalderingen

Dit betreft voornamelijk een aanpassing voor de geraamde extra leveringen bij de instandhouding van martiem materieel en een aanpassing van het tijdspad voor de verkoop van F16 materiaal.

Niet-plafondrelevant

Dit betreft een boekhoudkundige boeking om de ontvangstenkant in balans te brengen vanwege de toevoeging van de eindejaarsmarge 2023 aan de uitgavenkant van het Defensiematerieelbegrotingsfonds.

Infrastructuur en Waterstaat (inclusief Mobiliteitsfonds en Deltafonds)

Infrastructuur en Waterstaat

XII Infrastructuur en Waterstaat: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	14.652	23.544	14.262	13.504	12.890	11.212
<i>Meevallers</i>	- 7					
Meevaller STINT	- 7					
<i>Tegenvallers</i>	157	10	15	12	6	3
Kerncentrale Dodewaard	145					
Overige tegenvallers	12	10	15	12	6	3
<i>Intensiveringen</i>	440	312	303	303	303	303
Ondersteuning regionaal ov	300	300	300	300	300	300
Tegengaan prijsstijgingen NS	120					
Overige intensiveringen	20	12	3	3	3	3
<i>Ombuigingen</i>	- 26	- 11	- 15	- 15	- 11	- 56
Lelylijn						- 47
Overige ombuigingen	- 26	- 11	- 15	- 15	- 11	- 9
<i>Kasschuiven</i>	- 76	- 27	61	35	7	0
Kasschuiven	- 76	- 27	61	35	7	0
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 28	23	27	10	- 13	- 18
Kasschuiven Klimaatfonds	11	17	12	- 4	- 15	- 21
Kasschuiven Nationaal Groeifonds	- 39	6	15	14	2	3
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	30	121	171	191	190	189
Klimaatfonds	29	121	171	181	162	102
Lelylijn						47
Vergroenen reisgedrag				11	28	41
WaU middelen	1					
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	40					
Kerncentrale Dodewaard	40					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 7	27	33	3	18	- 9
Herijking studenten-ov	208					
Ondersteuning regionaal ov	- 227					
Overboeking accountability		- 1	- 2	- 2	- 1	- 1
Overige overboekingen met andere begrotingen	12	28	34	5	19	- 8
<i>Plafondcorrecties</i>	- 132	72	10	12	9	8
Plafondcorrecties	- 132	72	10	12	9	8
<i>Loonbijstelling</i>	132	130	130	128	128	127
Loonbijstelling	132	130	130	128	128	127
<i>Prijsbijstelling</i>	371	383	366	347	328	357
Prijsbijstelling HXII	48	45	40	36	34	34
Prijsbijstelling HXII Klimaatfonds	2	4	4	4	3	3

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overige prijsbijstelling	321	333	322	307	291	321
<i>Eindejaarsmarge</i>	100					
Eindejaarsmarge	100					
<i>Extrapolatie</i>						2.416
Extrapolatie						2.416
<i>Desalderingen</i>	1	1	1	1	1	1
Desalderingen	1	1	1	1	1	1
<i>Technisch</i>	- 1.362	- 9.846	540	767	631	30
Mutaties met Deltafonds	- 455	- 174	34	250	- 38	- 96
Mutaties met Mobiliteitsfonds	- 904	- 9.671	506	517	670	128
Overig technisch	- 3	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
Stand Voorjaarsnota	14.287	14.761	15.903	15.302	14.486	14.566

XII Infrastructuur en Waterstaat: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	87	41	35	29	29	0
<i>Kasschuiven</i>	- 7	0	6	1		
Kasschuiven	- 7	0	6	1		
<i>Extrapolatie</i>						28
Extrapolatie						28
<i>Desalderingen</i>	1	1	1	1	1	1
Desalderingen	1	1	1	1	1	1
<i>Technisch</i>	- 3	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
Technisch	- 3	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
Stand Voorjaarsnota	78	41	41	30	29	28

Uitgaven

Meevaller STINT

Dit is een bijstelling van het gereserveerde budget voor de compensatieregeling Stint. Het bedrag is naar beneden bijgesteld doordat het aantal ingediende aanvragen minder is dan verwacht.

Tegenvallers

Kerncentrale Dodewaard

In het proces rondom de overname van de aandelen GKN (Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland) door de staat is gebleken dat er meer middelen nodig zullen zijn om de kerncentrale Dodewaard te ontmantelen. Deze middelen worden generaal vrijgemaakt en gereserveerd voor 2040. Een uitgebreide toelichting op de overname van GKN wordt gegeven in de Kamerbrief van 15 maart 2024 (Kamerstukken [28165, nr. 418](#)).

Overige tegenvallers

Er zijn enkele tegenvallers op de lenW-begroting. Het gaat o.a. om toegenomen exploitatiekosten met betrekking tot het regeringsvliegtuig en een toename aan contributie voor agentschappen zoals het KNMI.

Intensiveringen

Ondersteuning regionaal ov

Dit betreft de opboeking van de motie Bikker middelen (Kamerstukken [36410, nr. 29](#)). Hiermee wordt 300 miljoen euro structureel voor het regionaal OV ter beschikking gesteld om prijsstijging tegen te gaan en de beschikbaarheid van het ov te verbeteren.

Tegengaan prijsstijgingen NS

Dit betreft de opboeking van de motie Bikker middelen (Kamerstukken [36410, nr. 29](#)) waarmee incidenteel 120 miljoen euro beschikbaar wordt gemaakt om de prijsstijging bij NS eenmalig in 2024 te compenseren voor de reiziger.

Overige intensiveringen

Dit zijn enkele intensiveringen op de lenW-begroting. Het gaat o.a. om cao-middelen en om aflopende programma- en apparaatsbudgetten in de luchtvaart.

Ombuigingen

Lelylijn

Om invulling te geven aan de amendementen Grinwis voor het spoor-knooppunt Meppel (40 miljoen euro) en de ov-hub bij station Ede-Wageningen (6,6 miljoen euro) is 46,6 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2024 (Kamerstukken [36410 XII, nr. 26](#)). De dekking van de amendementen betrof echter generale Corona-middelen en is daarmee ondeugdelijk volgens het kabinet. Daarom wordt nu alternatieve dekking gehaald uit de prijsindexatie voor de Lelylijn op de Aanvullende Post.

Overige ombuigingen

Er zijn een aantal ombuigingen doorgevoerd om de tegenvallers en intensiveringen te dekken. Het gaat o.a. om de ontvangen loon- en prijsbijstelling van DG Water en Bodem die wordt ingezet voor problematiek op de lenW-begroting.

Kasschuiven

Er worden diverse kasschuiven verwerkt op de begroting van lenW. De grootste kasschuif betreft de subsidieregeling Walstroom Zeeschepen die op grond van nieuwe ramingen van RVO vertraagd wordt uitgegeven (circa 67 miljoen euro wordt weggeschoven uit 2024). Daarnaast is er een kasschuif voor het vergroenen van reisgedrag. Deze middelen die bij de start van het kabinet zijn gereserveerd worden overgeheveld naar de lenW-begroting. Omdat bij de start van het kabinet nog niet het precieze ritme van de middelen bekend was, worden de middelen nu in het gewenste ritme gezet. Ook middelen voor de Subsidieregeling Emissieloze Bedrijfsauto's worden van 2025 naar 2024 geschoven om de verduurzaming van bedrijfsauto's te versnellen.

Kasschuiven Investeringsplafond

Kasschuiven Klimaatfonds

Het betreft hier kasschuiven en toegekende projecten binnen het Klimaatfonds. Er vindt onder andere een kasschuif plaats voor «Laadinfra». De kasschuif voor Laadinfra is de optelsom van verschillende ontwikkelingen

binnen deze post. De middelen voor logistiek laden kunnen eerder worden uitgegeven, doordat het project versneld kan worden. Ook worden er middelen naar latere jaren geschoven. Zo gaat de regeling voor landelijk dekkend netwerk snelladen een jaar later van start en worden middelen voor Laden ov-bussen naar achteren geschoven om beter aan te sluiten op de vraag uit de sector. Deze kasschuiven samen resulteren in een per saldo schuif van middelen naar eerdere jaren.

Kasschuiven Nationaal Groeifonds

Het betreft hier kasschuiven en toegekende projecten binnen het Nationaal Groeifonds. Er vindt onder andere een kasschuif plaats om de middelen voor het project Luchtvaart in Transitie in het goede ritme te zetten. Daarnaast is er ook een kasschuif bij het project Digitale Infrastructuur Logistiek in verband met vertraging.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV Klimaatfonds

Dit zijn overhevelingen van het Klimaatfonds. Het gaat onder andere om middelen voor waterstof in mobiliteit (210 miljoen euro) en laadinfra bouw (214 miljoen euro). Daarnaast wordt de eindejaarsmarge van Klimaatfonds-middelen opgeboekt. Deze middelen zijn vorig jaar afgeboekt en worden nu weer opgeboekt omdat ze onder het investeringsplafond vallen.

WaU middelen

De opgevraagde WaU (Werk aan Uitvoering) middelen betreffen een plan voor het verbeteren van de dienstverlening van de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) en een onderzoek naar fietsaccu's in het kader van de energietransitie.

Lelylijn

Om invulling te geven aan de amendementen Grinwis wordt 46,6 miljoen euro overgeheveld van de Aanvullende Post. Het bestaat uit prijsindexatie van de Lelylijn (zie ook toelichting onder Ombuigingen)

Vergroenen Reisgedrag

In het Coalitieakkoord zijn middelen gereserveerd voor het vergroenen van reisgedrag. Vorig jaar is daar een deel van overgeboekt naar de begroting van lenW. Dit jaar worden de resterende middelen overgeboekt. Het gaat daarbij om middelen voor de elektrificatie van touringcars, middelen om de verduurzaming van werkgebonden en recreatieve mobiliteit te stimuleren, deelmobiliteit te bevorderen en om apparaatsmiddelen voor de directie Duurzame Mobiliteit.

Overboekingen Aanvullende Post Kerncentrale Dodewaard

Dit betreft de overname van GKN door de staat (zie een uitgebreidere toelichting onder Tegenvallers).

Overboekingen met andere begrotingen Herijking studenten OV

Vanuit de OCW-begroting worden eenmalig middelen naar de lenW-begroting overgeboekt om de gevolgen voor de vervoerders van de herijking van het ov-studentenreisproduct in 2024 te compenseren n.a.v. motie Krul.

Ondersteuning regionaal OV

Dit is de overboeking van de middelen voor de regionale vervoerders naar het Provinciefonds in het kader van de motie Bikker en Krul.

Overboeking accountability

Eind november 2023 heeft het kabinet bekendgemaakt middelen beschikbaar te maken voor waarheidsvinding en gerechtigheid voor Oekraïne (*accountability*). Conform afspraak worden de incidentele en structurele kosten gedekt door middel van evenredige bijdragen van de verschillende departementale begrotingen.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft o.a. een overboeking van het Nationaal Groeifonds (NGF) voor een deel van de voorwaardelijke middelen van het project Luchtvaart in Transitie.

Plafondcorrecties

Om de middelen voor de overname van GKN in 2040 te kunnen zetten is een plafondcorrectie nodig van 185 miljoen euro. Daarnaast zijn er diverse overhevelingen naar andere begrotingen via een plafondcorrectie.

Loonbijstelling

Met deze overboeking wordt de loonbijstelling (incl. Mobiliteitsfonds en Deltafonds) toegevoegd aan de begroting van lenW. De loonbijstelling van de fondsen wordt later verdeeld over de fondsen.

Prijsbijstelling

Met deze overboeking wordt de prijsbijstelling (incl. Mobiliteitsfonds en Deltafonds) toegevoegd aan de begroting van lenW. De prijsbijstelling van de fondsen wordt later verdeeld over de fondsen.

Eindejaarsmarge

Conform de begrotingsregels wordt de eindejaarsmarge (circa 100 miljoen euro) toegevoegd aan de begroting van lenW. De niet uitgegeven middelen van 2023 van het Nationaal Groeifonds worden volledig toegevoegd.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Infrastructuur en Waterstaat.

Desalderingen

Er worden diverse desalderingen doorgevoerd om de niet-belastingontvangsten aan te sluiten met de uitgaven.

Technisch

Mutaties met Deltafonds

Conform de Comptabiliteitswet worden de financiële middelen van de beleidsbegroting overgeheveld naar het Deltafonds. De aanpassingen van deze middelen worden verder toegelicht in de Verticale Toelichting van het Deltafonds.

Mutaties met Mobiliteitsfonds

Conform de Comptabiliteitswet worden de financiële middelen van de beleidsbegroting overgeheveld naar het Mobiliteitsfonds. De aanpassingen van deze middelen worden verder toegelicht in de Verticale Toelichting van het Mobiliteitsfonds.

Overig technisch

Deze post bevat overige herschikkingen.

Ontvangsten

Kasschuiven

Met deze kasschuif worden de ontvangsten voor de geluidsisolatieregeling Schiphol geactualiseerd naar aanleiding van de laatste ramingen.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Infrastructuur en Waterstaat.

Desalderingen

Er worden diverse desalderingen doorgevoerd om de niet-belastingontvangsten aan te sluiten met de uitgaven.

Technisch

Deze post bevat overige herschikkingen.

Mobiliteitsfonds

Mobiliteitsfonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	10.246	19.325	9.989	9.732	9.185	10.259
<i>Meevallers</i>	- 5					
Meevaller Rijkswaterstaat	- 5					
<i>Intensivering</i>	47		25	31	117	149
Spookknooppunt Meppel en OV-hub station Ede-Wageningen	47					
Investerings in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)			25	31	117	149
<i>Ombuigingen</i>	- 75		- 2	- 3	- 8	- 10
Modaliteit specifieke budget spoor	- 15					
Onttrekkingen investeringsruimte	- 60					
Investerings in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)			- 2	- 3	- 8	- 10
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 819	- 770	117	105	201	- 442
Kasschuif Mobiliteitsfonds	- 819	- 770	117	105	201	- 442
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	5	22	378	392	384	452
Wind in de Zeilen	3	3	3	3	3	3
Klimaatfonds	2	19	40	54	46	27
Instandhouding ProRail			335	335	335	423
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 4	- 47	- 27	- 22	- 18	- 16
Overboekingen met andere begrotingen	- 4	- 47	- 27	- 22	- 18	- 16
<i>Plafondcorrecties</i>	6	- 33	13	11	11	11
Loss and Damage Fund	- 5					
Overige plafondcorrecties	11	- 33	13	11	11	11
<i>Eindejaarsmarge</i>	427					
Eindejaarsmarge	427					
<i>Desalderingen</i>	3	21	24	26	29	31
Desalderingen	3	21	24	26	29	31
<i>Technisch</i>	50	- 62	- 56	- 83	- 52	- 68
Doorverdeling saldo 2023	483					
Overig technisch	- 434	- 62	- 56	- 83	- 52	- 68
<i>Niet-plafondrelevant</i>	- 40	- 8.845	0	0	- 20	- 20
Omvorming ProRail	- 40	- 8.845	0	0	- 20	- 20
Stand Voorjaarsnota	9.839	9.612	10.461	10.189	9.829	10.347

Mobiliteitsfonds: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	10.246	19.325	9.989	9.732	9.185	10.259
<i>Desalderingen</i>	- 902	- 9.650	530	543	699	159
Mutaties met Infrastructuur en Waterstaat	- 904	- 9.671	506	517	670	128
Overige desalderingen	3	21	24	26	29	31
<i>Technisch</i>	68	- 63	- 59	- 87	- 55	- 71
Doorverdeling saldo 2023	56					
Overig technisch	12	- 63	- 59	- 87	- 55	- 71
<i>Niet-plafondrelevant</i>	427					
Niet-plafondrelevant	427					
Stand Voorjaarsnota	9.839	9.612	10.461	10.189	9.829	10.347

Uitgaven

Meevaller Rijkswaterstaat

De meevaller betreft het afgeroomde eigen vermogen van Rijkswaterstaat ten behoeve van de problematiek op de lenW-begroting.

Intensiveringen

Spoorknooppunt Meppel en OV-hub station Ede-Wageningen

Om invulling te geven aan de amendementen Grinwis voor het spoor-knooppunt Meppel (40 miljoen euro) en de ov-hub bij station Ede-Wageningen (6,6 miljoen euro) is 46,6 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2024 (Kamerstukken [36410 XII, nr. 26](#)). De dekking van de amendementen betrof echter generale Corona-middelen en is daarmee ondeugdelijk volgens het kabinet. Daarom wordt nu alternatieve dekking gehaald uit de prijsindexatie voor de Lelylijn op de Aanvullende Post.

Investeren in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

Het kabinet heeft in het voorjaar middelen ter beschikking gesteld aan OCW, EZK, BZK, lenW en de regio Eindhoven om het vestigingsklimaat te verbeteren. Het kabinet heeft in navolging op de Ruimtelijke Schaal-sprong van Brainport waartoe in 2022 eerste investeringsbeslissingen zijn genomen, een verdere intensivering met de regio afgesproken. Nieuw is de start van een brede MIRT-Verkenning naar de Randweg A2/N2, inclusief de tangent van de Brainportlijn (hoogwaardig ov) en het verbeteren van de noordwestelijke ontsluiting van de Brainportregio, waar onder andere de Brainport Industries Campus ligt. Ook wordt in de regio op korte termijn een gebiedsgericht pakket mobiliteitsmaatregelen uitgerold, met onder andere multimodale hubs en nieuwe fietsverbindingen. Voor de Multimodale Knoop en het Hoogwaardig ov van Eindhoven Centraal naar Veldhoven (HOV4), die reeds onderdeel waren van de afspraken uit 2022, is een intensivering afgesproken. Om dit alles te realiseren reserveert het Rijk aanvullend 718 miljoen euro en de regionale partijen aanvullend 340 miljoen euro.

Ombuigingen

Modaliteit specifieke budget spoor

Om invulling te geven aan motie Bikker om de prijsstijgingen bij de NS in 2024 tegen te gaan wordt incidenteel 15 miljoen euro uit het Mobiliteitsfonds ter beschikking gesteld. Het gaat om het modaliteit specifieke budget spoor dat wordt ingezet.

Onttrekkingen investeringsruimte

Om invulling te geven aan motie Bikker om de prijsstijgingen bij de NS in 2024 tegen te gaan wordt incidenteel 60 miljoen euro uit het Mobiliteitsfonds ter beschikking gesteld. Het betreft vrijvallende middelen uit de risicoreservering Programma Hoogfrequent Spoor Alkmaar-Amsterdam (50 miljoen euro) en de resterende middelen uit de Transitievergoeding ov (10 miljoen euro).

Investeringsruimte in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

Vanuit het Mobiliteitsfonds wordt 48 miljoen euro bijgedragen aan het ondernemingsklimaat microchipsector (23 miljoen euro tussen 2024 en 2029).

Kasschuiven investeringsplafond

Kasschuif Mobiliteitsfonds

Binnen het Mobiliteitsfonds wordt circa 819 miljoen euro uit 2024 en circa 770 miljoen euro uit 2024 weggeschoven naar latere jaren. De grootste verschuivingen naar achteren vinden plaats op de programmering van de ViA15 en op de middelen voor de ontsluiting van woningbouwprojecten. Door de uitspraak van de Raad van State is het niet mogelijk om in 2025 een DBFM-conversie door te voeren en worden de middelen naar 2026 verschoven. De reservering voor de ViA15 schuift daarmee door naar latere jaren. Voor de middelen voor de ontsluiting van woningbouwprojecten gaat het om een realistische raming op de projecten Ringen draaiende houden WoMo (woningbouwmiddelen) waardoor ruim 200 miljoen euro verschuift uit de jaren 2024-2027. Verder worden enkele reserveringen naar latere jaren geschoven. Daarnaast wordt de budgettaire reeks vanaf 2031 realistischer gemaakt. Ieder jaar heeft een even hoog kasbudget in de periode 2031 t/m 2037. Dit is gedaan zodat eventuele budgettaire veranderingen goed te volgen zijn voor de Kamer.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Wind in de Zeilen

Structurele overboeking van Wind in de Zeilen middelen voor de intercity-verbinding tussen Vlissingen en de Randstad.

Klimaatfonds

Het gaat om Klimaatfondsmiddelen die worden overgeheveld voor opschaling duurzame infra-innovatie technieken (100 miljoen euro) en dieselspoorlijnen (98 miljoen euro).

Instandhouding ProRail

Een deel van de gereserveerde middelen op de Aanvullende Post voor de instandhouding van het netwerk van ProRail worden overgeheveld naar het Mobiliteitsfonds (ca. 1,7 miljard euro). Op de Aanvullende Post resteert nu nog een bedrag voor de instandhouding van het netwerk van ProRail van circa 0,6 miljard euro.

Rekening houdend met de uiteindelijke middelen op de Aanvullende Post resteert vanaf 2026 een budgettaire opgave waarvoor oplossingen in kaart worden gebracht binnen de budgettaire kaders van het Mobiliteitsfonds (zie ook Kamerbrief Basiskwaliteitsniveau Spoor van 22 maart 2024). Dit is mogelijk. Daarbij zijn keuzes als een schuif van aanleg naar instandhouding niet uit te sluiten. In de komende periode maakt lenW deze keuzes concreet. De staatssecretaris van lenW informeert de Kamer over de concrete invulling van de opgave voor de zomer van 2024. Als de opgave concreet is ingevuld zullen de resterende middelen op de Aanvullende Post worden overgeheveld. De budgettaire verwerking van de invulling van de opgave en de overheveling van de middelen op de Aanvullende Post volgt bij de Miljoenennota en Ontwerpbegroting 2025.

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post bevat diverse overboekingen van en naar andere departementen in het kader van het Mobiliteitsfonds.

Plafondcorrecties

Loss and Damage Fund

Bij de COP28 is toegezegd om vanuit Nederland eenmalig 15 miljoen euro bij te dragen aan het Loss and Damage Fund. Dit is een fonds gericht op het aanpakken van schade en verlies als gevolg van klimaatverandering. De bijdrage wordt evenredig verdeeld onder de deelnemende ministeries EZK, BHOS en lenW, waarbij EZK zorg draagt voor de overheveling van de bijdrage. Middels deze mutatie ontvangt EZK 5 miljoen euro van lenW.

Overige plafondcorrecties

De overige plafondcorrecties betreffen overboekingen uit de middelen van het mobiliteitsfonds zoals bij het project vergroenen reisgedrag en de opdracht aan RIVM voor het onderdeel schone leefomgeving.

Eindejaarsmarge

Conform de begrotingsregels voor fondsen worden alle niet uitgegeven middelen van 2023 toegevoegd aan de begroting van 2024.

Desalderingen

Dit zijn veelal budgetten die verplaatst worden van het Mobiliteitsfonds naar de beleidsbegroting van lenW, bijvoorbeeld budgetten voor het beheer en onderhoud van het spoor (ProRail).

Technisch

Doorverdeling saldo 2023

Dit is een technische bijstelling zodat de ontvangsten- en de uitgaven van de eindejaarsmarge binnen het fonds op elkaar aansluiten.

Overig technisch

Dit betreft overige herschikkingen.

Niet-plafondrelevant

Omvorming ProRail

Dit betreft een technische verwerking van de eenmalige verrekening van belastingen die optreedt als de rechtsvorm van ProRail verandert. De middelen worden nu afgeboekt en zodra er meer duidelijkheid is over de omvorming, worden de middelen op basis van actuele standen opnieuw geraamd.

Ontvangsten

Desalderingen

Mutaties met Infrastructuur en Waterstaat

Deze mutaties zijn technisch nodig om het fonds in evenwicht te houden. De inhoudelijke mutaties zijn toegelicht bij de uitgaven.

Overige desalderingen

Deze mutaties zijn technisch nodig om het fonds in evenwicht te houden. De inhoudelijke mutaties zijn toegelicht bij de uitgaven.

Technisch

Doorverdeling saldo 2023

Dit is een technische bijstelling zodat de ontvangsten- en de uitgaven van de eindejaarsmarge binnen het fonds op elkaar aansluiten.

Overig technisch

Dit betreft overige herschikkingen.

Niet-plafondrelevant

Conform de begrotingsregels voor fondsen worden alle vertraagde ontvangsten van 2023 toegevoegd aan de begroting van 2024.

Deltafonds

Deltafonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.819	1.908	2.030	1.808	1.822	1.664
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 660	- 277	27	251	- 38	- 96
Kasschuif Beekdalen	- 199	- 94	14	15	15	15
Kasschuif Deltafonds	- 461	- 183	12	236	- 53	- 112
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	199	94				
CA middelen Beekdalen	199	94				
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	1	9	8	- 1	0	0
Overboekingen met andere begrotingen	1	9	8	- 1	0	0
<i>Plafondcorrecties</i>	1					
Plafondcorrecties	1					
<i>Eindejaarsmarge</i>	208					
Eindejaarsmarge	208					
<i>Technisch</i>	14	7	- 6	- 18	- 2	8
Doorverdeling saldo 2023	203	0				0
Overig technisch	- 189	7	- 6	- 18	- 2	8
Stand Voorjaarsnota	1.582	1.741	2.059	2.041	1.782	1.575

Deltafonds: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.819	1.908	2.030	1.808	1.822	1.664
<i>Desalderingen</i>	- 455	- 174	34	250	- 38	- 96
Mutaties met Infrastructuur en Waterstaat	- 455	- 174	34	250	- 38	- 96
<i>Technisch</i>	10	8	- 5	- 17	- 2	8
Doorverdeling saldo 2023	- 4					
Overig technisch	14	8	- 5	- 17	- 2	8
<i>Niet-plafondrelevant</i>	208					
Niet-plafondrelevant	208					
Stand Voorjaarsnota	1.582	1.741	2.059	2.041	1.782	1.575

Uitgaven

Kasschuiven Investeringsplafond

Kasschuif Beekdalen

De tweede tranche van de coalitieakkoordmiddelen Beekdalen worden toegevoegd aan het Deltafonds. Tegelijkertijd wordt met een kasschuif het budget in een realistisch uitgavenpatroon gezet. Met de huidige planning komende de meeste middelen tot besteding in de periode 2030 t/m 2034.

Kasschuif Deltafonds

In de jaren 2024 en 2025 wordt circa 650 miljoen euro verplaatst naar latere jaren. Met name budget van het Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt verschoven naar latere jaren in verband met uitdagingen in de uitvoering. In het jaar 2027 is extra kasbudget nodig voor de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

CA-middelen Beekdalen

De tweede tranche van de coalitieakkoordmiddelen Beekdalen worden toegevoegd aan het Deltafonds. Met de tweede tranche kan langdurig werk gemaakt worden van het verbeteren van de waterveiligheid in Limburg. Dit doet ook recht aan de bestuursovereenkomst van zomer 2022 tussen het Rijk, de Provincie Limburg en het Waterschap Limburg, waarin alle partijen zich committeren aan het doel om Limburg waterveiliger te maken.

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post bevat diverse overboekingen van en naar andere departementen in het kader van het Deltafonds.

Plafondcorrecties

Dit betreft overboekingen van middelen van het Deltafonds naar het Infrastructuur en Waterstaat zoals een bijdrage aan het DG Water en Bodem voor de validatie van de budgetbehoefte voor instandhouding.

Eindejaarsmarge

Conform de begrotingsregels voor fondsen worden alle niet uitgegeven middelen van 2023 overgeheveld naar 2024.

Technisch

Doorverdeling saldo 2023

Dit is een technische bijstelling zodat de ontvangsten- en de uitgaven van de eindejaarsmarge binnen het fonds op elkaar aansluit.

Overig technisch

Dit betreft overige herschikkingen.

Ontvangsten

Desalderingen

Mutaties met Infrastructuur en Waterstaat

Deze mutaties zijn technisch nodig om het fonds in evenwicht te houden. De inhoudelijke mutaties zijn toegelicht bij de uitgaven.

Technisch

Doorverdeling saldo 2023

Dit is een technische bijstelling zodat de ontvangsten- en de uitgaven van de eindejaarsmarge binnen het fonds op elkaar aansluiten.

Overig technisch

Dit betreft overige herschikkingen.

Niet-plafondrelevant

Conform de begrotingsregels voor fondsen worden alle vertraagde ontvangsten van 2023 toegevoegd aan de begroting van 2024.

Economische Zaken en Klimaat (inclusief Nationaal Groeifonds)

Economische Zaken en Klimaat

XIII Economische Zaken en Klimaat: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	12.245	10.482	12.433	12.127	13.212	5.729
<i>Meevallers</i>			- 1.732	- 1.331	- 873	- 402
Vrijval subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE, SDE+, SDE)			- 1.732	- 1.331	- 873	- 402
<i>Tegenvallers</i>	395	863	1.099	695	109	68
Versterken, schade en overige bijstellingen Groningen	395	863	806	- 15	- 43	103
Bijdrage aan EBN voor schade en versterken (kapitaalstorting EBN)			294	710	152	- 36
<i>Intensiveringen</i>	215	31	295	58	55	33
Compensatie Energiekosten Industrie (CEI)	186					
Waterstofproject Djewels	26	26	17	5	6	
Continuering regeling Hernieuwbare Energietransitie (HER+)			38	46	43	26
Realisatie vulmaatregelen gasopslag en vultaak EBN			233			
Overige intensiveringen	3	5	7	7	7	7
<i>Ombuigingen</i>	- 711	- 422	- 254	- 52	- 49	- 27
Dekking Djewels: inzet subsidie waterstof en reservering Nij Begun	- 26	- 26	- 17	- 5	- 6	
Uitname Nationaal Groeifonds voor investeringen in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)	- 685	- 395	- 199			
Dekking SDE: Continuering HER+ via MOOI/TSE en DEI+			- 38	- 46	- 43	- 26
Overige ombuigingen	0	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
<i>Kasschuiven</i>	- 486	- 33	374	52	89	4
Kasschuif Duurzaam herstel (Groningen)	- 100	- 70	170			
Kasschuif subsidieproject microelectronica 2 (IPCEI ME2)	- 102	- 65	84	23	46	14
Overige kasschuiven	- 285	102	121	29	44	- 11
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 247	52	- 15	- 54	41	191
Kasschuif Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS)	- 222	- 2	- 4	0	43	184
Overige kasschuiven investeringsplafond	- 26	53	- 11	- 55	- 2	7
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	77	473	628	418	481	420
Klimaatfondsbesluitvorming	61	448	604	396	455	397
Werk aan Uitvoering (WaU)	16	24	23	22	26	23
Eindejaarsmarge Klimaatfonds	421					
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	710	329	129	- 115	- 140	- 58
Kabinetsreactie Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen (PEGA) en overig Groningen	224	329	178	123	118	58
Reservering Stimulering Duurzame Energieproductie en overig klimaatbeleid			- 49	- 253	- 273	- 131
Overig overboekingen Aanvullende Post	66			15	15	15
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 96	- 140	- 214	- 188	- 157	- 15
Overboekingen met andere begrotingen	- 96	- 139	- 212	- 186	- 155	- 13

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overboeking accountability		- 1	- 2	- 2	- 2	- 2
<i>Plafondcorrecties</i>	125	- 13	- 16	1	- 1.211	- 11
Energiepakket	298	5	3			
Tegemoetkoming vaste lasten	52					
Bijstelling uitgaven Norg-akkoord	- 292					
Amendement Erkens c.s.					- 1.212	
Overige plafondcorrecties	66	- 18	- 18	1	1	- 11
<i>Loonbijstelling</i>	142	160	165	168	199	197
<i>Prijsbijstelling</i>	114	119	89	84	83	75
<i>Eindejaarsmarge</i>	1.094					
Eindejaarsmarge Nationaal Groeifonds	437					
Eindejaarsmarge Groningen	331					
Eindejaarsmarge Toekomstfonds	251					
Reguliere eindejaarsmarge	74					
<i>Extrapolatie</i>						5.934
<i>Technisch</i>	837	70	0	0	0	1
Onttrekking SDE-reserve	531	71	0	0	0	0
Overig technisch	305	0	0	0	0	1
<i>Niet-plafondrelevant</i>	- 158	3				
Realisatie vulmaatregelen gasopslag en vultaak EBN	- 240					
Overig niet-plafondrelevant	82	3				
Stand Voorjaarsnota	14.254	11.973	12.981	11.863	11.839	12.138

XIII Economische Zaken en Klimaat: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	5.620	5.351	4.924	7.856	6.230	1.920
<i>Meevallers</i>	463	337	797	742	- 22	- 39
Versterken, schade en overige bijstellingen Groningen	463	337	797	742	- 22	- 39
<i>Ombuigingen</i>			58	58	58	58
Heffing gasleveringszekerheid			58	58	58	58
<i>Generaal dossier</i>	- 652	- 801	- 594	- 360	- 187	- 148
Gasbaten	- 652	- 801	- 594	- 360	- 187	- 148
<i>Plafondcorrecties</i>	82	- 35	33	8		
Tegemoetkoming vaste lasten	100					
Energiepakket	35	35	33	8		
Overige plafondcorrecties	- 53	- 70				
<i>Eindejaarsmarge</i>	29					
Eindejaarsmarge Groningen	29					
<i>Extrapolatie</i>						3.243

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Technisch</i>	877	71	1	1	1	2
Onttrekking SDE-reserve	531	71				
Overig technisch	346	0	1	1	1	2
<i>Niet-plafondrelevant</i>	- 550	- 698	- 710	- 1.010	- 910	- 662
Bijstelling ETS-ontvangsten	- 550	- 550	- 650	- 950	- 850	- 750
Heffing gasleveringszekerheid		- 148	- 60	- 60	- 60	88
Stand Voorjaarsnota	5.869	4.225	4.509	7.295	5.169	4.374

Uitgaven

Meevallers

Vrijval subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE, SDE+, SDE++)

Doordat energieprijzen meerjarig hoger uitvallen is er in 2026-2029 minder budget benodigd voor de subsidieregelingen Stimulering Duurzame Energieproductie en klimaattransitie (SDE). De SDE-kasraming wordt hierop aangepast. Deze ruimte komt ten goede van het rijksbrede beeld.

Tegenvallers

Versterken, schade en overige bijstellingen Groningen

De reguliere schade- en versterkingsraming wordt jaarlijks geactualiseerd bij de Voorjaarsnota. Deze bijstelling is verwerkt ten laste van het rijksbrede beeld en wordt onder meer veroorzaakt door hogere kosten en de uitvoering van de nieuwe wijze van de schadeafhandeling (waar de 60k-maatregel onder valt). Naast de bijstelling voor schade en versterken worden kleinere bijstellingen gedaan voor een aantal specifieke onderdelen.

Bijdrage aan EBN voor schade en versterken (kapitaalstorting EBN)

In lijn met de economische verhoudingen binnen de Maatschap komt 40% van de doorbelasting voor schade en versterken Groningen voor rekening van Energie Beheer Nederland (EBN). De bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken Groningen wordt bijgesteld n.a.v. de nieuwe schade- en versterkingsraming.

Intensiveringen

Compensatie Elektriciteitskosten Industrie (CEI)

Vanwege de gestegen energiekosten en ten behoeve van een level playing field voor de industrie wordt de subsidieregeling voor compensatie van bedrijven voor hun indirecte ETS kosten (IKC-ETS) met één jaar verlengd. Deze regeling zal in 2024 worden opengesteld en compensatie uitkeren over de indirecte kosten in 2023. Dekking voor deze regeling is gevonden binnen de subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie en klimaattransitie (SDE).

Waterstofproject Djewels

In de Toekomstagenda Groningen is de toezegging gedaan om middelen beschikbaar te stellen voor het waterstofproject Djewels, inmiddels cumulatief 80 miljoen euro. Het project Djewels maakt gebruik van een elektrolysetechnologie die een bijdrage kan leveren aan de opschaling van elektrolyse, met name voor projecten op zee.

Continuering regeling Hernieuwbare Energietransitie (HER+)

De regeling Hernieuwbare Energietransitie (HER+) is een subsidie voor ondernemers met vernieuwende projecten die leiden tot duurzame energieproductie. De HER+ wordt gecontinueerd tot en met 2027 via de regelingen

Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+) en Top Sector Energie/ Missiegedreven Onderzoek, Ontwikkeling, en Innovatie (TSE/MOOI). Deze continuering wordt gedekt binnen de subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie en klimaattransitie (SDE).

Realisatie vulmaatregelen gasopslag en voltaak EBN

De kosten van de vulmaatregel gasopslag was het afgelopen jaar nul omdat de subsidie door de hoge vulgraden niet is geëffectueerd. Hiervoor wordt de begroting aangepast. Voor de kosten van de EBN voltaak in het vulseizoen 2025/2026 wordt budget toegevoegd en wordt tevens de ontvangstenraming aangepast.

Overige intensiveringen

Onder deze post vallen enkele relatief kleine intensiveringen. Het betreft onder andere verlenging van middelen voor de personele capaciteit bij het Directoraat-Generaal Groningen en Ondergrond (onderdeel van het kerndepartement) tot en met 2029 en voor een subsidie in het pakket voor de Nederlandse halfgeleidersector (0,5 miljoen euro per jaar).

Ombuigingen

Dekking Djewels: inzet subsidie waterstof en reservering Nij Begun

Voor het waterstofproject Djewels (zie intensiveringen) worden middelen gereserveerd uit Nij Begun (kabinetsreactie Groningen enquête) (30 miljoen euro) en uit het Klimaatfonds IPCEI Waterstof golf 3 (50 miljoen euro).

Uitname Nationaal Groeifonds voor investeringen in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

Het kabinet heeft in het voorjaar middelen ter beschikking gesteld om knelpunten aan te pakken in de Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector), ter bevordering van het ondernemingsklimaat, en ter bevordering van het duurzaam verdienvermogen en de economische veiligheid van Nederland. De middelen zijn bestemd voor verschillende maatregelen op het gebied van woningbouw, infrastructuur en onderwijs in de regio Eindhoven. Dekking komt voor een deel van de departementale begrotingen van OCW, EZK, BZK en het mobiliteitsfonds. Het merendeel van de dekking komt uit het Nationaal Groeifonds. Hiervoor wordt cumulatief 1.279 miljard euro uit het budget van het Nationaal Groeifonds gehaald. Daarnaast wordt op de EZK-begroting voor 40 miljoen euro structureel omgebogen vanaf 2031 op de regeling Publiek private samenwerking – innovatiemodule (PPS).

Dekking SDE: Continuering HER+ via MOOI/TSE en DEI+

De continuering van de HER+ (zie intensiveringen) wordt gedekt uit een onttrekking uit de begrotingsreserve duurzame energie en ruimte in de subsidie Stimulering Duurzame Energietransitie en klimaattransitie (SDE++).

Overige ombuigingen

Onder deze post valt een structurele ombuiging van het budget op de regeling Bevordering ondernemerschap (0,5 miljoen euro per jaar). Dit is dekking voor een intensivering in het pakket voor de Nederlandse halfgeleidersector.

Kasschuiven

Kasschuif Duurzaam herstel (Groningen)

Op basis van de bijgestelde meerjarenbegroting voor de schadeafhandeling, worden de middelen voor Duurzaam Herstel in een ander ritme gezet.

Kasschuif subsidieproject microelectronica 2 (IPCEI ME2)

Voor de IPCEI Micro- electronics 2 (ME2) is de uitfinanciering recent gestart na afronding van het (pre-)notificatietraject van de Europese Commissie. Er wordt een kasschuif verwerkt om de kasreeks aan te laten sluiten bij de verwachte uitfinancieringsperiode van de betreffende IPCEI.

Overige kasschuiven

Er hebben meerdere kasschuiven op de EZK-begroting plaatsgevonden. Hieronder valt onder meer een kasschuif voor de Brexit Adjustment Reserve (BAR) van 63 miljoen euro van 2024 naar 2025 en een kasschuif voor het Gebiedsfonds van 40 miljoen euro in 2024 naar latere jaren tot aan 2028.

Kasschuiven investeringsplafond

Kasschuif Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS)

De middelen voor de Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS) worden in het juiste kasritme gezet op basis van de meest recente prognose van de uitfinancieringsperiode.

Overige kasschuiven investeringsplafond

Hieronder valt een aantal kasschuiven op het voedingsartikel van het Nationaal Groeifonds. Zo wordt bijvoorbeeld voor het OCW-project Creative Industries Immersive Impact Coalition (CIIC) in totaal 59,2 miljoen euro geschoven binnen de meerjarenperiode.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Klimaatfondsbesluitvorming

In het kader van de klimaatfondsbesluitvorming worden middelen overgeheveld van de Aanvullende Post naar de EZK-begroting. Hieronder vallen onder andere overheveling voor gebiedsinvesteringen voor Netten op Zee (cumulatief 500 miljoen euro), middelen voor de nationale subsidieregeling warmtenetten (cum. 973 miljoen euro) en voor het stimuleren van projecten voor vergassing (cum. 500 miljoen euro). Alle overhevelingen worden toegelicht in het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025.

Werk aan Uitvoering (WaU)

Voor het programma Werk aan Uitvoering (WaU) worden middelen overgeheveld naar de EZK-begroting. Hieronder valt bijvoorbeeld een project voor de Raad van Accreditatie voor het verbeteren van de database, het verbeteren van het bedieningsconcept voor startende ondernemers bij de Kamer van Koophandel, en middelen voor de RVO om de dienstverlening richting de klant beter te bedienen.

Eindejaarsmarge Klimaatfonds

Op basis van onderuitputting in 2023 wordt de voor EZK-relevante eindejaarsmarge voor het Klimaatfonds toegevoegd aan de EZK-begroting

Overboekingen Aanvullende Post

Kabinetsreactie Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen (PEGA) en overig Groningen

Er wordt voor circa 900 miljoen euro t/m 2029 overgeheveld naar de EZK-begroting voor het uitvoeren van maatregelen die het kabinet heeft aangekondigd naar aanleiding van het eindrapport van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen (PEGA). Dit zijn voornamelijk maatregelen in het kader van schade en versterken, maar ook voor de economische en sociale agenda. Daarnaast worden middelen overgeheveld naar de EZK-begroting voor maatwerkoplossingen in de versterkingsoperatie voor o.a. Batch 1588 en in de gemeenten Appingedam

en Delfzijl. Deze middelen zijn geen onderdeel van de reguliere versterkingsoperatie maar betreffen bestuurlijke afspraken met de regio waarbij de gemeenten de leiding hebben over de versterking.

Reservering Stimulering Duurzame Energieproductie en overig klimaatbeleid

Er worden middelen overgeheveld van de EZK-begroting naar bestaande reservering op de Aanvullende Post voor stimulering duurzame energieproductie (SDE) en overig klimaatbeleid. Deze middelen worden gereserveerd voor toekomstige klimaatbesluitvorming.

Overig overboekingen Aanvullende Post

Hieronder vallen verschillende overboekingen van de Aanvullende Post. Het gaat in 2024 onder andere om middelen voor de waardevermeerderingsregeling en energiehulp Oekraïne.

Overboekingen met andere begrotingen

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post bestaat uit verschillende overboekingen met andere begrotingen. Er wordt cumulatief 87 miljoen euro aan coalitieakkoordmiddelen van Rutte III overgeheveld van de LNV-begroting voor de Aanpak Piekbelasters Industrie, verdeeld over de jaren 2024 t/m 2028. Daarnaast wordt er in 2024 63 miljoen euro overgeheveld van de LNV-begroting voor de Brexit Adjustment Reserve (BAR). Ook worden middelen overgeheveld van de EZK-begroting naar andere begrotingen voor verschillende NGF-projecten.

Overboeking accountability

Eind november 2023 heeft het kabinet bekendgemaakt middelen beschikbaar te maken voor waarheidsvinding en gerechtigheid voor Oekraïne (*accountability*). Conform afspraak worden de incidentele en structurele kosten gedekt door middel van evenredige bijdragen van de verschillende departementale begrotingen

Plafondcorrecties

Energiepakket

De ramingen van verschillende maatregelen van het energiepakket, namelijk het prijsplafond, de tegemoetkoming blokaansluitingen en de tegemoetkoming energiekosten mkb, worden bijgesteld op basis van de laatste realisatiecijfers. Om rust in het begrotingsproces te brengen is bij Voorjaarsnota 2023 besloten om op basis van het CEP 2023 de precieze dekkingsopgave voor het energiepakket vast te zetten. Deze bijstelling wordt derhalve meegenomen in een correctie van het uitgavenplafond.

Tegemoetkoming vaste lasten

De Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) was een coronaregeling voor ondernemers met omzetverlies door coronamaatregelen. Deze regeling is inmiddels gesloten, maar er lopen nog wel beroep- en bezwaarprocedures. Gegrondverklaring van deze procedures heeft tot gevolg dat ondernemingen met terugwerkende kracht TVL-subsidie ontvangen.

Bijstelling uitgaven Norg-akkoord

Het Norg-akkoord is een akkoord tussen de Staat en NAM waarbij de Staat jaarlijks een vergoeding betaalt voor de inzet van de gasberging in Norg. Hierdoor kon de gaswinning uit het Groningenveld eerder naar nul worden teruggebracht. Door de lagere gasprijsraming van het CPB worden de uitgaven aan het Norg-akkoord naar beneden bijgesteld.

Amendement Erkens c.s.

Deze mutatie wordt toegelicht in de verticale toelichting van het Nationaal Groeifonds

Overige plafondcorrecties

Onder deze post vallen voornamelijk bijstellingen op de Corona-regelingen op de EZK-begroting.

Loonbijstelling

Jaarlijks worden de middelen op de EZK-begroting gecorrigeerd voor destijgingen in lonen die vallen onder plafond Rijksbegroting, NGF-begroting, inves teringsplafond en niet-plafond relevant.

Prijsbijstelling

Jaarlijks worden de middelen op de EZK-begroting gecorrigeerd voor de stijgingen in prijzen die vallen onder plafond Rijksbegroting, NGF-begroting, inves teringsplafond en niet-plafond relevant.

Eindejaarsmarge

Op basis van onderuitputting in 2023 wordt op de EZK-begroting de eindejaarsmarge toegevoegd voor het Nationaal Groeifonds, Groningen, het Toekomstfonds en voor de reguliere EZK-begroting.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Economische Zaken en Klimaat.

Technisch

Onttrekking SDE-reserve

Er hebben enkele onttrekkingen plaatsgevonden uit de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie. Zo zijn er onder andere middelen voor de nadeelcompensatie kolencentrales onttrokken uit de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie (497,1 miljoen euro in 2024). Het tekort op de bevoorschotting aan TenneT voor de aanleg van het net op zee wordt voor een deel gedekt uit de reserve (22 miljoen euro). Daarnaast wordt het resterende tekort op de verlenging van de HER+ via de TSE/MOOL en de DEI+ uit de reserve gedekt (7,2 miljoen euro in 2024, 23,9 miljoen euro in 2025). Tenslotte laat de SDE-kasraming vanwege lagere energieprijzen een tegenvaller zien in 2025. Dit tekort wordt opgevangen door een onttrekking uit de begrotingsreserve (46,8 miljoen euro).

Overig technisch

Onder deze post vallen voornamelijk desalderingen (gelijktijdige aanpassing van ontvangsten en uitgaven) en verschillende technische herschikkingen binnen de begroting. Het gaat onder andere om terugontvangsten van eerder toegekende subsidievoorschotten op de SDE en de SDE+. Deze extra ontvangsten worden ook aan de uitgavenkant opgeboekt om de tekorten in het SDE-domein op te vangen. Daarnaast vallen ook onttrekkingen uit begrotingsreserves die via amendementen op de ontwerpbegroting 2024 zijn aangenomen onder deze post.

Niet-plafondrelevant

Realisatie vulmaatregelen gasopslag en vultaak EBN

De kosten van de vulmaatregelen waren het afgelopen jaar nul, hiervoor wordt de begroting aangepast. Voor de kosten van nieuw besloten vulmaatregelen in het vulseizoen 2025/2026 wordt budget toegevoegd en wordt de tevens de ontvangstenraming aangepast.

Overig niet-plafondrelevant

Hieronder valt een deel van de eindejaarsmarge voor het Toekomstfonds en prijsbijstelling voor niet-plafondrelevante uitgaven.

Ontvangsten

Meevallers

Versterken, schade en overige bijstellingen Groningen

De reguliere schade- en versterkingsraming wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij de bijstelling zijn ook een deel van de ontvangsten meegenomen die in 2023 niet zijn binnengekomen, omdat verwacht wordt dat deze in 2024 wel zullen binnenkomen.

Ombuigingen

Heffing gasleveringszekerheid

De kosten voor de vulmaatregelen worden via een opslag op de transporttarieven van GTS doorbelast aan gasgebruikers in binnen- en buitenland. De kosten van de vulmaatregelen waren het afgelopen jaar nul. Daarom worden ook de ontvangsten uit de heffing naar beneden bijgesteld. Daarnaast worden de inkomsten doorgeschoven naar latere jaren omdat de heffing op zijn vroegst in 2026 in werking kan treden. Voor de kosten van nieuw besloten vulmaatregelen in het vulseizoen 2025/2026 wordt ook de ontvangstenraming bijgesteld

Generaal dossier

Gasbaten

Het CPB raamt voor de komende jaren lagere gasprijzen. Hierdoor dalen ook de geraamde gasbaten. Verder is de geraamde aardgaswinning in 2024 t/m 2026 naar beneden bijgesteld.

Plafondcorrecties

Tegemoetkoming vaste lasten

De ontvangstenraming voor de Tegemoetkoming vaste lasten (TVL) wordt bijgesteld. Naar verwachting zal er op basis van de nog lopende beroep- en bezwaarprocedures meer worden ontvangen dan initieel geraamd.

Energiepakket

De ramingen van verschillende maatregelen van het energiepakket, namelijk het prijsplafond, de tegemoetkoming blokaansluitingen en de tegemoetkoming energiekosten mkb, worden bijgesteld op basis van de laatste realisatiecijfers. Om rust in het begrotingsproces te brengen is bij Voorjaarsnota 2023 besloten om op basis van het CEP 2023 de precieze dekkingsopgave voor het energiepakket vast te zetten. Deze bijstelling wordt derhalve meegenomen in een correctie van het uitgavenplafond.

Overige plafondcorrecties

Onder post valt een bijstelling van de Garantie Ondernemingsfinanciering corona (GO-C) die per 1 juli 2022 is gesloten voor nieuwe aanvragen. Op basis van de laatste inzichten kan daarmee ook de reserve naar beneden worden bijgesteld. Daarnaast worden ontvangsten die samenhangen met het Norg-akkoord neerwaarts bijgesteld.

Eindejaarsmarge Groningen

Voor een aantal bijdrages van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), naast de reguliere schade- en versterkingskosten, zijn de facturen te laat opgestuurd. Van deze ontvangsten wordt wel verwacht dat deze in 2024 binnenkomen. De grootste factuur betreft de jaarlijkse bijdrage van de NAM aan het Nationaal Programma Groningen voor 25 miljoen euro.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Economische Zaken en Klimaat.

Technisch

Onttrekking SDE-reserve

Er hebben enkele onttrekkingen plaatsgevonden uit de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie. Zo zijn er onder andere middelen voor de nadeelcompensatie kolencentrales onttrokken uit de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie (497,1 miljoen euro in 2024). Het tekort op de bevoorschotting aan TenneT voor de aanleg van het net op zee wordt voor een deel gedekt uit de reserve (22 miljoen euro). Daarnaast wordt het resterende tekort op de verlenging van de HER+ via de TSE/MOOL en de DEI+ uit de reserve gedekt (7,2 miljoen euro in 2024, 23,9 miljoen euro in 2025). Tenslotte laat de SDE-kasraming vanwege lagere energieprijzen een tegenvaller zien in 2025. Dit tekort wordt opgevangen door een onttrekking uit de begrotingsreserve (46,8 miljoen euro).

Overig technisch

Onder deze post vallen voornamelijk desalderingen (gelijktijdige aanpassing van ontvangsten en uitgaven). Het gaat onder andere om terugontvangsten van eerder toegekende subsidievoorschotten op de SDE en de SDE+. Deze extra ontvangsten worden ook aan de uitgavenkant opgeboekt om de tekorten in het SDE-domein op te vangen. Daarnaast vallen ook onttrekkingen uit begrotingsreserves die via amendementen op de ontwerpbegroting 2024 zijn aangenomen onder deze post.

Niet-plafondrelevant

Bijstelling ETS-ontvangsten

Het ETS (Emissions Trading System) is een systeem waarbij grote uitstoters rechten moeten kopen om CO₂ uit te mogen stoten. De ETS-ontvangsten worden naar beneden bijgesteld. Dit is het gevolg van een neerwaartse bijstelling van de door EZK geraamde ETS-prijs. Daarnaast is er in EU-verband besloten om ETS-rechten in te zetten voor het dekken van de kosten van REPowerEU. Dit heeft als gevolg dat er minder rechten door Nederland kunnen worden geveild en de inkomsten naar beneden worden bijgesteld.

Heffing gasleveringszekerheid

De kosten voor de vulmaatregelen worden via een opslag op de transporttarieven van GTS doorbelast aan gasgebruikers in binnen- en buitenland. De kosten van de vulmaatregelen waren het afgelopen jaar nul. Daarom worden ook de ontvangsten uit de heffing naar beneden bijgesteld. Daarnaast worden de inkomsten doorgeschoven naar latere jaren omdat de heffing op zijn vroegst in 2026 in werking kan treden. Voor de kosten van nieuw besloten vulmaatregelen in het vulseizoen 2025/2026 wordt ook de ontvangstenraming bijgesteld.

Nationaal Groeifonds

Nationaal Groeifonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.572	1.471	1.792	2.080	3.253	3.189
<i>Ombuigingen</i>	- 685	- 395	- 199		- 1.212	
Uitname Nationaal Groeifonds voor investeringen in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)	- 685	- 395	- 199			
Amendement Erkens c.s.					- 1.212	
Kasschuiven	- 27	- 19	- 8	- 5	11	15
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 387	- 284	- 308	- 212	- 164	- 8
Centrum voor Proefdiervrije Biomedische Translatie (CPBT)	0	- 10	- 11	- 12	- 13	- 8
Creative Industries Immersive Impact Coalition (CIIC)	- 1	- 15	- 42	- 45		
Holomicrobiom	- 4	- 14	- 14	- 14	- 14	
Meer Uren Werkt!	- 5	- 9	- 10	- 7		
Techkwadraat	- 6	- 45	- 46	- 48		
Luchtvaart in Transitie	- 10	- 19	- 30		- 15	
Polaris	- 10	- 12	- 14	- 15	- 51	
Re-Ge-NL	- 12	- 19	- 22	- 18	- 57	
Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting	- 17	- 6	- 45	- 43	- 14	
BioBased Circulair	- 22	- 33	- 47			
6G Future Network Services	- 41	- 20				
Material Independence & Circular Batteries	- 58	- 71	- 19	- 10		
Groenvermogen	- 99					
Rail Gent - Terneuzen	- 103					
Impuls Open Leermiddelen		- 12	- 8			
Loonbijstelling	19	26	35	44	71	76
Prijsbijstelling	9	7	11	15	24	29
<i>Eindejaarsmarge</i>	<i>10</i>					
<i>Technisch</i>	- 3	0	0	0	0	0
Technische mutaties	- 3	0	0	0	0	0
Herschikking reservering naar voorwaardelijke toekenning			- 6	- 22	- 56	- 585
Omzettingen reservering naar voorwaardelijke toekenning			6	22	56	585
Stand Voorjaarsnota	508	807	1.323	1.922	1.984	3.301
Nationaal Groeifonds: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.572	1.471	1.792	2.080	3.253	3.189
Mutaties met de EZK-begroting	- 1.065	- 665	- 469	- 159	- 1.269	112
Stand Voorjaarsnota	508	807	1.323	1.922	1.984	3.301

Uitgaven

Uitname Nationaal Groeifonds voor investeringen in Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector)

Het kabinet heeft in het voorjaar middelen ter beschikking gesteld om knelpunten aan te pakken in de Nederlandse halfgeleidersector (microchipsector), ter bevordering van het ondernemingsklimaat, en ter bevordering van het duurzaam verdienvermogen en de economische veiligheid van Nederland. De middelen zijn bestemd voor verschillende maatregelen op het gebied van woningbouw, infrastructuur en onderwijs in de regio Eindhoven. Dekking komt voor een deel van de departementale begrotingen van OCW, EZK, BZK en het mobiliteitsfonds. Het merendeel van de dekking komt uit het Nationaal Groeifonds. Hiervoor wordt cumulatief 1.279 miljard euro uit het budget van het Nationaal Groeifonds gehaald.

Amendement Erkens c.s.

Bij de behandeling van het Belastingplan 2024 heeft de Tweede Kamer ingestemd met amendement Erkens c.s. waarmee besloten is om de accijns op benzine, diesel en LPG per 1 januari 2024 niet te verhogen. er dekking hiervan is 1.212 miljard euro uit het Nationaal Groeifonds (NGF) onttrokken in 2028.

Kasschuiven

Er worden diverse kasschuiven verwerkt op de begroting van het Nationaal Groeifonds. De middelen worden in een ander ritme geplaatst zodat het beter aansluit bij de verwachte uitfinanciering in de toekomst.

Overboekingen met andere begrotingen

Een aantal projecten worden heeft een definitieve toekenning ontvangen. De middelen voor deze projecten worden overgeheveld naar de begroting van het uitvoerende departement. Een toelichting per project is opgenomen in de eerste supplettoire begroting van het Nationaal Groeifonds.

Loonbijstelling

De tranche 2024 van de loonbijstelling wordt toegevoegd aan de begroting van het Nationaal Groeifonds.

Prijsbijstelling

De tranche 2024 van de prijsbijstelling wordt toegevoegd aan de begroting van het Nationaal Groeifonds.

Eindejaarsmarge

De onderuitputting op het NGF in 2023 van 10 miljoen euro wordt toegevoegd aan de fondsbegroting van 2024.

Technisch

Er zijn diverse technische mutaties. Hieronder vallen bijvoorbeeld verschillende herschikkingen tussen de artikelen op de NGF-begroting. Daarnaast is er 5 miljoen geraamd voor de uitvoeringskosten van het RVO voor het NGF.

Herschikking reservering naar voorwaardelijke toekenning

Onder deze post vallen de middelen voor projecten die worden omgezet van een reservering naar een voorwaardelijke toekenning. Deze middelen blijven staan op de NGF-begroting.

Omzettingen reservering naar voorwaardelijke toekenning

Onder deze post vallen de middelen voor projecten die worden omgezet van een reservering naar een voorwaardelijke toekenning. Deze middelen blijven staan op de NGF-begroting.

Ontvangsten

Mutaties met de EZK-begroting

Omdat de uitgaven voor het fonds worden gedaan via de EZK-begroting zijn deze mutaties nodig om het fonds in evenwicht te houden. De samenhangende inhoudelijke mutaties zijn verder toegelicht bij de uitgaven.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (incl. Diergezondheidsfonds)

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

XIV Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	2.863	3.058	2.208	1.846	1.711	0
<i>Intensiveringen</i>	929	278	368	152	145	88
Alternatieve inzet bronmaatregelen	430	91	112	55	38	7
Koploperprojecten PPLG's	195	87	152			
Inzet eindejaarsmarge Transitiefonds	138					
Uitvoeringsproblematiek en apparaat	82	66	50	49	48	48
Aanpak NPLG	49	3	23	18	28	3
Natuurbrandpreventie	9	10	11	14	14	14
EU-verordeningen	2	11	14	15	15	15
Overige intensiveringen	23	9	5	2	2	2
<i>Ombuigingen</i>	- 581	- 173	- 583	- 129	- 157	- 140
Aanpak NPLG	- 9	- 8	- 452	- 33	- 53	- 3
Inzetten LPO	- 74	- 77	- 42	- 37	- 32	- 31
Inzet eindejaarsmarge Transitiefonds	- 169					
Alternatieve inzet bronmaatregelen	- 305	- 64	- 36	- 3	- 24	- 61
Uitvoeringsproblematiek en apparaat		- 3	- 34	- 34	- 34	- 34
Overige ombuigingen	- 24	- 22	- 19	- 22	- 14	- 12
<i>Kasschuiven</i>	- 55	883	- 816	28	- 33	- 6
Koploperprojecten PPLG's	207	426	- 634			
Aanvullend budget ECO-regeling	50		- 50			
Kasschuif MGB	- 69	53	9	6	0	
Kasschuif aanvullende middelen Lbv	- 182	360	- 128	- 22	- 22	- 6
Saneringsregeling garnalenvisserij		5	- 5			
Overige kasschuiven	- 61	39	- 9	44	- 12	0
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 201	103	55	37	18	- 12
Aanvullend budget ECO-regeling	- 50	50				
Kasschuif kennis en innovatie	- 130	29	29	30	30	12
Overige kasschuiven investeringsplafond	- 21	24	26	7	- 12	- 24
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	689	592	1.568	129	70	5
Koploperprojecten PPLG's	369	99	813			
Aanvullend budget Lbv-plus	170	450	180	50		
Aanvullend budget ECO-regeling	50		50			
Aanpak NPLG	45	8	452	33	53	3
Overheveling eindejaarsmarge Klimaatfonds	34					
Verplaatsingsregeling piekbelasters	20	25	30	25	15	
Overboeking klimaatfonds	1	10	12			
Saneringsregeling garnalenvisserij			30	20		
Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV		0	1	1	2	2
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	301	85	271	56	62	78
Alternatieve inzet bronmaatregelen	120	11	6	3	24	72
Aanvullend budget Lbv	117	15	203	34	22	6
Agroprogramma Groningen	64	59	63	19	16	

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 90	8	0	4	55	3
Overboeking Nationaal Groeifonds Regeneratieve Landbouw	12	19	22	18	57	
Alternatieve inzet bronmaatregelen	- 30	- 21	- 25	- 18	- 16	- 5
Overheveling BAR naar EZK	- 63					
Overige overboekingen met andere begrotingen	- 9	10	3	4	13	8
<i>Plafondcorrecties</i>	5	9	40	2	1	0
Uitvoeringsproblematiek en apparaat			30			
Overige plafondcorrecties	5	9	10	2	1	0
<i>Loonbijstelling</i>	54	51	46	46	45	45
Loonbijstelling	54	51	46	46	45	45
<i>Prijsbijstelling</i>	50	61	38	28	25	24
Prijsbijstelling	50	61	38	28	25	24
<i>Eindejaarsmarge</i>	407					
Eindejaarsmarge	407					
<i>Extrapolatie</i>						1.671
Extrapolatie						1.671
<i>Technisch</i>	85	0	0	0	0	0
Technisch	85	0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	4.458	4.955	3.195	2.200	1.941	1.754

XIV Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	78	74	89	90	101	0
<i>Plafondcorrecties</i>			- 4	- 7	- 11	
Plafondcorrecties			- 4	- 7	- 11	
<i>Extrapolatie</i>						65
Extrapolatie						65
<i>Technisch</i>	68	0	0	0		
Aanvullend budget vestigingssteun jonge boeren	63	0	0	0		
Overig technisch	5					
Stand Voorjaarsnota	146	74	85	83	90	65

Uitgaven

Intensiveringen

Alternatieve inzet bronmaatregelen

Doordat het aantal inschrijvingen voor de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijen (Lbv) hoger uitviel dan gedacht is het oorspronkelijke subsidieplafond voor deze regeling overschreden. Omdat het kabinet wil dat alle agrarische ondernemers die zich hebben aangemeld kunnen stoppen is 215 miljoen euro aan het budget voor deze regeling toegevoegd. Daarnaast is extra budget benodigd voor het legaliseren van PAS-melders (250 miljoen euro tot en met 2026) en wordt budget gereserveerd voor lenW (146 miljoen

euro) en EZK (111 miljoen euro) voor maatregelen die zij nemen om stikstofreductie mee te realiseren. Ook worden middelen toebedeeld ten behoeve van de doorontwikkeling van het rekenprogramma AERIUS (in totaal 11 miljoen euro in 2024 en 2025) en voor het financieren van een bemestingsverbod op pachtgronden in Overijssel (0,9 miljoen euro in 2024).

Koploperprojecten PPLG's

Er wordt 434 miljoen euro gereserveerd voor het financieren van maatregelen die door provincies zijn ingediend in de Provinciale Programma's Landelijk Gebied. Er is budget gereserveerd voor koploperprojecten (maatregelen die in de periode 2024 – 2026 genomen kunnen worden). Na het doorlopen van het toetsingsproces worden bedragen voor maatregelpakketten die zijn goedgekeurd overgeheveld naar de provincies.

Inzet eindejaarsmarge Transitiefonds

Er wordt 169 miljoen euro onderuitputting van de Transitiefondsmiddelen uit 2023 opnieuw aan de LNV-begroting toegevoegd. Hiervan is 30 miljoen ingezet voor natuurbrandpreventie. De overige 139 miljoen wordt ingezet voor overlopende verplichtingen, waarvan 75 miljoen euro voor versnelingsmiddelen kennis en innovatie de grootste is.

Uitvoeringsproblematiek en apparaat

Met deze mutatie worden een aantal uitvoerings- en apparaatskosten ingepast op de LNV-begroting. Dit betreffen extra kosten vanwege tariefstijgingen bij de Rijksrederij (structureel 3 miljoen euro), de NVWA (structureel 13,8 miljoen euro) en RVO (structureel 25,7 miljoen euro). Verder betreft dit de gevolgen van een rechterlijke uitspraak inzake NVWA en Keuringsdiensten (2,7 miljoen euro structureel), en de meerkosten voor het biologisch controlestelsel en Skal (2,7 miljoen euro structureel) ingepast. Ook worden voor 2024 en 2025 meerkosten voor de uitvoering van het GLB (cumulatief 25 miljoen euro). Tot slot wordt eenmalig 30 miljoen euro uit het Transitiefonds aan de LNV-begroting toegevoegd in 2026 voor het continueren van het apparaat voor de transitie landbouw.

Aanpak NPLG

Voor de aanpak NPLG wordt 124 miljoen euro vrijgemaakt. Dit betreft budget voor de afwaardering van (landbouw)grond (60 miljoen euro), uitvoeringskosten van medeoverheden voor hun inspanningen in het kader van hun Provinciale Programma's Landelijk Gebied (49 miljoen euro) en budget voor de Ecologische Autoriteit (15 miljoen euro).

Natuurbrandpreventie

Er wordt in totaal 70 miljoen euro tot en met 2029 vrijgemaakt voor de bestrijding van natuurbranden. Deze middelen zullen de komende zes jaar worden ingezet om natuurbrandpreventie te ondersteunen. Met deze investering in natuurbrandpreventie en -mitigatie kunnen er keuzes worden gemaakt bij de ruimtelijke ordening en het beheer van de natuur, en de ontwikkeling en deling van kennis en expertise, die de intensiteit, grootte en frequentie van natuurbranden helpen te beperken. Het betreft cofinanciering van het Rijk met provincies, gemeentes, veiligheidsregio's, terrein-beherende organisaties en waterschappen.

EU-verordeningen

Voor de uitvoering van een aantal EU-verordeningen is structureel extra budget benodigd. Het gaat onder andere om de uitvoering van de nieuwe richtlijn netwerk- en informatiebeveiliging (de NIS2-richtlijn) en de richtlijn veerkrachtige kritieke entiteiten (de CER-richtlijn) (6,8 miljoen euro

structureel). Daarnaast worden extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de verordening ontbossingsvrije producten (5,8 miljoen euro structureel) en de implementatie van nieuwe wettelijke vereisten uit de Controle Verordening (2 miljoen euro structureel).

Overige intensiveringen

Dit betreft verschillende kleine intensiveringen, waarvan 5,5 miljoen euro voor de derogatieregeling de grootste is.

Ombuigingen

Aanpak NPLG

Dit betreft de inzet van 558 miljoen euro uit de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post naar de LNV-begroting die is ingezet voor de aanpak NPLG. De afzonderlijke maatregelen staan toegelicht onder intensiveringen.

Inzetten LPO

Om de problematiek op de LNV-begroting op te lossen wordt structureel 31 miljoen euro aan loon- en prijsontwikkeling ingezet.

Inzet eindejaarsmarge Transitiefonds

Er wordt 169 miljoen euro onderuitputting uit 2023 opnieuw aan de LNV-begroting toegevoegd voor overlopende verplichtingen (139 miljoen euro) en voor natuurbrandpreventie (30 miljoen euro). De grootste overlopende verplichting is 75 miljoen euro voor versnellingsmiddelen kennis en innovatie.

Alternatieve inzet bronmaatregelen

Omdat verschillende maatregelen uit het bronmaatregelenpakket in het kader van de structurele aanpak stikstof niet het gewenste doelbereik opleveren wordt budget alternatief aangewend. Het gaat in totaal om 493 miljoen euro. Dit betreft budget dat afkomstig is van de Aanvullende Post (312 miljoen euro), eindejaarsmarge van de bronmaatregelen (68 miljoen euro), budget dat bestemd was voor de natuurcompensatiebank (68 miljoen euro), waterbassins mest (30 miljoen euro) en de regeling versneld natuurherstel (14,5 miljoen euro).

Uitvoeringsproblematiek en apparaat

De uitvoeringsproblematiek veroorzaakt door tariefstijgingen bij RVO en de NVWA wordt ingepast door deze structureel bij te stellen met 33 miljoen euro per jaar. Dat gebeurt via portfoliotafels met RVO (begrote besparing 25,7 miljoen euro structureel) en het afbouwen van tariefdemping bij de NVWA (begrote besparing 8 miljoen euro structureel).

Overige ombuigingen

Dit betreft verschillende kleine ombuigingen, waarvan 6 miljoen euro vrijgevallen budget voor de borgstellingsregeling vermogens versterkend krediet de grootste is.

Kasschuiven

Koploperprojecten PPLG's

Om de budgetten die door de provincies zijn aangevraagd voor koploperprojecten uit hun Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) in het juiste kasrimte te zetten wordt 634 miljoen euro uit 2026 naar 2024 (207 miljoen euro) en 2025 (426 miljoen euro) geschoven.

Aanvullend budget eco-regeling

Amendement Flach (Kamerstukken II 2023/24, [36 410 XIV, nr. 27](#)) regelt dat het budget voor de eco-regeling ook in 2025 opgehoogd wordt met 50 miljoen euro zodat korting op de tarieven voorkomen wordt. Om het amendement correct uit te voeren wordt dit geld in 2026 onttrokken aan de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post en naar 2024 geschoven. Omdat de betaling van de eco-regeling voor 2024 echter pas plaatsvindt in 2025, wordt het budget doorgeschoven naar 2025 (zie mutatie onder investeringsplafond).

Kasschuif MGB

Er is vertraging opgelopen bij het uitwerken van de provinciale uitkoopregeling Maatregel Gerichte Beëindiging (MGB). Daarom wordt 68,5 miljoen euro uit 2024 naar latere jaren geschoven, waarvan het grootste gedeelte (53 miljoen euro) in 2025 terecht komt.

Kasschuif aanvullende middelen Lbv

Doordat het aantal inschrijvingen voor de Lbv hoger uitviel dan gedacht is het oorspronkelijke subsidieplafond voor deze regeling overschreden. Omdat het kabinet wil dat alle agrarische ondernemers die zich hebben aangemeld kunnen stoppen, is het budget voor de regeling met 612 miljoen euro opgehoogd. Er was een kasschuif nodig om deze middelen in het juiste ritme te zetten.

Saneringsregeling garnalenvisserij

Er is een kasschuif van 5 miljoen euro nodig van 2026 naar 2025 ten behoeve van de saneringsregeling garnalenvisserij.

Overige kasschuiven

Dit betreft verschillende kleine kasschuiven, waarvan een kasschuif voor de verwerking van amendement Vedder en Grinwis (Kamerstukken II 2023/24, [36410 XIV, nr. 28](#)) voor vestigingssteun jonge boeren de grootste is. Hiermee wordt 43 miljoen euro uit 2024 naar 2025 tot en met 2027 geschoven.

Kasschuiven investeringsplafond

Aanvullend budget eco-regeling

Amendement Flach (Kamerstukken II 2023/24, [36 410 XIV, nr. 27](#)) regelt dat het budget voor de eco-regeling ook in 2025 opgehoogd wordt met 50 miljoen euro zodat korting op de tarieven voorkomen wordt. Om het amendement correct uit te voeren wordt dit geld in 2026 onttrokken aan de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post en naar 2024 geschoven (zie kasschuif hierboven toegelicht). Omdat de betaling van de eco-regeling voor 2024 echter pas plaatsvindt in 2025, wordt het budget doorgeschoven naar 2025.

Kasschuif kennis en innovatie

Met deze kasschuif wordt 130 miljoen euro, die vrijgemaakt was voor kennis en innovatie in 2024, naar 2025 tot en met 2029 geschoven. Hiermee kunnen regelingen en projecten worden doorontwikkeld en uitgevoerd met een langer perspectief om tot resultaat en impact te komen voor stakeholders in het landelijk gebied.

Overige kasschuiven investeringsplafond

Dit betreft verschillende kleine kasschuiven, waarvan de kasschuif voor warmtenetten voor de glastuinbouw de grootste is. Hiermee wordt 40 miljoen euro uit 2025 tot en met 2027 geschoven naar 2024, 2028 en 2029.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Koploperprojecten PPLG's

Uit de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post wordt 1,28 miljard euro overgemaakt als reservering voor het financieren van maatregelen die door provincies zijn ingediend in de Provinciale Programma's Landelijk Gebied. Er is budget gereserveerd voor koploperprojecten (maatregelen die in de periode 2024 – 2026 genomen kunnen worden). Na het doorlopen van het toetsingsproces worden bedragen voor maatregelpakketten die zijn goedgekeurd overgeheveld naar de provincies.

Aanvullend budget Lbv-plus

Het aantal inschrijvingen voor de uitkoopregeling voor piekbelasters (Lbv-plus) is hoger dan gedacht. Het oorspronkelijke subsidieplafond van 975 miljoen euro zal hierdoor naar verwachting overschreden worden. Omdat het kabinet wil dat alle agrarische ondernemers die willen stoppen, kunnen stoppen, is het budget voor de regeling met in totaal 850 miljoen euro opgehoogd.

Aanvullend budget eco-regeling

Amendement Flach (Kamerstukken II 2023/24, [36 410 XIV, nr. 27](#)) regelt dat het budget voor de eco-regeling ook in 2025 opgehoogd wordt met 50 miljoen euro zodat korting op de tarieven voorkomen wordt.

Aanpak NPLG

Voor een aantal maatregelen in het kader van de transitie in de landbouw is 718 miljoen euro overgeheveld van de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post. Onder intensiveringen wordt toegelicht hoe dit budget wordt ingezet.

Verplaatsingsregeling piekbelasters

Voor de Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (LVVP) wordt meerjarig in totaal 115 miljoen euro overgeheveld van de reservering voor het Transitiefonds op de Aanvullende Post naar de LNV-begroting. De regeling gaat financiële ondersteuning bieden voor veehouders met een locatie die voldoet aan de criteria van de aanpak piekbelasting en die hun bedrijf willen verplaatsen.

Overheveling eindejaarsmarge Klimaatfonds

De eindejaarsmarge van het Klimaatfonds wordt opgeboekt op de Aanvullende Post. Omdat LNV dit bedrag nodig heeft voor overlopende verplichtingen is dit weer overgeheveld naar de LNV-begroting.

Saneringsregeling garnalenvisserij

Er is 50 miljoen euro vrijgemaakt voor een saneringsregeling garnalenvisserij, zodat er weer gevist kan worden binnen de ecologische grenzen.

Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Dit betreft verschillende kleine overboekingen.

Overboekingen Aanvullende Post

Alternatieve inzet bronmaatregelen

Omdat verschillende maatregelen uit het bronmaatregelenpakket niet het gewenste doelbereik opleveren wordt budget alternatief aangewend. Er wordt 236 miljoen euro dat voor deze maatregelen op de Aanvullende Post gereserveerd stond overgeheveld naar de LNV-begroting en vervolgens overgeheveld naar de begrotingen van IenW en EZK, zodat zij maatregelen kunnen nemen die doelbereik opleveren en snel uitgevoerd kunnen worden.

Aanvullend budget Lbv

Doordat het aantal inschrijvingen voor de Lbv hoger uitviel dan gedacht is het oorspronkelijke subsidieplafond voor deze regeling overschreden. Omdat het kabinet wil dat alle agrarische ondernemers die zich hebben aangemeld kunnen stoppen, is het budget voor de regeling met 612 miljoen euro opgehoogd. Een deel is afkomstig uit het terugboeken van de reservering voor legalisering PAS-melders (215 miljoen euro, hierboven toegelicht). De resterende 397 miljoen wordt overgeboekt vanuit de reservering op de Aanvullende Post voor bronmaatregelen.

Agroprogramma Groningen

Er wordt in totaal 221 miljoen euro overgeboekt naar de LNV-begroting voor uitvoering van het Agroprogramma Groningen. Deze middelen zijn afkomstig uit de reservering op de Aanvullende Post voor de kabinetsreactie op het eindrapport van de Parlementaire Enquêtecommissie Groningen Aardgaswinning (PEGA).

Overboekingen met andere begrotingen

Overboeking Nationaal Groeifonds Regeneratieve Landbouw

Er wordt 128 miljoen euro uit het Nationaal Groeifonds beschikbaar gesteld aan de LNV-begroting voor regeneratieve landbouw.

Alternatieve inzet bronmaatregelen

lenW en EZK gaan maatregelen nemen om stikstofreductie te realiseren. Hiervoor krijgen zij 115 miljoen euro vanuit LNV-begroting uit de budgetten die gereserveerd waren voor bronmaatregelen.

Overheveling BAR naar EZK

EZK ontvangt 63 miljoen euro vanuit de LNV-begroting voor maatregelen in het kader van de Brexit.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft verschillende kleine overboekingen van-en-naar de LNV-begroting.

Loonbijstelling

De LNV-begroting wordt structureel bijgesteld met 45 miljoen euro loonbijstelling.

Prijsbijstelling

De LNV-begroting wordt structureel bijgesteld met 24 miljoen euro prijsbijstelling.

Eindejaarsmarge

Er wordt 407 miljoen euro onderuitputting uit 2023 opnieuw aan de LNV-begroting toegevoegd. Dit betreft 168 miljoen euro Transitiefonds-budget, 155 miljoen euro bronmaatregelen budget, 65 miljoen budget uit de Brexit Adjustment Reserve en 17 miljoen reguliere eindejaarsmarge.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Technisch

Dit betreft een verschillende technische mutaties, waaronder het opboeken van 43 miljoen euro uit de reservering voor de borgstelling vermogens versterkend krediet gedesaldeerd en ingezet voor vestigingssteun voor jonge landbouwers, zoals beoogd met het amendement Vedder en Grinwis (Kamerstukken II 2023/24, [36410 XIV, nr. 28](#)).

Overig

Mestaanpak

Het kabinet is nog in gesprek met de Tweede Kamer over een aanpak van de mestproblematiek (uitvoering motie van Campen). Onderdeel van die aanpak is mogelijk een brede beëindigingsregeling, die bekostigd zou kunnen worden uit de middelen die gereserveerd zijn voor het Transitiefonds. Indicatief is er nog ruim € 4 miljard beschikbaar voor beëindigingsregelingen tot en met 2030.

Ontvangsten

Technisch

Aanvullend budget vestigingssteun jonge boeren

Voor de uitvoering van amendement Vedder en Grinwis (Kamerstukken II 2023/24, [36410 XIV, nr. 28](#)) wordt 63 miljoen euro uit de reservering voor de borgstelling vermogens versterkend krediet gedesaldeerd en ingezet voor vestigingssteun voor jonge landbouwers.

Diergezondheidsfonds

Diergezondheidsfonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Miljoenennota 2024	31	31	31	31	31	0
<i>Extrapolatie</i>						31
Extrapolatie						31
<i>Niet-plafondrelevant</i>	10					
Niet-plafondrelevant	10					
Stand Voorjaarsnota 2024	41	31	31	31	31	31

Diergezondheidsfonds: Ontvangsten						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	32	31	31	31	31	0
<i>Extrapolatie</i>						31
Extrapolatie						31
<i>Niet-plafondrelevant</i>	28					
Toevoeging eindsaldo DGF 2023	28					
Stand Voorjaarsnota	59	31	31	31	31	31

Uitgaven

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Diergezondheidsfonds.

Niet-plafondrelevant

De uitgaven aan het diergezondheidsfonds (DGF) nemen met 9,9 miljoen toe. Dit betreft onder andere een toename in het verwachte aantal uitbraken (6,8 miljoen) en een correctie in de begrote uitvoeringskosten (3,1 miljoen).

Ontvangsten

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Diergezondheidsfonds.

Toevoeging eindsaldo DGF 2023

Conform de begrotingssystematiek van het Diergezondheidsfonds wordt het eindsaldo DGF 2023 aan de begroting 2024 toegevoegd (27,7 miljoen euro).